

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΙΔ'

ΑΘΗΝΑΙ ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

15 ΜΑΪΟΥ 1965

ΑΡΙΘ. 10

Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΕΝ ΤΗ ΟΡΘΟΔΟΞΩ, ΕΚΚΛΗΣΙΑ,

«Πεφώτισται τὰ σύμπαντα ἐν τῇ ἀναστάσει σου, Κύριε, καὶ ὁ Παράδεισος πάλην ἠρέωκεται, πᾶσα δὲ ἡ κτίσις ἀνευφημοῦσά σε ὕμνον σοι καθ' ἐκαστήν προσφέρει».

(Ἑσπερινὸς γ' ἤχου)

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου διαποτίζει ὁλόκληρον τὴν λατρείαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἐκτὸς τῆς ἐβδομάδος τοῦ Πάσχα, ἡ ὁποία διακρίνεται διὰ τὸν ἀναστάσιμον χαρμόσυνον αὐτῆς χαρακτῆρα, ὁλόκληρος ἡ περίοδος τοῦ «Πεντηκοσταρίου» τονίζει καὶ ἐξάγει τὴν χαρὰν διὰ τὴν Ἀνάστασιν καὶ καλλιεργεῖ τὴν χαρὰν ταύτην εἰς τὰς καρδίας τῶν πιστῶν, οἱ ὅποιοι πρέπει νὰ τὴν συναισθανθοῦν ὅσον τὸ δυνατόν βαθύτερον καὶ νὰ τὴν καταστήσουν διαρκῆ καὶ μόνιμον κτῆμα καὶ ἐφόδιον τῆς ζωῆς των (περιοδ. «Ἐφημέριος», ἔτος 1959, σελ. 276).

Ἐπειτα καὶ ἐκάστη Κυριακὴ τοῦ ἔτους εἶναι κατὰ τὴν παλαιο-χριστιανικὴν παράδοσιν ἀφιερωμένη εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, ἡ ὁποία «κατὰ τὸν ἑσπερινὸν τοῦ Σαββάτου καὶ τὴν πρωϊνὴν ἀκολουθίαν τῆς Κυριακῆς, τὸν λεγόμενον Ὁρθρον, καὶ τὴν ἐπακολουθοῦσαν θεῖαν Λειτουργίαν ἀνυμνεῖται μετὰ πολλῆς ἐπιμονῆς καὶ μεγάλης ἐξάρσεως» (Π.Ι. Μπρατσιώτου, Ἡ Ἀνάστασις ἐν τῇ Ὁρθ. Ἐκκλησίᾳ, περ. «Ἐκκλησία», ἔτος 1953, σελ. 129). Τὴν ἐσπέραν ἐκάστου Σαββάτου ψάλλομεν, μετὰ τὴν σειρὰν των, τοὺς ἀπαραμύλλους εἰς ποίησιν ἑσπερινοὺς ἀναστασίμους ὕμνους τῆς «Ὀκτωῆχου». Τὴν πρωϊαν δὲ τῆς Κυριακῆς,

ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῶν ὀρθρινῶν ἀναστασίμων ὕμνων, τοὺς ὁποίους πάλιν ψάλλομεν κατὰ σειράν ἐκ τῆς «Ὁκτώηχου», ἀναγιγνώσκονται εἰς τὰ «Ἐωθινά» ἡ ἀγιογραφικὴ ἐξιστόρησις τῶν γεγονότων τῆς Ἀναστάσεως μετὰ τὴν σειράν, ἥτις περιέχεται εἰς τὰ τέσσαρα Εὐαγγέλια, καὶ εὐθὺς ἀμέσως ἀπαγγέλλεται ὁ πασχαλινὸς ὕμνος «Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι»· καὶ οἱ πιστοὶ ἀσπάζονται τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον μετὰ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἀγίαν εἰκόνα τῆς Ἀναστάσεως. Ἐπὶ τῇ βράσει τῶν «Ἐωθινῶν» εὐαγγελικῶν περικοπῶν ἔχουν ποιηθῆ ὑπὸ εὐσεβῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων (Λέοντος τοῦ Σοφοῦ καὶ Κωνσταντίνου τοῦ Ζ') τὰ ἀναστάσιμα («Ἐξαποστειλάρια») καὶ τὰ «Ἐωθινὰ Δοξαστικά», τὰ ὁποῖα ψάλλονται πρὸ τῶν «Αἵνων», τὰ πρῶτα, καὶ εὐθὺς μετ' αὐτοὺς τὰ δευτέρα, καὶ τὰ ὁποῖα, μετὰ πολλὴν τέχνην καὶ συντομίαν, ἐπαναλαμβάνουσι τὰς εὐαγγελικὰς ἀφηγήσεις περὶ τῆς Ἀναστάσεως, αἱ ὁποῖαι μετὰ τὸν τρόπον αὐτὸν δύνανται νὰ ἐντυπωθοῦν περισσότερο εἰς τὸν νοῦν τῶν ἐκκλησιαζομένων καὶ νὰ διεγείρουν τὰ ἀνάλογα συναισθήματα εἰς τὰς ψυχὰς των.

Εἰς τὴν «Παρακλητικὴν» ἢ «Ὁκτώηχον, τῆς ὁποίας ἡ χρησιμοποίησις ἀρχεται μετὰ τὸ πέρας τῆς περιόδου τοῦ Πεντηκοσταρίου, ἐντὸς 8 ἑβδομάδων ἐξυμνεῖται ἡ Ἀνάστασις εἰς ὀκτὼ ἤχους, ἓνα καθ' ἑβδομάδα. Εἰς τοὺς ὕμνους τῆς Ὁκτώηχου ἐξαίρεται πρὸ πάντων ἡ χαρὰ καὶ τὸ φῶς, τὸ ὁποῖον ἀνέβλυσεν ἐκ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Κατὰ τὸν ἑσπερινὸν π.χ. τοῦ Σαββάτου τοῦ α' ἤχου ψάλλομεν «Εὐφράνθητε, οὐρανοί, σαλπίσατε τὰ θεμέλια τῆς γῆς, βοήσατε τὰ ὄρη εὐφροσύνην. Ἴδου γὰρ ὁ Ἐμμανουὴλ τῷ Σταυρῷ προσήλωσε τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν καὶ ζωὴν ὁ διδοὺς θάνατον ἐνέκρωσε, τὸν Ἀδὰμ ἀναστήσας ὡς φιλάνθρωπος». Εἰς τὸν ὄρθρον τῆς Κυριακῆς τοῦ β' ἤχου ψάλλομεν: «Χαίρετε λαοὶ καὶ ἀγαλλιᾶσθε· Ἄγγελος ἐκάθισεν εἰς τὸν λίθον τοῦ μνήματος. Αὐτὸς ἡμᾶς εὐηγγελίσαστο εἰπὼν· Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου καὶ ἐπλήρωσε τὰ σύμπαντα εὐωδίας. Χαίρετε λαοὶ καὶ ἀγαλλιᾶσθε».

Ἐκ τούτων γίνεται φανερόν, ὅτι ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου εἶναι διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν οὐ μόνον ἡ φωτεινὴ κορυφὴ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, ἀλλὰ καὶ τὸ κατ' ἐξοχὴν κέντρον ὁλόκληρου τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησιαστικῆς λατρείας.

Ἡ ἑορτὴ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου εἶναι ἰδιαιτέρως συνδεμένη μετὰ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅστις, ὀνομάζει ταύτην «Λαμπρήν», ἢ «Λαμπράν». Εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν ἑορτὴ του. Εἰς τοῦτο ἀσφαλῶς συνετέλεσαν ἱστορικοὶ ἐν πρώτοις λόγοι. Οἱ ὑπόδουλοι εἰς τοὺς Τούρκους Ἕλληνας ἠσθάνοντο βαθέως τὸ νόημα τῆς Ἀναστάσεως. Αὕτη ἀνεπτέρωνε τὸν δοῦλον Ἑλληνισμόν καὶ ἦτο ἡ ἐγγύησις καὶ τῆς ἰδικῆς του ἀναστάσεως. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἡ «Ὀκτώηχος» μὲ τοὺς ἀναστασίμους ὕμνους τῆς δὲν ἦτο «ἀπλῶς τὸ βιβλίον τῆς λατρείας. Ἐγένινεν ὁ πνευματικὸς αὐτὸς κῆπος τὸ ἀναγνωστικὸν τῆς ὑποδούλου νεολαίας. Μέσα εἰς αὐτὸν τὰ σιλαβόπουλα παίρνουν τῆς γλώσσης τὸ ἀπάνθισμα καὶ συγχρόνως τῆς πίστεως τὴν ἰκμάδα. Ἐκεῖ δρέπουν τὰ ἄνθη τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς ἐγκαρτερήσεως καὶ τῆς ἀνδρείας. Διαβάζοντας τὸ βιβλίον τῆς Ἀναστάσεως ἐμπνέονται ἀπὸ τὸ «φαιδρὸν τῆς Ἀναστάσεως κήρυγμα». Ἔτσι ζοῦσε ἡ Ἑλλάς τετρακόσια χρόνια. Μὲ τὴν πίστιν, ποῦ τῆς ἐχάριζεν ἡ ἀνάστασις τοῦ Σωτῆρος. Δὲν εἶναι χωρὶς σημασίαν τὸ ὅτι μὲ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη» εἰς τὸ στόμα ἀπέθανον πολλοὶ νεομάρτυρες. Δέκα τεσσάρων μόλις ἐτῶν ὁ Χριστόδουλος μαστιγώνεται μὲ πεντακοσίους ραβδισμοὺς ἀπὸ τὸν Γιουσοῦφ πασᾶν τῶν Πατρῶν, ἐνῶ φωνάζει θριαμβευτικά: «Χριστὸς ἀνέστη!». Ψάλλοντας τὸ «Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν» ρίπτεται εἰς τὴν φωτιάν καὶ ὁ νεομάρτυς Ἰωάννης ὁ ἐξ Ἰωαννίνων ὁ ράπτῃς! Καὶ ὁ νεομάρτυς Παναγιώτης ἀποκεφαλίζεται λέγοντας τέσσαρας φορὰς εἰς τὸν πασᾶν: «Δὲν σὲ φοβοῦμαι· εἶμαι Χριστιανός, ὁ δὲ Χριστὸς ἀνέστη». Μὲ τὸ ἴδιον ἐπινίκειον ἐπιφώνημα ἐκσπᾶ καὶ ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1821. Τὸ «Χριστὸς ἀνέστη» ἔχουν εἰς τὰ χεῖλη ὁ Κολοκοτρώνης καὶ οἱ ἄλλοι ἀρχηγοί...» (περ. Ζωή, ἔτος 1948, σελ. 134). Ἐπειτα καὶ τὸ ὅτι ἡ φύσις συνεορτάζει κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Πάσχα συνετέλεσεν, ὥστε τοῦτο νὰ εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν ἑλληνικὴ ἑορτὴ.

Ἐκ τούτων ἐξηγεῖται γιὰ τὴν ἑορτὴ τῆς Ἀναστάσεως ἐπέδρασε σημαντικῶς καὶ εἰς τὴν νεοελληνικὴν λογοτεχνίαν. Ἄς ἐνθυμηθῶμεν τὰ ὥραϊα πασχαλινὰ διηγήματα τοῦ Ἀλεξάνδρου Παπαδιαμάντη καὶ ἄλλων διηγηματογράφων. Ἀλλὰ καὶ ἀρκετοὶ Νεοέλληνες λυρικοὶ ποιηταὶ μετὰ τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν ποιητοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ ἐπὶ κεφαλῆς ἐνεπνεύσθησαν ἀπὸ τὴν ἑορτὴν τοῦ

ΟΙΝΟΣ ΚΑΤΑΝΥΞΕΩΣ

**Ο ΘΗΣΑΥΡΟΣ Ο ΚΡΥΜΜΕΝΟΣ
ΚΑΙ Ο ΠΟΛΥΤΙΜΟΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ**

Ἐκεῖνος ὅπου εὐρίσκεται μακρὰν ἀπὸ τὸν Θεόν, δὲν θὰ καταλάβῃ αὐτὰ πού γράφονται ἐδῶ. Ἐκεῖνος ὅμως ὅπου ἔχει φόβον Θεοῦ καὶ κάμνει ἀληθινὴν προσευχὴν, καὶ ἀπλοῖκός ἂν εἶναι, καὶ ποτὲ ἂν δὲν ἐστοχάσθῃ τέτοια πράγματα, ὥστόσον θὰ τὰ αἰσθανθῇ ἢ καρδιά του. Κανένας ὅμως πολύξερρος καὶ σοφὸς στὴν κοσμικὴν σοφίαν δὲν θὰ τὰ νοιώσῃ, ἐπειδὴ ἡ γνῶσις του εἶναι ξένη ὀλότελα ἀπὸ τὰ μυστήρια τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὰ δὲν γνωρίζονται μὲ πολλοὺς καὶ μὲ πολυπλόκους συλλογισμοὺς, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀπλότητα τῆς πίστεως. Ὁ ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης λέγει ὅτι «ἐν παραβολαῖς καὶ συλλαβαῖς καὶ ὀνόμασιν ἐνδεχομένοις καὶ ρήμασι χρώμεθα, τῶν αἰσθήσεων ἕνεκα». Γιατὶ αὐτὰ τὰ μυστήρια εἶναι κάποια πράγματα ἀκατανόητα, πού εὐρίσκονται ἐπάνω ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦτο ὅπου πεθαίνει, καὶ στέκονται ὑψηλά, ἄγνωστα σὲ κάθε ψυχὴν, ἢ ὅποια δὲν ἐφωτίσθῃ ἀπὸ τὸν Κύριον.

Νοιώθοντας ὁ ἄνθρωπος τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ βάθος τὸ ἀκαταμέτρητον πού ξεσκεπάζεται ἐμπρὸς του, κλίνει ταπεινὰ τὰ γόνατά του καὶ ὑψώνει τὰ χέρια του καὶ λέγει «Θεὲ καὶ Κύριε, Ἐσὺ πού περιστοιχίζεσαι ἀπὸ μυριάδας Ἀγγέλων καὶ Ἀρχαγγέλων ὅπου σὲ ὑμολογοῦν ἀκαταπαύστως, καὶ ἀπὸ τὴν ἀκαταμέτρητον δόξαν Σου σκεπάζονται μὲ τὰς πτέρυγας των, ἕκαμες δι' ἡμᾶς τὰ ἀπίστευτα πιστευτά, καὶ ἔγινες ἄνθρωπος ὡσὰν ἡμᾶς, καὶ ἐπεριπάτησες ἐπάνω εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐκουράσθηκες, καὶ ἐμπαίχθηκες, καὶ εἰς τὸ τέλος ἐσταυρώθηκες, γιὰ νὰ μᾶς χαρίσῃς τὴν οὐρανίαν βασιλείαν Σου. Καὶ μᾶς ἐσήκωσες ἀπὸ τὸν τάφον τῆς φθορᾶς ὅπου ἤμεθα πεσμένοι, καὶ μᾶς ἕκαμες τέκνα τοῦ Θεοῦ, καὶ

Πάσχα καὶ ἐξύμνησαν αὐτὴν ἐπαξίως. Εἰς τὰ σχετικὰ των ποιήματα συνδυάζουν τὸ φῶς καὶ τὴν χαρὰν τῆς Ἀναστάσεως μὲ τὸ φῶς καὶ τὴν χαρὰν τῆς ἐλληνικῆς ἀνοιξέως» (Μ. Μπρατσιώτης, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 133-134).

Ἀληθῶς λοιπὸν διὰ τὴν Ὁρθόδοξον καὶ δὴ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν ἢ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου εἶναι «ἐορτῶν ἐορτὴ καὶ πανηγυρις πανηγύρεων, ἐν ᾗ εὐλογοῦμεν Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας».

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

μᾶς ἀξιώσες νὰ κρούωμεν τὴν θύραν τοῦ Παραδείσου, ἐνῶ ζοῦμεν ἀκόμα σὲ τοῦτον τὸν κόσμον, καὶ μᾶς ἀνοίγεις προθυμερᾶ καὶ γελαστά. Καὶ κρούεις κι' Ἐσὺ τὴν θύραν τῆς καρδιάς μας, καὶ μπαίνεις μέσα σὲ μᾶς, καὶ κάμνεις τὴν ψυχὴν μας κατοικίαν Σου, κατὰ τὸν λόγον ποῦ εἶπες «Ἐγὼ καὶ ὁ Πατὴρ ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσωμεν» (Ἰω. δ', 23), καὶ καταδέχεσαι, Ἐσὺ ὁ δημιουργὸς τοῦ παντός, νὰ φανερώνεται στὸν ἄνθρωπον, σ' αὐτὸ τὸ χορτάρι ποῦ γρήγορα μαραίνεται, ὅπως μᾶς ὑποσχέθηκες, λέγοντας «Ὁ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ Πατρὸς μου, καὶ ἐγὼ ἀγάπησω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν.» (Ἰω. ιδ', 21).

Μὲ ποιά λόγια νὰ σὲ εὐχαριστήσωμεν, φιλόανθρωπε Κύριε, ποῦ μᾶς δέχεσαι μέσα στὰ παλάτια τῆς ἀθανασίας Σου, καὶ μᾶς ἀξιῶνεις, ἡμᾶς τοὺς ἀναξίους, νὰ βλέπουμε τὰ ἀνεξιχνίαστα μυστήριά σου μαζὶ μὲ τοὺς Ἀγγέλους, καὶ μᾶς ὑποδέχεσαι, Ἐσὺ ὁ ἀθάνατος, ὁ ἴδιος, ὡσὰν νὰ εἶσαι ἀδελφός μας, καὶ μᾶς ἀγκαλιάζεις, καὶ μᾶς ἀσπάζεσαι, ὡσὰν νὰ εἴμεθα ἡμεῖς οἱ ἀθάνατοι κι' Ἐσὺ ὁ θνητός, ὡσὰν νὰ εἴμεθα ἡμεῖς οἱ κύριοι, κι' Ἐσὺ ὁ δοῦλος, ὡσὰν νὰ εἴμεθα ἡμεῖς ἐκεῖνοι ποῦ δίνουν, κι' Ἐσὺ ἐκεῖνος ποῦ πέρνεις, ὡσὰν νὰ εἴμεθα ἡμεῖς οἱ πλοῦσιοι, κι' Ἐσὺ ὁ πτωχός.

Ὡ θαύματα ἀνήκουστα! Ὁ Κύριος μᾶς καλεῖ, ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, ποῦ τοὺς ἐτίμησε, πέρνοντας τὴν μορφὴν μας, μᾶς καλεῖ νὰ γίνωμεν ὅμοιοί του, φθάνει νὰ τὸ θελήσωμεν, καὶ νὰ εἰσέλθωμεν στὸν νυμφῶνα, καὶ ἀπὸ τούτην τὴν ζωὴν ἀκόμα, ὅπως εἰσῆλθαν οἱ ἅγιοι, καὶ ὅπως μπαίνουν ὅλοι ὅσοι τὸν ἀγάπησαν μὲ ὅλην τὴν δύναμίν των καὶ μὲ ὅλην τὴν καρδίαν των καὶ μὲ ὅλην τὴν διάνοιάν των. Καὶ λαμβάνοντας τὸν ἀρραβῶνα τῆς αἰωνίου ζωῆς ἀπὸ ἐδῶ, νὰ γεμίζουν αἱ καρδίαι των ἀπὸ τέτοιαν χαρὰν ἀνεκλάλητην, ὥστε νὰ μὴ φοβοῦνται πλέον τὸν θάνατον, ἀλλὰ νὰ τὸν ποθοῦν, ὅπως τὸν ἐποθοῦσεν ὁ ἀπόστολος Παῦλος καὶ ἔλεγε «Τὰ βλεπόμενα εἶναι πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα εἶναι αἰώνια. Καὶ γνωρίζομεν ὅτι ἐὰν καταλυθῇ ἡ ἐπίγειος κατοικία, ἤγουν τὸ σῶμά μας, ὁ Θεὸς μᾶς ἔχει ἐτοιμασμένην στὸν οὐρανὸν μίαν κατοικίαν ποῦ δὲν εἶνε κτισμένη ἀπὸ χέρι, ἀλλὰ ποῦ εἶναι αἰώνια. Καὶ διὰ τοῦτο ἀναστενάζομεν, ποθοῦντες νὰ ἐνδυθοῦμεν τὸ κατοικητήριόν μας, ποῦ εὐρίσκειται στοὺς οὐρανοὺς». «Τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια. Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν κατοικία τοῦ σκῆνους καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες.» (Β' Κορινθ. δ', 18). Καὶ πάλιν ὁ ἴδιος ἀπόστολος, γράφοντας στὸν ἅγιον Τιμόθεον, λέγει μὲ χαρὰ «Ἐγὼ πηγαίνω νὰ θυσιασθῶ, καὶ ὁ καιρὸς ποῦ θὰ λυτρωθῶ ἀπὸ τὸ σῶμα ἐφθασε.» «Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπεύδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκε.» (Β'

Τιμοθ. δ', 6). Και στους Φιλιππησίους γράφει «Για μένα τὸ νὰ ζῶ εἶναι ὁ Χριστός, καὶ τὸ νὰ ἀποθάνω εἶναι κέρδος.. Καὶ ἔχω τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἀποθάνω, καὶ νὰ εἶμαι μαζί με τὸν Χριστόν.» «Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστός, καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος... Συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι.» (Φιλιππ. α', 21).

Ἄλλὰ καὶ ὅλοι οἱ ἅγιοι ἐπιθυμοῦσαν τὸν θάνατον, γιὰ νὰ χαίρωνται με τὸν Χριστόν στὴν οὐράνιον βασιλείαν του. Καὶ ἂν ἐπαρκαλοῦσαν, κάποιες φορές, τὸν Κύριον, νὰ τοὺς ἀφήσῃ ὀλίγον καιρὸν ἀκόμα νὰ ζήσουν, τὸ ἔκαμναν ἐπειδὴ εἶχαν τὸν φόβον ὅτι δὲν ἦσαν ἔτοιμοι νὰ παρουσιασθοῦν στὸν κριτὴν τοῦ κόσμου. Με πόσῃ χαρὰν ἔτρεχαν οἱ μάρτυρες στὴν σφαγὴν καὶ στὴν κρεμάλαν, σὺν νὰ ἐπήγαιναν σὲ γάμον! Καὶ οἱ ὄσιοι καὶ οἱ ἀσκηταὶ εἶχαν κάθε ὥραν τὸν θάνατον στὸν λογισμὸν των, «τὴν μνήμην θανάτου». Ὁ Μέγας Ἀντώνιος, ἔλεγε («Ἐγὼ δὲν φοβοῦμαι πλέον τὸν θάνατον ἀλλὰ τὸν ἀγαπῶ»). «Ἐγὼ οὐκέτι φοβοῦμαι τὸν θάνατον, ἀλλ' ἀγαπῶ αὐτόν.»

Ἄκουσε τί λέγει καὶ ὁ θεόπνευστος ἅγιος Συμεὼν ὁ Νέος Θεολόγος «Καλότυχοι ἐκεῖνοι ὅπου ἐδέχθησαν τὸν Χριστόν πού ἦλθε ὡς ὅς σ' ἐκεῖνους πού εὐρίσκοντο στὸ σκότος, γιὰτὶ ἔγιναν υἱοὶ φωτὸς καὶ ἡμέρας ἀνεσπέρου. Μακάριοι αὐτοὶ πού ἐνεδύθησαν τὸ φῶς Του σὲ τούτῃ τὴν τωρινὴν ζωὴν, γιὰτὶ ἐφόρεσαν πλέον τὸ ἐνδύμα τοῦ γάμου. Καλότυχοι ἐκεῖνοι πού, ἐνῶ εἶναι ἀκόμα με τὸ σῶμα, εἶδαν τὸν Χριστόν. Τρισκαλότυχοι ἐκεῖνοι ὅπου τὸν εἶδαν καὶ τὸν ἐπροσκύνησαν πνευματικὰ καὶ νοερά, γιὰτὶ εἰς τὸν αἰῶνα δὲν θὰ ἴδουν θάνατον. Μακάριοι ἐκεῖνοι πού σὲ τούτῃ τὴν ζωὴν ἔναψαν, στὴν καρδίαν των τὸ φῶς, καὶ τὸ ἐφύλαξαν ἄσβεστον, γιὰτὶ αὐτοὶ, στὸν καιρὸν τοῦ θανάτου των, θὰ προῦπαντήσουν τὸν Νυμφίον φωτεινοὶ καὶ λαμπροὶ, ἢ θὰ εἰσέλθουν μαζί του στὸν νυμφῶνα με λαμπάδες ἀναμμένες. Καλότυχοι εἶναι ἐκεῖνοι πού κλαίουں παντοτεινὰ γιὰ τὰς ἁμαρτίαις τους, γιὰτὶ θὰ τοὺς προφθάσῃ τὸ φῶς καὶ θὰ ἀλλάξῃ τὰ πικρὰ δάκρυά τους σὲ γλυκά. Καλότυχοι ἐκεῖνοι πού φωτίζονται καὶ βλέπουν τὴν ἀδυναμίαν τους καὶ καταλαβαίνουν τὴν ἀσχημίαν τῆς ψυχῆς τους, γιὰτὶ θὰ τὴν πλύνουν με τὰ δάκρυά τους. Μακάριοι ἐκεῖνοι πού βλέπουν τὴν στολήν τους ὅπου λάμπει ὡς ὅταν Χριστόν, ἐπειδὴ αὐτοὶ θὰ εἶναι σὲ κάθε ὥραν γαμάτοι ἀπὸ μίαν χαρὰν ἀνεκλάλητην, καὶ θὰ θαυμάζουν γι' αὐτὸ πού γίνεται μέσα τους, καὶ ἐκθαμβοὶ θὰ χύνουν γλυκύτατα δάκρυα, γνωρίζοντες πλέον ὅτι ἔγιναν τέκνα τοῦ Θεοῦ καὶ μέτοχοι τῆς Ἀναστάσεως. Καλότυχοι ἐκεῖνοι ὅπου ἔχουν παντοτινὰ ἀνοικτὸν τὸ νοερὸν μάτι τῆς ψυχῆς των, καί, σὲ κάθε προσευχὴν ὅπου κάμνουν, βλέπουν τὸ φῶς, ἐπειδὴ αὐτοὶ ἔγιναν ἰσότιμοι με τοὺς Ἀγγέλους, καὶ ἂν δὲν εἶναι παράτολμον νὰ εἰπῶ ἔγιναν ἢ θὰ γίνου

ἀνώτεροι καὶ ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους, ἐπειδὴ οἱ Ἄγγελοι ὕμνοῦν τὸν Θεόν, ἐνῶ τοῦτοι συνομιλοῦν μετ' Αὐτόν.

«Καὶ ἂν ἔγιναν καὶ γίνονται πάντοτε τέτοιοι, ὅταν εὐρίσκονται ἀκόμα σὲ τούτην τὴν ζωὴν, δεμένοι μετὰ τὴν φθαρτὴν σάρκα, ἄραγε τί λογῆς θὰ γίνουσι μετὰ τὴν Ἀνάστασιν, τὸν καιρὸν ποῦ θὰ λάβουσι ἐκεῖνο τὸ ἀφθαρτὸν σῶμα; Βέβαια δὲν θὰ γίνουσι μόνον ὅμοιοι μετὰ τοὺς Ἀγγέλους, ἀλλὰ καὶ μετὰ αὐτὸν τὸν Δεσπότην τῶν Ἀγγέλων, τὸν Χριστόν, καθὼς εἶναι γραμμένον «Γνωρίζομεν ὅτι ὅταν θὰ φανερωθῇ ὁ Χριστὸς σὲ μᾶς, θὰ γίνωμεν ὅμοιοι μετὰ Αὐτόν». «Οἶδαμεν ὅτι ὅταν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα.» (Α' Ἰωάν. γ', 2).

«Ἀλλὰ ἅς προσέξωμεν πολὺ. Γιατί, ἀνίσως ἀπὸ τὴν ἀμείλιαν μας ἔχωμεν κανένα λογισμὸν ἢ καμμίαν ἀμφιβολίαν ἀπιστίας, ἢ δειλίαν ἢ κανένα ἄλλο πάθος, ἅς εἶναι, καὶ τιποτένιο, σίγουρα δὲν θὰ ἀξιωθῶμεν νὰ ἔχωμεν μέσα στὴν ψυχὴν μας τὸν Θεὸν μῆτε θὰ ἀνεβοῦμεν σ' αὐτὴν τὴν ὑψηλὴν δόξαν. Ἄν δὲν καταφρονήσωμεν ὀλοτελῶς καὶ τὴν ἰδίαν τὴν ζωὴν μας καὶ τὸ σῶμά μας, καὶ ἂν δὲν παραδώσωμεν ὅλον τὸν ἑαυτὸν μας σὲ κάθε κακοπέρασιν, καὶ σὲ θάνατον ἀκόμα, τόσον, ὥστε μῆτε καὶ νὰ θυμύμαστε τίποτα ἀπὸ ὅσα εἶναι γιὰ τὴν συντήρησιν τοῦ φθαρτοῦ τοῦ σώματός μας, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνωμεν φίλοι καὶ ἀδελφοὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ οὔτε θὰ γνωρίσωμεν, οὔτε θὰ δοκιμάσωμεν τὰ μυστήρια τοῦ Θεοῦ ποῦ εἶπαμεν. Καὶ ἅς μὴν ἀμφιβάλλῃ κανεὶς ὅτι αὐτὴ ἡ γνώσις δίδεται στὸν κάθε ἄνθρωπον, φθάνει νὰ κάμῃ τὲς ἐντολὰς ποῦ μᾶς ἔδωσεν ὁ Χριστὸς, νὰ πιστεύῃ ἀσάλευτα σ' Αὐτόν, καὶ νὰ ταπεινώνεται ὅσον ἢμπορεῖ περισσότερον. Μακάρι λοιπὸν νὰ γνωρίσωμεν καὶ ἡμεῖς αὐτὰ τὰ φοβερά μυστήρια καὶ ἀπὸ τὴν παροῦσαν ζωὴν, καὶ νὰ μάθωμεν ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος, τὸν ὁποῖον νὰ ἀξιωθῶμεν νὰ τὸν ἰδοῦμεν ἐκείνην τὴν ὑπέρλαμπρον ἡμέραν. Ἀμήν.»

(Συνεχίζεται)

ΦΩΤΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΜΟΥ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ

ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ

ΤΟΜΟΙ 1-5

ΕΚΑΣΤΗ ΣΕΙΡΑ ΔΡΧ. 300

Πωλοῦνται εἰς τὰ Γραφεῖά μας, ἀποστέλλονται δὲ καὶ ταχυδρομικῶς ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

Ἀπὸ τὸ Συναξάρι τοῦ Εἰκοσιένα

Ο Σ Α Μ Ο Υ Η Λ

Ἐν τῷ μεταξύ οἱ Σουλιῶτες ποῦχανε ἀπομείνει κλεισμένοι στὸ Κοῦγκι παραστενοχωρηθήκανε. Γιατὶ ἀνάμεσά τους ἦτανε γυναικόπαιδα—ὄλη σχεδὸν ἡ φάρα τοῦ Τζαβέλλα—καὶ γέροι κι' ἄρρωστοι, πού τους εἶχανε βολέψει, ὅπως-ὅπως κι' ὅσο μπορούσαν καλύτερα μέσα σὲ βραχοσχισμάδες, βαθουλώματα καὶ σπηλιές. Κι' ἐφ'τὰ ὀλόκληρες ἡμέρες εἶχανε ἀποστερηθῆ τὸ νερό, πού τους τὸ εἶχανε πάρει οἱ Τοῦρκοι κι' ἐπολυδιψάσανε. Δὲν εἶχανε ἔπειτα οὔτε τροφές, οὔτε τ' ἀναγκαῖα τοῦ πολέμου, οὔτε καὶ καμμιάν ἔλπιση βοήθειας ἀπὸ πουθενά, γιατί ὅλα τὰ περάσματα κι' ὅλα τὰ γιδόστρατα τὰ εἶχανε πιάσει καὶ τὰ φύλαγαν ἄγρυπνα οἱ Τοῦρκοι.

Ἐκάνανε λοιπὸν πολεμικὸ συμβούλιο κι' ἀποφασίσανε στὸ τέλος νὰ συνθηκολογήσουνε μὲ τὸν Ἀλῆ. Γιατὶ τῷβλεπαν, φῶς φανερό, πὼς ἦτανε ἀδύνατο νὰ βαστάξουνε καὶ ν' ἀντισταθοῦνε περισσότερο· καὶ πῶς σὲ λίγο θάπόμεινεν ὁ Βελῆς κυρίαρχος κι' ἐξουσιαστής τοῦ Σουλιοῦ κι' ἔμελλε «νὰ τους ἐξολοθρεύσῃ παντάπασι· ἐνῶ, ἂν πῆγαιναν σ' ἄλλο τόπο ἐλεύθεροι, ὅπως ὑποστήριζεν ὁ Τζαβέλλας, ἠμπόρουν πάντοτε νὰ τρέφουν ἐλπίδας διὰ τὴν ἐξαναπόλαυσιν τῆς Πατρίδος των...».

Ἔστειλαν λοιπὸν ἀνθρώπους στὸ Βελῆ-πασᾶ, γιὰ νὰ διαπραγματευθοῦνε καὶ νὰ κλείσουνε συμφωνία καὶ εἰρήνη μαζί του. Κι' ἐκεῖνος, πού ἀνυπομονοῦσε νὰ δώσῃ τέλος καὶ νὰ κλείσῃ τὴν φοβερὴ Σουλιώτικη περιπέτεια, ὄχι μονάχα δέχθηκε, μὲ μεγάλη προθυμία, τοὺς ὄρους καὶ τὶς προτάσεις τους, νὰ βγοῦνε δηλαδὴ ἐλεύθερα, μὲ τ' ἄρματα τους καὶ τὸ βιό τους ἀπὸ τὸ Κοῦγκι καὶ νὰ πᾶνε νὰ κατοικήσουν ὅπου ἄλλοῦ θέλουν, καὶ νὰ τοὺς δοθοῦνε ἐνέχυρα παιδιὰ ἀγάδων, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἔδωκεν ἄφθονα χρήματα. Καὶ τοὺς ἔστειλε καὶ τὸ ἀκόλουθο γράμμα, ὑπογραμμένο καὶ βουλωμένο κι' ἀπὸ τὸν ἴδιο κι' ἀπὸ τοὺς ὑπαρχηγούς του, πού ἐκεῖνοι τὸ δεχθήκανε μὲ χαρὰ, ἐνῶ ἤξεραν τὴν ἀπιστία τοῦ Ἀλῆ. Κι' ἄλλη φορὰ, «ὅταν ἐπαιρναν γράμματά του, τᾶρριχναν στὴ φωτιά, χωρὶς νὰ τ' ἀναγνώσουν».

«Ἐγὼ ὁ Βελῆ πασᾶς, μὲ ὅλους τοὺς Δαβαμπίδες μου, δίνομε τὸ σᾶρτι τῶν Σουλιώτων, ὅπου εἶναι κλεισμένοι στὸ Κοῦγκι, ὅσοι ἀκολουθήσουν τὸν Φῶτον, ὅτι τοὺς ἔδωκα τὴν ἄδειαν διὰ νὰ εὔγουν ἐλεύθερα, καὶ νὰ εἶναι ἀπείραχτοι ἀπὸ τὸ ἄσκέρι μου καὶ ἀπὸ τὸν κάθε ἕνα. Γκερέκ στὸ εὔγα τους. Γκερέκ σὲ κάθε τόπον εἰδικὸν μας, ὅπου ὀρίζομεν καὶ καθήσουν, νὰ εἶναι

ἀπειράκτοι. Καὶ ὅπου ἄλλοῦ θελήσουν νὰ καθήσουν, ἀπὸ μέρους μου καμμιὰν πείραξιν δὲν ἔχουν· εἰς τὰ κεφάλια τους, στὸ βιό τους, στὸ ἴρτζι τους, νὰ μὴν πειραχθοῦν τίποτες. Καὶ εὐγαίνοντας ἀπὸ ἐδῶ καὶ τελειώνοντας ἢ κουβέντα μας, καθῶς τὴν ἔχομεν ὁμιλήσει, ἔχει τὴν ἄδειαν καὶ ὁ Μπάλιος νὰ δώσῃ τὰ ρεχένια τους, πού τᾶχουν ἀφήσει ἀμონετὲ στὸ χέρι του. Ἄκόμενη ἔχω νὰ τοὺς σταθῶ εἰς ὅσα τοὺς ἔχω εἰπῆ, χωρὶς νὰ λείψῃ τίποτες. Καὶ ἂν ἴσως δὲν σταθοῦμε εἰς τὰ ἐπάνω γραμμένα, νὰ εἴμαστε ἔξω ἀπὸ τὴν Τούρκικην πίστιν, νὰ εἴμαστε χῶρια ἀπὸ τὶς γυναικῆς μας, μὲ τρία δαλάκια. Καὶ διὰ σηγουριά τους, τοὺς δίνομε τὸ παρόν μας σάρτι. Καὶ ἂν δὲν σταθοῦμε εἰς αὐτὰ νὰ μᾶς κἀνῃ ἀμέλι. Κι' ὁ Ἄλλάχ νὰ μὲ κἀμῃ μὲ τὴν φωτιά ἀπὸ τ' ἀστροπελέκια του, ἂν δὲν τὸ φυλάξω».

Βελῆ-πασᾶς. 1863 Δεκεμβρίου 12. Σούλι.
(ὑπογραφὴς ἀγάδων)

Κι' ἐπειδὴ ἡ πρόθεσὴ του ἦτανε δόλια κι' ἀτιμῃ, νὰ τοὺς κτυπήσῃ δηλαδὴ στὸ δρόμο, ὅταν θάφευγαν, γιὰ νὰ μὴν τοῦ ξαναγίνουν πονοκέφαλος στὸ καινοῦργιο στέκι, πού θὰ διάλεγαν γιὰ νέα τους πατρίδα τοὺς ἔδωκεν, γιὰ νὰ τοὺς ἀποκοιμίση περισσότερο, κι' ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς προεστοὺς τῆς Πάργας, νὰ τοὺς δεχθοῦνε πρόθυμα. «Κι' ἂν δὲν τοὺς θελήσουν, νᾶναι ἐλεύθεροι νὰ πᾶνε σ' ὅποιο τόπο διαλέξουν, κι' ἂν ἴσως θελήσουν νὰ γυρῖσουν εἰς τὰ μέρη τους, ἔχουν τὸ ἰτζιαζέτη μου νὰ ἔλθουν».

Τόσῃν ἀτιμίᾳ καὶ τέτοιᾳ δολερῇ παγίδα θανάτου, μονάχα Τοῦρκος καὶ γιὸς τοῦ Ἄλῃ μποροῦσε νὰ τὴν μηχανευθῆ. Κι' ἔχει δίκη ο Ὑδρωμένος πού παραξενεύεται γιὰ τὴν Σουλιώτικην αὐτὴν ἀστοχασιὰ κι' ἀπόφαση «νὰ στρέψου—ὅπως γράφει—ταῖς πλάταις εἰς τὴν Μητέρα τους, ἢ ὅποια τόσους χρόνους ἔτρεφεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, καὶ εἰς ἄκρον τοὺς ἐδόξασεν».

Ὁ Σαμουήλ, πού καὶ στὸ πολεμικὸ συμβούλιο ἀντιγνώμησε, χωρὶς νὰ εἰσακουσθῆ, ἀποφάσισε νὰ μείνῃ· καὶ μαζί του καὶ πέντε ἄλλοι σύντροφοί του, πού τοῦ ἦτανε ὀλόψυχα ἀφωσιωμένοι, καὶ τὸν ἀκολουθήσανε παντοῦ, σὰν νᾶνατε σκιά του. Ποιοὶ ἦτανε δὲν τοὺς ξέρουμε· οὔτε καὶ τοὺς ὀνομάτισε κανεὶς. Κι' ἔτσι ἀπόμειναν ἀνώνυμοι κι' ἄγνωστοι, σὰν κάποιᾳ δελφίνια τῆς θάλασσας, πού ἀναβαίνουνε, γιὰ μιὰ στιγμὴ, ἀπὸ τοὺς σκοτεινοὺς τῆς βυθοῦς, παρατρέχουνε δίπλα σὲ κάποιον πλεύσιμο, καὶ ὕστερα χάνονται στὰ σιωπηλὰ κι' ἀνεξερεύνητα βᾶθη τῆς.

Αισθανότανε, πώς έτέλευν ο δρόμος τής ζωής του και πώς έπλήθαινε τὸ σκοτάδι γύρω του. Τῶνοιωθε, πὼς ἦλθεν ἡ στιγμή, νὰ κάμη πλέον ἡ ψυχὴ του φτερά και νὰ φύγη ἀπὸ τὸν κόσμο μας αὐτόν, πὸν τόσον ὑπομονετικά και με τόσον ἀδάμοστη θέληση, μὰ και ταπεινώση, ἐδούλεψε τὸν Χριστὸ και τὴν Ἑλλάδα, πὸν τάχε συντεριάσει μέσα του σὲ μιὰ παναρμόνια σύνθεση. Τῶβλεπε, πὼς εἶχε τελέψει, με τὴν ἐφήμερη σάρκα του και με τὸ χωματένιο του στήθος τὴ θητεία του ἐπάνω στὴ γῆ, και πὼς ἔφθανε πλέον στὴν ἀνώτατη κορφή τής ἀθλοφορίας του, τὴν θυσία και τὸν ἐκούσιο θάνατο. Μὰ ἦτανε, ἤρεμος, γαλήνιος, κι' ἀποφασισμένος, σὰν κάποιος πὸν περιμένει ν' ἀνοίξη, ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμήν, ἡ θύρα τής φυλακῆς του και νὰ ἐλευθερωθῆ. Γιατὶ εἶχε τὴ συνειδηση πὼς ἔκαμε τὸ χρέος του, πὸν τὴν καθαρῶτατη φλόγα του τὴν εἶχεν ἀνάψει μέσα του ἡ πίστη του και ἔνταξή του σ' ἓναν ἀνώτερο ρυθμὸ ζωής, πὸν συντρίβουνε πάντα τ' ἀποπνυκτικά σύνορα τής ἀτομικῆς ζωής, και σπρώχνουν τὸν ἄνθρωπο σὲ στοχασμοὺς ὑψηλοὺς και σὲ πράξεις γενναῖες, πὸν ξεπηδοῦνε ἀπὸ τὰ σπλάχνα του, ὅπως τ' ἀετόπουλα ἀπὸ τὶς βραχοφωλιές τους.

Μὲ ὁμόγνωμη ἀπόφαση τής Σουλιώτικῆς σύναξης, στὸ Σαμουήλ εἶχεν ἀνατεθῆ, ὅπως εἶπαμε και παραπάνω, ἡ φροντίδα και ἡ ἐπιστασία, τής φύλαξης και τής διανομῆς τόσο για τὸ τροφίμα, ὅσο και για τ' ἀναγκαῖα τοῦ πολέμου. Καὶ ὁ Ὑδρωμένος ὁμολογεῖ πὼς «ἀπὸ τέτες ἄρχισε μιὰ κυβέρνησις πλέον ἀξία και πρόθυμος ἀπὸ τὴν πρώτην τῶν ἐντοπιῶν». Κι' ἐπειδὴ, σύμφωνα με τοὺς ὄρους τής συνθήκης με τὸν Βελῆ, ἔπρεπε νὰ παραδοθοῦνε ὅλα τὰ πολεμοφόδια πὸν ὑπῆρχανε στὸ Κοῦγκι, ἔστειλεν ὁ Βελῆς τρεῖς Ἀρβανίτες, μ' ἐπὶ κεφαλῆς κάποιον Ζήσην Οἰκονόμον για νὰ συναγροικηθῆ και νὰ ρυθμίση τὸ ζήτημα αὐτὸ με τὸν Σαμουήλ. Ὁ ἀποσταλμένος αὐτὸς ἦτανε γιὸς τοῦ Παπαοικονόμου ἀπὸ τὴν Σωπικὴ, πὸν εἶχεν ἄλλοτες σώσει τὸν Ἀλῆ ἀπὸ μεγάλο κίνδυνο, ὅταν τὸν καταδίωκεν ἀδυσώπητα ὁ Κούρτ πασᾶς. Καὶ γι' αὐτὸ τὸν ἀντάμειψε πλουσιοπάροχα· κι' ὄχι μόνον τὸν εἶχε κάμει ἐφημέριο και διαχειριστὴ τοῦ πλοῦσιου Μοναστηριοῦ τῶν Ταξιαρχῶν, ἀλλὰ και Ἀγιάν Βιλαέτην τής περιφερείας τοῦ Πωγωνιοῦ. Ὅταν λοιπόν, ἀπαρηγόρητοι και με καυτερά δάκρυα στὰ μάτια τους, ἄδειασαν τὸ Κοῦγκι οἱ Σουλιῶτες, τὴν ἄλλην ἡμέραν ἀμέσως (13 τοῦ Δεκέμβρη) οἱ ἀποσταλμένοι τοῦ Ἀλῆ, ἀρχίσανε νὰ καταγράψουνε και νὰ ζυγίζουνε, μαζί με τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Σαμουήλ και ὑπὸ τὴν ἐπιστασία του, τὰ μπαρουτόβολα και τ' ἄλλα εἶδη,

πού θὰ παραλαβαίνανε, ἀφοῦ θὰ ἐπλήρωναν προτήτερα, κατὰ τὴν συμφωνία πού εἶχανε κάνει, ὀλάκαιρη τὴν ἀξία τους.

Ἐπάνω λοιπὸν στὴν παράδοση καὶ τὴν παραλαβὴ αὐτή, κάποιος ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Ἄλῃ, εἶπεν ἀναμπαικτικά καὶ θρασύστομα στὸ Σαμουήλ—«Ποιὰ στοχαζέσαι, ὀρέ καλόγερε, πὼς θάιναι ἡ τιμωρία σου καὶ τί λογιῆς τὰ βάσανα πού θὰ σοῦ κάνη ὁ Βεζύρης, ὅταν θὰ σὲ βάλῃ τώρα στὰ χέρια του; Γιατὶ αὐτὴ τὴ φορά, Δράκου νᾶχης ρίζα, δὲν γλυτώνεις». Κι' ὁ Σαμουήλ, ἀναστηλωμένος, ὀργισμένος, φασματικός καὶ κυττάζοντάς τον μὲ τὴν ὄψη του ὀλόφλογη, τοῦ ἀποκρίθηκε μὲ φωνὴ καμπανιστή.

— Τίποτας, ὀρέ, δὲν μπορεῖ νὰ μοῦ κάνη ὁ Βεζύρης σου... Κι' οὔτε τὸν λογιάζω κι' ἂν ὑπάρχη καθόλου...οὔτε καὶ εἶναι ἀξίος νὰ μὲ πιάσῃ... Γιατὶ δὲν πιάνεται, οὔτε καὶ φοβᾶται κανένα, παρὰ τὸν Θεὸ μονάχα, ἓνας ἀνθρωπος πού δὲν λογαριάζει τὴ ζωὴ του κι' ἀψηφᾷ τὸν θάνατο...

Καὶ τελειώνοντας τὰ λόγια του αὐτά, μ' ἓνα ἀπότομο κίνημα τοῦ χεριοῦ του, πού λὲς τὸ κίνησεν ἡ ἀδάμαστη ψυχὴ τοῦ Γένους μας, πού ἐκείνη τὴν ἱερὴν στιγμήν εἶχε καταφύγει στὸ στήθος τοῦ Σαμουήλ, πέταξε τὸ ξεφτύλισμα μιᾶς λαμπάδας πού κρατοῦσε στὰ χέρια του στὸ σκορπισμένο κατάχαμα μπαρούτι. Καὶ παρευθὺς ἀστραποβόλησεν ὁ κόσμος καὶ συγκλονίσθηκεν τὸ Κοῦγκι, ἀπὸ τὴν φοβερὰν ἔκρηξη πού ἐπακολούθησε. Κι' ὅλα σωριασθῆκαν ἐρείπια. Κι' ὁ Σαμουήλ καὶ οἱ συντρόφοι του ἔγιναν, ὅπως γράφει ὁ Ὑδρωνόμος « Π υ ρ ί κ α υ σ τ ο ι κ ι ' ἔ ξ ὀ χ ω ς ἀ φ α ν ε ἶ ς »!

Ταράχθηκε ὄλος ὁ ντουνιαῖς, βουνὰ ξεριζωθῆκαν, καὶ τὰ χορτάρια αὐτὰ τῆς γῆς, κι' ἐκεῖνα μαραθῆκαν.

Ὅπως λέγει ὁ Χατζῆ Σεχρέτης ἀπὸ τὸ Δέλφινο, πού ἀνιστόρησε μὲ στίχους ὄλο τὸ βίο τοῦ Ἄλῃ...

Κι' ἂν ἀπὸ τὴν περαστικὴ μας αὐτὴ ζωὴ, ἐκεῖνο πού ἀξίζει εἶναι ὁ φωσφορισμὸς πού ἀναδίνεται ἀπὸ τὸν πηλὸ πού εἶναι πλασμένο τὸ κορμί μας, ὁ καλόγερος Σαμουήλ, πού ἀνάδωκε μιὰ φλόγα, πού κατάκαψε κι' ἔκαμε στρόβιλο ἀπὸ καπνοῦς κι' ἀγέρα τὶς σάρκες του καὶ τὰ κόκκαλά του, θάπομένη στους αἰῶνες ἅγιο δικοπότηρο πίστης, πού θὰ τὸ μεταλαβαίνει πάντα ἡ ψυχὴ τοῦ Γένους μας καὶ θὰ συντάσσεται σὲ μάχη, γιὰ νὰ στερεώνη τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ πρόσωπο τοῦ Θεοῦ ἐπάνω στὴ Γῆ.

(Συνεχίζεται)

ΑΝΘΙΜΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ

ΣΤΑΧΥΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΡΟ ΤΟΥ

58. Η ΣΩΣΤΗ ΓΡΑΜΜΗ

«Υποκριτά, ἕκαστος ὑμῶν τῷ Σαβ-
βάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ καὶ ἀπα-
γαγῶν ποτίζει;»

(Λουκ. 13', 10-17)

Εἶναι γιὰ κάθε πιστὸ καὶ μὲ κοινὸ μυαλὸ ὠπλισμένον ἄνθρω-
πο κακὸ νὰ παρασύρεται ἀπὸ τὶς ὀχλώδεις ἀντιλήψεις, πὼς ἓνα πλά-
σμα τοῦ Θεοῦ, ποῦ ἐκτελεῖ πιστὰ τὰ θρησκευτικὰ του καθήκοντα,
μπορεῖ νὰ γίνῃ θύμα τῶν πονηρῶν πνευμάτων. Δὲν ἐννοοῦμαι, φυ-
σικὰ τυπολάτρας, τοὺς κατ' ἐπίφασιν θρησκευτικούς ἀνθρώπους,
τῶν ὁποίων ἡ θρησκευτικότης περιορίζεται ἀπλῶς στὰ χεῖλη, στὰ
κεριά, στὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ καὶ σὲ κάτι τέτοια, χωρὶς νὰ υπάρ-
χῃ καθόλου θρησκευτικὸ βᾶθος, χωρὶς ἡ θρησκευτικὴ συνείδηση
νὰ ὀραματίζεται μὲ τὴν χάρι τοῦ Θεοῦ. Θρησκευτικότης εἶναι ἡ λο-
γικὴ θεραπεία τοῦ Ἱεροῦ, ὅπως γράφει κάπου ὁ Καρρέλ, ποῦ πυρακ-
τώνει τὸν ἕσω ἄνθρωπο, ὅπως τὸ ἠλεκτρικὸ ρεῦμα πυρακτώνει
τὶς λάμπες τοῦ ραδιοφώνου καὶ μεταδίδεται ἤχος ἢ φωνὴ μὲ σκοπὸ.
Μιά πυρακτωμένη συνείδησις, ποῦ νοιώθει τόσο ζεστὴ τὴν παρου-
σία τοῦ Θεοῦ καὶ ποῦ παρουσιάζει συνέπεια καὶ στὸν πρακτικὸ βί-
ο τοῦ πιστοῦ, σύμφωνη μὲ τὴν ἐπιταγὴ τοῦ θείου θελήματος, δὲν
μπορεῖ καὶ νὰ παρουσιάξῃ νεκρωμένο, ἀπ' τὶς πλευρὲς τῆς θείας πα-
ρουσίας, οὔτε καὶ τὸ σωματικὸν ὄργανισμὸ. Μιά τέτοια νέκρωσις,
μιὰ τέτοια ἐρήμωσις, ἀπὸ τὴ χάρι τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἀπαράδεκτη.
Γιὰτί, πῶς, ἡ μὲν ψυχὴ καὶ μάλιστα ἡ καρδιὰ τῆς ψυχῆς ποῦ λέ-
γεται συνείδησις, φλογισμένη, λαμπαδωμένη μπορεῖ νὰ εἰπῆ κα-
νεῖς, ἀπὸ τὴν αἰώνια φωτιὰ τῆς κατ' ἐπίγνωσιν πίστεως καὶ τῆς
παρουσίας τοῦ Θεοῦ, ἀσφαλίζεται ἐναντὶ κάθε ἐξωτερικοῦ ἢ ἐσω-
τετικοῦ πειρασμοῦ, τὸ δὲ σῶμα ποῦ, κατὰ Θεοῦ οἰκονομίαν, εἶναι
σκεῦος τῆς ψυχῆς, θὰ ἔμενε ἐκτὸς τῆς δικῆς του χαριτώσεως καὶ
προστασίας; Πῶς θὰ ἐπέτρεπεν ὁ Θεός, αὐτὸ τὸ καθαρὸ, ἁγιασμένον
σῶμα νὰ βρισκῆται στὴ διάθεσι τῆς καταστρεπτικῆς μανίας τοῦ
Σατανᾶ, εἴτε τὸ θέλουν οἱ ἐχθροὶ μας εἴτε τὸ θέλει ἀπ' εὐθείας ὁ
διάβολος; Κανεῖς δὲν ἀμφιβάλλει πῶς τὰ πονηρὰ πνεύματα μισοῦν
περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο, ὄχι τόσο τοὺς Ἀγγέλους ποῦ ἔμειναν
πιστὴ στὴν ἀγία τους ἀναφορά, καὶ ποῦ ἐτελειώθησαν καὶ ἐστε-
ρεώθησαν καὶ ἀπέκτησαν τὸ ἀπαθὲς καὶ ἀναμάρτητον, ὅσο τοὺς
ἀνθρώπους καὶ μάλιστα τοὺς ἀγωνιζομένους κατὰ τῶν ἐσωτερικῶν
καὶ ἐξωτερικῶν πειρασμῶν, τοὺς ἐναρέτους. Καὶ πολεμοῦν μὲ μα-
νία καὶ λύσσα, γιὰτί γνωρίζουν τὸ εὐόλισθον τῆς ἀνθρωπίνης φύ-

σεως και ζητοῦν νὰ αἰχμαλωτίσουν τὸν ἐνάρετο, νὰ τὸν κακοποιήσουν και νὰ τὸν παραμορφώσουν ὅπως τῆ σημερινῇ συγκύπτουσα ποῦ «ἔδῃσεν ὁ Σατανᾶς δέκα και ὀκτῶ ἔτη». Ἀλλὰ τὸ νὰ πολεμοῦν και νὰ ἐπιδιώκουν κακοποιήσεις, βασανισμοὺς, ταλαιπωρίες, αἰῶν χαμῶ τῶν ἀνθρώπων και μάλιστα τῶν ἐναρέτων τὰ κακοποιὰ πνεύματα, τοῦτο κρίνεται φυσικώτατον. Τὸ νὰ πιστεύεται ὅμως πῶς ἔχει τὴ δύναμι και μάλιστα τὴν ἐλευθερία και τὴν ἐξουσία ὁ Σατανᾶς ἐπὶ τῶν πλασμάτων τοῦ Θεοῦ, ποῦ εἶναι δικὰ του παιδιὰ, δικὴ του λογικὴ, ἠθικὴ περιουσία, αὐτὸ προσβάλλει κι' αὐτὸν τὸν Θεόν. Γιατὶ τότε πρέπει νὰ παραδεχθοῦμε τὴ βλάβη ἀντίληψι τῶν εἰδωλολατρῶν ποῦ πίστευαν σὲ ἰσάζεις σατανικὲς δυνάμεις, ἱκανὲς νὰ συντρίψουν τοὺς πάντας και τὰ πάντα εἴτε τὸ θέλει εἴτε δὲν τὸ θέλει ὁ ἀγαθὸς Θεός.

Μὲ βási τὴν ἀρρώστεια τῆς Συγκύπτουσης και τὴ διάγνωσι ποῦ ἔκαμε και ἐδημοσίευσε στ' αὐτιά μυριάδων ἀνθρώπων ὁ Κύριος, μποροῦμε νὰ παραδεχθοῦμε πῶς τὸ δαιμόνιον ἐὰν αἰχμαλωτίσῃ ψυχὴ και σῶμα ἐνὸς ἢ τὸ κάνει ὄργανό του, ἢ τὸ ταλαιπωρεῖ βασανιστικά, ἀλλὰ και τόσο ὅσο τοῦ ἐπιτρέψῃ ὁ Θεός. Γιὰ νὰ συμβῆ ὅμως αὐτό, πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ εἶναι ἄπιστος, πνευματικὰ και ἠθικὰ νεκρωμένος, ἐντελῶς ἐγκαταλελειμμένος. Ὅπως ἓνα ἐρημωμένο ἀπὸ τὸ νοικοκύρη του σπίτι ἔπειτα ἀπὸ καιρὸ παρουσιάζεται με σάπιες πόριες, με σάπια παράθυρα, με σπασμένα και ἀνακατωμένα κεραμίδια, με ρήγματα φοβερὰ στοὺς τοίχους, με χορταριασμένη τὴν αὐλὴ, με φρυγανιασμένα τὰ ἄλλοτε δροσερὰ δένδρα, φυτὰ και ἄνθη, και ἐπὶ πλέον, προσφέρεται ἰδεώδης τόπος διαμονῆς και πολλαπλασιασμοῦ φιδιῶν, σκορπιῶν, νυκτεριδῶν, δηλητηριωδῶν ἀραχνῶν, και κουκουβαγιῶν και κοράκιων, ἔτσι και ὁ ἄνθρωπος ποῦ διέκοψε κάθε σχέσι, με τὸ Θεό. Ἐφ' ὅσον ὁ Θεός δὲν κατοικεῖ στὴν καρδιά του γίνεται χέρσος τόπος με γιγαντωμένα τὰ πάθη του, και κατοικητήριο τῶν πονηρῶν πνευμάτων. Ἐφ' ὅσον θὰ εὐρίσκειται στὴν ἐξουσία τοῦ Σατανᾶ, δὲν πιστεύω νὰ περίμενε και καλομεταχειρήσιν. Ἐδωσεν ἀπ' ἀρχῆς ἐξετάσεις ὁ διάβολος με τὴ διαγωγή του ἀπέναντι τῷ Θεοῦ, και τῶν ἀνθρώπων και μᾶς ἐδίδαξε πῶς μπορεῖ νὰ τυφλώσῃ, νὰ παραλύσῃ, νὰ κωφεύσῃ, νὰ παραμορφώσῃ τὸν δικό του ἄνθρωπον, ὅπως παρεμόρφωσε τὴ Συγκύπτουσα.

Ἄγνοεῖ κανεὶς τὴν πίστη της πρὶν ἢ τὴ ζωὴ της. Ὁμολογημένο και γραφικῶς κατωχυρωμένο εἶναι πῶς τὴν «ἔδῃσεν ὁ Σατανᾶς» και πῶς ἦταν μιὰ γυναῖκα «πνεῦμα ἔχουσα ἀσθεναίας». Δὲν ἔχουμε στὴν ἱστορία δαιμονισμένα και κακοποιημένα ἀποδεδειγμένως ἀπ' τὸ Σατανᾶ πρόσωπα, ἀφωσιωμένα στὴ λατρεία τοῦ Ἀληθινοῦ Θεοῦ. Μπορεῖ ὅλοι οἱ ἅγιοι, ὅσοι, ἐγκρατευταί, ὁμολογηταί, μάρτυρες κ.λ.π. ἀθληταὶ τῆς χριστιανικῆς πίστεως, νὰ ἐδοκίμασαν λυσσαλέες τίς ἐπιθέσεις τοῦ δαίμονος, ποῦ ἐκμεταλλεῖται

κάθε ἀνθρωπίνη μας ἀδυναμία ἀνάλογα με τὴν ἡλικία, τὸ φύλον, τὴν ἰδιοσυγκρασία καὶ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ καθενός· ὄχι ὅμως καὶ νὰ ἀσκήῃ δικαιοματικά, ἀσύδοτα, τυραννικά, ἐξουσία πού δὲν τοῦ ἐπιτρέπει ποτὲ νὰ ἔχη σὲ πιστοὺς καὶ ἀγίους ἀνθρώπους. Δὲν χρειάζεται θεολογία, οὔτε φιλοσοφία γιὰ πράγματα πού μπορεῖ τὸ κοινὸ μυαλὸ νὰ καταλάβῃ. Τὸ παιδί τοῦ βασιλιᾶ εἶναι ἀξιοσεβαστο, περιθριγκωμένο με πολλὰς ζῶνες ἀσφαλείας· πῶς τὸ παιδί τοῦ Θεοῦ θὰ ἔμενε ἀνασφάλιστο καὶ στὴν ἀπόλυτη διάθεσι τοῦ κακοποιοῦ πνεύματος; Γι' αὐτὸ καὶ παραδεχόμεθα δύο τινά· ἢ ἡ δαιμονικὴ ἐπήρρεια σὰν ἀπλή — πάντως ὅμως σατανικὴ — ἀρρώστεια παραχωρεῖται ἀπλῶς ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ ἐνοχλῇ τὸν ἀνένοχο γιὰ νὰ πιστέψῃ ὁ ἐνοχος στενὸς συγγενῆς καὶ νὰ διορθωθῇ, ἢ εἶναι φυσικὴ συνέπεια τῆς πλήρους ἐγκαταλείψεως τοῦ Θεοῦ. Στὴν πρώτη περίπτωση ὑπάρχει ἡ βásiμη καὶ θετικὴ μάλλον ἐλπίδα ταχείας ἀπαλλαγῆς τοῦ ἀσθενοῦς ἀπὸ τὸ «πνεῦμα τῆς ἀσθενείας». Ἐχομε ἱστορικά, συντριπτικὰ δεδομένα πού ἀπιστία καὶ παραστρήματα γονέων ἢ στενωτάτων συγγενῶν διορθώθηκαν με τὴ μάστιγα πού ξέσπασε στὴ ράχη τῶν παιδιῶν ἢ τῶν ἀδελφῶν κ.λ.π. ἀνένοχων, πρᾶγμα πού διπλᾶ ὠφέλησεν ὅλους. Καὶ τὸν δοκιμασθέντα προσωπικῶς ἀνένοχο καὶ τοὺς ἐνόχους πού ἠλέγχθησαν μ' αὐτὴ τὴν ἀρρώστεια φοβερὰ. Στὴ δευτέρῃ περιπτώσει σπανίως ἔχομε ἀπαλλαγὴν, ἐκτὸς καὶ ἂν οἱ συγγενεῖς τοῦ δαιμονοπλήκτου με ἓνα θρησκευτικὸ δέος, καὶ με δυνατὴ πίστη, με προσευχὴ θερμὴ καὶ με δάκρυα κομίσουν τὸν ἀρρωστο στὰ σεβάσματα τῆς ὀρθοδόξου λατρείας μας, ὅπως εἶναι τ' ἅγια λείψανα ἢ θαυματουργοὶ εἰκόνες ὅπου παρατηρεῖται συμπύκνωσις τῆς θείας Χάριτος, με καταπληκτικὰ ἀποτελέσματα. Ἄν μάλιστα ὑποτεθῇ πῶς καὶ ὁ δαιμονοπλήκτος ἀρρωστος δὲν ἀντιδράσει, ἀλλὰ σὲ μιά του πνευματικὴ διάλειψι συγκατατεθῇ νὰ ὀδηγηθῇ ἐκεῖ ὅπου συγκεντρώνεται ἡ πίστις τῶν δικῶν του, ἀσφαλῶς τὸ θαῦμα τῆς θεραπείας ἐγγίζει τὴ βεβαιότητα.

Ἡ βεβαιότης αὐτὴ πιστοῦται περισσότερο με τὰ θαυματουργικὰ ἀποτελέσματα στοὺς δαιμονοπλήκτους ἐκείνους πού δὲν ἔπαθαν διανοητικὴ πόρωσι ἢ ψυχικὰ ρήγματα πού κομματιάζουν τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀρρώστου, ὅπως π. χ. στὴ Συγκύπτουσα. Αὐτὴ, μετὰ τὴν ἀσθενεία της φαίνεται, ἐγένετο θρησκευτικὴ, φιλακόλουθος, τυπικὴ στὴν ἐκτέλεσι τῶν καθήκοντων πού ἐπέβαλεν ὁ Μωσαϊκὸς νόμος. Οὔτε ἡ καρδιά της εἶχε παρωθῆ οὔτε τὸ μυαλὸ της εἶχε πάθει. Μποροῦσε, συνεπῶς, νὰ αἰσθανθῇ τὴ θερμότητα τῆς θρησκευτικῆς λατρείας, καὶ νὰ νοιώσῃ τὸ νόημα τῶν κηρυγμάτων τοῦ Ἰησοῦ πρὸ παντός καὶ νὰ ὑποστῇ ὁ ὅλος ψυχικὸς της κόσμος, πού ἄλλοτε εἶχε ρυπανθῇ ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, μεταβολὴ πρὸς τὸ καλύτερο διὰ τῆς μετανοίας. Ἡ Συγκύπτουσα εὐρίσκειτο στὴ Συναγωγὴ μετὰ τῶν ἀκρατῶν τοῦ Κυρίου. Εἶναι βέβαιον ὅτι

θὰ ἦτο πιστὴ καὶ τακτικὴ ἀκροάτρια τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου, ὅτι θὰ ἔβλεπε τῆς ψυχῆς της τίς ἀθλιότητες μέσα στὸν κρυστάλλινον ἐκεῖνο καθρέφτη καὶ θὰ ζητοῦσε τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ γιὰ τὰ νεανικὰ παραστρατήματά της. Ἡ ἡθικὴ μεταβολὴ ἐπὶ τὰ βελτίω σὲ φέρνει κοντὰ στὸ Θεό. Ὁ Σατανᾶς στὴν περίπτωσι τῆς ἐλευθέρας φορᾶς τῆς ψυχῆς μας πρὸς τὸν Θεόν, εἶναι ἀνίσχυρος νὰ συκρατήσῃ μὲ τὴ βία τὸ θυμὸν του, ὅπως καὶ ὁ Θεὸς δὲν ἐκβιάζει τὴ βούλησί μας, γιὰ νὰ γίνῃ ἢ νὰ μείνῃ ἐνάρετη. Ψυχικὰ ἡ Συγκύπτουσα εἶχε ξεγατζωθῆ ἀπὸ τὰ νύχια τοῦ Σατανᾶ γιατί ἡ ἀποστροφή της ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ ἡ στρόφῃ της πρὸς τὸ φῶς τῆς ἀρετῆς καὶ μάλιστα τῆς ἀρετῆς τοῦ Χριστοῦ, τράβηξε ὄχι μονάχα τὴ συμπάθειά του, ἀλλὰ καὶ τὴ θεραπεύουσα δύναμί του. «Γύναι, ἀπολέλυσε τῆς ἀσθενείας σου» τῆς εἶπε· καὶ γιὰ νὰ μὴ θεωρηθῆ σύμπτωση ἡ θεραπεία της «ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν». Κι' ἂν ἀκόμη, ὅπως ἐγίνε σὲ παρόμοιες περιπτώσεις, ὁ Ἰησοῦς δὲν ἐτόνιζε τὴν πίστη της καὶ τὴν προηγηθεῖσα τῆς θεραπείας ψυχικὴ τῆς ἀνόρθωσι, τὸ ὅτι τὴν ἐθεράπευσε καὶ τὴν ὠνόματε «θυγατέρα Ἀβραάμ», σημαίνει πὼς εἶχε πίστη καὶ πὼς ἀπὸ ἀνθρώπινη ἀδυναμία παρεσύρθη, στὸ δρόμο τοῦ κακοῦ, πὼς μετενόησε εἰλικρινᾶ. Μπορεῖ νὰ μὴ ὑπέβαλε, ὅπως πολλοὶ ἄρρωστοι, αἴτημα πρὸς τὸν Ἰησοῦν γιὰ τὴν θεραπεία της καὶ νὰ θεωροῦσε τὴν ἀσθενεία της ἕνα μέσον ἰλασμοῦ ἀπὸ τὰ ἁμαρτήματά της. Δὲν μπορεῖ νὰ ξεύρη ὁ ἄνθρωπος τί γίνεται μέσα στὴν καρδιὰ τοῦ βασιανισμένου. Συμπεραίνουμε μονάχα πὼς γιὰ νὰ γίνῃ ἡ σωματικὴ ἀνόρθωσις εἶχε προηγηθῆ ἡ ψυχικὴ, καὶ τοῦτο ἀκριβῶς ἐτράβηξε τὴ συμπάθεια καὶ τὴν θεραπεύουσα χάρι τοῦ Θεοῦ. Ποῦ εἶναι ἡ ἰσχὺς τοῦ δαιμονίου; Ἐξαφανίζεται ἐντελῶς καὶ ἀμέσως ὅταν ἡ ψυχὴ, καὶ πληγωμένη ὅπως εἶναι, στρέψῃ τὰ μάτια της πρὸς τὸν Οὐράνιο Πατέρα καὶ φωνάξῃ ἡμάρτον! Βοήθεια! Κύριε σῶσέ με! Τέτοιοι χαρακτῆρες, δὲν μπορεῖ παρά νὰ ἐλεηθοῦν καὶ νὰ ἐκδηλώσουν τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης τους. Καλόκαρδοι, ταπεινοὶ εὐγνωμονες ἀπέναντι τοῦ εὐεργέτου σοῦ δίνουν νὰ καταλάβῃς πὼς ἀξίζουν τῆς εὐεργεσίας, ὅπως καὶ ἡ Συγκύπτουσα. «Παραχρῆμα ἀνωρθώθη καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν». Οὔτε μηχανήματα, οὔτε φάρμακα, οὔτε ξόρκια, οὔτε ἀκτινοβολίες. Ἐνας λόγος «ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου» καὶ μιὰ ἐπαφὴ τῶν Ἀχράντων χερῶν τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν κουλουριασμένη μέχρι τῆς γῆς, ράχη της, ἔκανε τὸ θαῦμα καὶ «παραχρῆμα ἀνωρθώθη», ἀλλὰ καὶ «ἐδόξαζε τὸν Θεόν». Ἀσφαλῶς αὐτὰ τὰ δημόσια αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης θὰ περιέκλειαν καὶ τὴν ὑπόσχεσι τῆς Συγκύπτουσης νὰ μὴ ξαναγυρίσῃ στὰ ἄτακτα παλιὰ της νεανικὰ χρόνια. Γιατί, δυστυχῶς, σὰν περνᾷ μιὰ μας δυστυχία, μιὰ μας θλίψις, λησμονοῦνται καὶ οἱ ὄρκοι μας πρὸς τὸν Θεόν. Οἱ ἀρρώστειές μας μπορεῖ νὰ γίνουν ἀφορμὴ ἀποτόμων, ωραίων

και μονιμων ηθικων μεταβολων, αρκει να φιλοσοφήσουμε λιγάκι ἐπάνω σ'αυτές, να νοιάσουμε τὸ μεγάλο ἀγαθὸ τῆς υγείας πού μᾶς δίνει ὁ Θεὸς γιὰ νὰ ἐκπληρώσουμε ἀνετα τὸν προορισμὸ, πού μᾶς ἔδωσεν ἐδῶ στὴ γῆ. Οἱ πιστοὶ καὶ εὐσεβεῖς ἄνθρωποι ἀνζητοῦν τὸ ἀγαθὸ αὐτὸ τῆς υγείας, τὸ ζητοῦν σὰν ἓνα μέσον οὐσιαστικῆς δραστηριοποιήσεως τῶν ψυχικῶν των δυνάμεων γιὰ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι γιὰ φθοροποιούς ἀπολαύσεις, πού σκοτώνουν τὸ πνεῦμα καὶ ὀδηγοῦν στὸν αἰώνιο χαμὸ. Καὶ ὀφείλει, φυσικά, ὁ ἄνθρωπος νὰ διατηρήσῃ, ὅσῳ ἐξαρτᾶται ἀπ' αὐτόν, τὴ σταθερότητα τῆς καλῆς υγείας του, προκειμένου νὰ τὴν θέσῃ στὴν ἐνεργὸ ὑπηρεσία τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ.

Καὶ ἐνῶ τὸ καταπληκτικὸν αὐτὸ θαῦμα μπροστὰ στὰ μάτια τόσων ἀκρατῶν συνεκίνησε τοὺς πάντας καὶ ἀσφαλῶς ἐτόνωσε τὴν πίστη πολλῶν στὴ θεότητα τοῦ Κυρίου, αὐτὸς πού, σὰν μορφωμένος ἄνθρωπος καὶ ἀσχολούμενος μὲ τὰ θεῖα καὶ τὴ λατρεία ἔπρεπε πρῶτος νὰ ὁμολογήσῃ δημοσίᾳ τὴ θεϊκὴ δύναμι τοῦ Χριστοῦ, ὁ Ἀρχισυνάγωγος, καὶ νὰ δοξάσῃ τὸ Θεὸ γι'αὐτὸ τὸ θαῦμα, πού εὐεργέτησε μιὰ δυστυχῆ ὑπαρξί καὶ ἐπροκάλεσε βαθειὰς ἐντυπώσεις στὶς ψυχὰς τῶν ἀπλοϊκῶν ἐκείνων πιστῶν, πού εὐρίσκοντο μέσα στὴ Συναγωγῇ, τῆς ὁποίας προΐστατο, ἐξεδηλώθη κατὰ τρόπον ἀπαίσιον. Καὶ ἐνῶ δὲν ἀμφισβήτησε τὸ θαῦμα, ἐν τούτοις ἀνέβηκε τὸ αἷμα στὸ κεφάλι του ἐπειδὴ ἔλαβε χώραν τὸ Σάββατον, ὅπου ἀπηγορεύετο στοὺς Ἰουδαίους νὰ ἐργάζωνται. Ἄραγε ἡ ἀγαθοποιεῖα ἐξελήφθη καὶ ἐχαρακτήρισθη ὡς ἐργασία ἀπὸ τὸν Ἀρχισυνάγωγον; Δηλαδή μὲ χρηστὸν συνειδὸς ὁ Ἀρχισυνάγωγος ἔλαβε τέτοια θέσι ἀπέναντι τοῦ ὁμολογουμένου θαύματος ἐπειδὴ τούτο ἐξελήφθη, εἶπαμε, ὡς ἐργασία ἢ γιατί ὁ φθόνος τοῦ θλόωσε τὸ μυαλό, καὶ τοῦ ἐπλόνησε τὴν κρίσι; Ἄλλὰ τὸ θαῦμα πού εὐεργέτησε τὴ Συγκύπτουσα καὶ ἐπέδρασε σωστικὰ σὲ τόσες ψυχὰς, δὲν ἦταν ἐργασία. Ἡ ἀγαθοποιεῖα ποτὲ δὲν ἐκλείσεν ἰδιοτελεῖς σκοπούς καὶ ἡ εὐποιεῖα ἐπιβάλλεται περισσότερον τὰς ἐορτασίμους ἡμέρας. Ἐτσι ἀγιάζεται ἡ ἡμέρα: μὲ ἐκκλησιασμὸ, μὲ θρησκευτικὰ συναξίς, μὲ ἐπισκέψεις φυλακῶν, μὲ φιλόανθρωπος πράξεις, μὲ ἱερὰς ἀποδημίς. Δὲν ἀγιάζεται μὲ τὴν νοθερότητα, τὴν ἀκαρπία καὶ τὴν ἀδράνεια. Μόνον ἡ ἀγνοια τοῦ βαθυτέρου νοήματος μιᾶς γιορτῆς ὀδηγεῖ στὶς ἀνόητες σκέψεις, τοῦ Ἀρχισυναγῶγου. Ὁ Ἀρχισυνάγωγος, σημειώνει τὸ ἰ. κείμενο, « ἂ γ α ν α κ τ ὶ ν ὄτι τῷ σαββάτῳ ἑθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· ἐξ ἡμέραι εἰσιν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταῦταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Σαββάτου». Ἄλλὰ ποιὸς, πού ἔχει σωστὰ τὰ μυαλά του, θάβρισκε δικαιολογημένην τὴν ἀγανάκτησι τοῦ φθονεροῦ αὐτοῦ ἑβραίου; Ἐδῶ γίνεται κάτι πού ξεφεύγει τὴν ἀνθρωπινὴ κατάληψι καὶ τὴν ἐπιστημονικὴ ἔ-

ρευνα και μπαίνει στη σφαίρα του υπερφυσικοῦ. Αυτό τὸ κάτι τὸ εἶδε μετὰ τὰ μάτια του ὁ Ἀρχισυνάγωγος, τὸ ὠμολόγησε μετὰ χεῖλη του, λυγισμένος κάτω ἀπὸ τὴν πίστι τῆς πραγματικότητος. Σὰν τίμιος και πνευματικὸς ἄνθρωπος ἔπρεπε πρῶτος, δίδοντας τὸ παράδειγμα σὸ τὸ λαὸν, νὰ πιστεῦσῃ και νὰ δημιουργήσῃ θερμότητα κλίμα, ἀποβάλλοντας κάθε προκατάληψιν κατὰ τοῦ Κυρίου, ἀποφεύγοντας τὴν κακὴν ἐρμηνείαν τοῦ νόμου και πρὸ παντὸς ξερριζώνοντας τὸ πάθος τοῦ ἐγωῖσμοῦ και τοῦ φθόνου. Ἐπειτα ποῖος ὁ λόγος νὰ ἐπιτιμᾷ τὸν λαόν; Ὁ Χριστὸς πρῶτα-πρῶτα δὲν ἄνοιξε κανένα ἐπαγγελματικὸ ἰατρεῖο ὥστε νὰ «ἐργάζεται» και νὰ ποζῇ ἀπὸ τὸ ἐπάγγελμά του. Οἱ ἄρρωστοι δὲ πονεμένοι δὲν «εἰργάζοντο» ὅταν ἐδέχοντο τὴν εὐεργεσία σὰν μιὰ εὐλογία τοῦ Θεανθρώπου. Τὸ ὅτι ὅμως ὁ Ἀρχισυνάγωγος αὐτὰ τὰ λογικὰ πράγματα τὰ εἶχε κτῆμά του και ὑπεκρίνετο, καταφαίνεται και ἀπὸ τὴν ἀνάνδρεια ν' ἀντιμετωπίσῃ κατὰ πρόσωπον τὸν θαυματουργήσαντα Ἰησοῦν. «Ἐλεγε τῷ ὄχλῳ». Γιατί «τῷ ὄχλῳ» και ὄχι τῷ Ἰησοῦ; Μήπως ὁ Ἰησοῦς δὲν ἦτο ὁ δρᾶστης τοῦ θαύματος; Μήπως ὁ Ἰησοῦς γιὰ τὴν πνευματικὴ ἡγεσία τοῦ Ἰσραὴλ ἦτο ἱερὸν και ἀπαραβίαστον πρόσωπον; Ἡ μήπως οἱ ἴδιοι δὲν ἐξετόξευαν τίς μεγαλειότερες βλαστήμιες και ρυπαρότητες ἐναντίον του; Δὲν ἀπελάμβανε, λοιπόν, καμμιᾶς ἀσουλίας, οὔτε και ἀπεύφεγεν ὁ Χριστὸς ἐπικρισεις. Δὲν μπορούσεν ὅμως ν' ἀνεχθῇ τὴν ὑποκρισία πού βλάπτει διπλᾶ πρῶτα τὸν ἴδιον τὸν ὑποκριτὴ και δεῦτερον τοὺς ἄλλους πού νομίζουν πὼς ἔχει σ' ὅλα του δίκιο. Καὶ αὐτὸς ἦταν ὁ λόγος πού ἀπέφευγον οἱ γνήσιοι ἑβραῖοι Ἀρχοντες τὴν κατὰ μέτωπον ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ. Ἐπειτα εἶχαν λάβει προσωπικὴ πείρα πού τοὺς ἐδίδαξε πὼς εἶναι πάρα πολὺ σκληρὸ πρᾶγμα νὰ κλωτσοῦν τὰ μυτερὰ καρφία μετὰ γυμνὰ τὰ πόδια τους. Πόσες φορές δὲν ἀποστομώθηκαν, πόσες φορές δὲν ἐξετέθησαν, πόσες φορές δὲν ἐγελοιοποιήθηκαν μπροστὰ στὰ μάτια τοῦ λαοῦ ἐκείνου, πού τὸν κρατοῦσαν σὸ τὸ σκότιος και πού ἔπρεπε νὰ ἐπιδροῦν εὐεργετικῶς. Παρὰ ταῦτα, ὡσάκις ἐθίγετο ὁ ἐγωῖσμός τους και τὰ συμφέροντά τους, διεκινδύνευαν, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν, τὴν ἀξιοπρέπειά τους και τὴν ὑπόληψιν τους και ἐγκρέμιζαν οἱ ἴδιοι μετὰ τίς ἀνοησίες τους τὸ κῦρὸς των. Καὶ τοῦτο, γιατί ὁ Ἰησοῦς δὲν μπορούσε νὰ μὴ χτυπήσῃ τὴν ὑποκρισία τους πού ἦταν τὸ πνεῦμα τῆς σάπιας ψυχῆς τους: «Ἵποκριταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης και ἀπαγαγὼν ποτίζει; Ταύτην δὲ θυγατέρα Ἀβραάμ οὐσαν, ἣν ἔδωκεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα και ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῆ ἡμέρας τοῦ σαββάτου;» Ὡστε, κατὰ τὸν Ἀρχισυνάγωγον, μπορούμε νὰ λύσωμε τὸ οἰοδῆποτε ἄλογό μας και νὰ τὸ ὀδηγήσωμε στη βρῦσιν νὰ πιῇ

νερό μήπως ψοφήση από τὴ δίψα, ἔστω κι' ἂν εἶναι Σάββατο· προκειμένου ὅμως νὰ λυθῆ ἀπὸ τὰ σατανικά δεσμὰ ἑνας ἄνθρωπος πρέπει νὰ τηρηθῆ ἡ ἀργία τοῦ Σαββάτου!... Λογικὴ τοῦ φθόνου, τῆς κακότητος, τῆς μαύρης ψυχῆς ἀνθρώπου πού, εἶδαμε, πρέπει νὰ δίνει τὸ καλὸ παράδειγμα τῆς ἀνωτερότητος στὸν ἀπλοϊκὸ λαό, πού ἔχει ἀνάγκη καθοδηγητῶν.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν ἀπήντησεν ὁ Ἀρχισυνάγωγος στὸ σκληρὸ αὐτὸ ἐρώτημα τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλ' οὔτε, καὶ ἔδειξε σημεῖα ἀντιδράσεως κατὰ τοῦ χαρακτηρισμοῦ του ὡς ὑποκριτοῦ. Γιατὶ ὁ χαρακτηρισμὸς του ὡς ὑποκριτοῦ ἐδικαιώθη ἀπὸ τὴν πλήρη ἀδυναμία ν' ἀπαντήσῃ στὸ ἐρώτημα. Τί νὰ ἔλεγε δηλαδή; Μπορεῖ ὁ νόμος τῆς συμβατικῆς ἀργίας νὰ καταργηθῆ προκειμένου νὰ κάμῃ κανεὶς καλὸ στὰ ζῶα; ὄχι ὅμως καὶ νὰ εὐεργητηθῆ καὶ μάλιστα κατὰ τέτοιον τρόπο, ἑνας ἄνθρωπος, πού εἶχε μάτια καὶ δὲν ἔβλεπεν οὐρανὸ!... Ἄλλ' ὁ λαὸς ἔδειρε γιὰ δεύτηρη φορὰ κατὰ πρόσωπο τὸν Ἀρχοντὰ του καὶ ὄλους ἐκείνους, πού γιὰ νὰ πουλήσουν φιλία στὸ δυνατὸ τῆς ἡμέρας ἐπήγαιναν μετὰ τὰ νερά του: «κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῶ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις» ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἡ χαρὰ του ἦταν πηγαία· ἦταν χαρὰ μιᾶς ἀπονηρευτοῦ καὶ ἀπροκαταλήπτου ψυχῆς, πού δὲν ἐθρήσκευε γιὰ νὰ πληρώνεται, ὅπως ὁ Ἀρχισυνάγωγος. Καὶ εἶναι δυστύχημα, γιατί καὶ στις ἡμέρες μας ἀκόμα μετὰξὺ πνευματικῶν ἀνθρώπων δὲν ἀναγνωρίζεται ἡ ὑπεροχή, ἡ δημιουργικότης, ἡ συμβολὴ τόσων ἐξαιρετικῶν προσωπικοτήτων στὴν πρόοδο τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλὰ κατασυκοφαντεῖται. Αἰτία; ὁ φθόνος, ἡ σμικρότης, ἡ παληανθρωπία. Καὶ εἶναι ἀναγκασμένα τὰ ὑπέροχα πρόσωπα νὰ σηκώνουν τὸ βαρὺ σταυρὸ τους ὅταν ὄχι μάλιστα δὲν βρίσκουν κατανόησι στὸ γυφτόκοσμο τῶν συναδέλφων των πολλάκις, ἀλλὰ καὶ νὰ δέχωνται προσωπικὰ πλήγματα μετὰ ἀποτελέσματα τῆ γενικῆς ζημιάς. Πόσες μαύρες ψυχῆς δὲν καθρεφτίζονται σ' αὐτὸν τὸν τύπο τοῦ Ἀρχισυνάγωγου, καὶ πόση ἀπ' αὐτῆς δὲν θὰ ἤθελαν νὰ μὴ διαβάζονται ποτὲ κατὶ τέτοιες εὐαγγελικῆς σελίδες... Καὶ ὅμως, τὰ πνευματικὰ καὶ τὰ ἠθικὰ κεφάλαια ὑπερόχων συνανθρώπων μας εἶναι κοινὸ κτῆμα ὅλων μας, ὅπως εἶναι τὸ φῶς, τὸ νεράκι, ὁ ἀέρας· ὅπως ὁ Χριστὸς δὲν ἀνῆκε μονάχα στὴ Συγκύπτουσα, ἀλλὰ σὲ κάθε πονεμένο, σὲ κάθε ἐμπερίστατο, σὲ κάθε ἄνθρωπο πού τὸν πλησιάζει ταπεινά, εὐλαβικὰ καὶ μαθητεύει στὰ πόδια του καὶ τὸν πιστεύει καὶ τὸν ζῆ σὰν φῶς στὸ σκοτάδι του, σὰν ἀλήθεια μὲς στὴν ψευτιά τοῦ κόσμου, σὰν γιατρὸ στὴν ἀρρώστεια του καὶ πρὸ παντὸς σὰν Θεὸ του σ' ἐποχὴ ὕλισμοῦ καὶ ἀπιστίας.

Ἀρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΑΛΥΒΑΣ
Ἱεροκέρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΑΙΓΙΝΗΣ

“ΓΝΩΡΙΣΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ,,

Χαρακτηρισμός τοῦ ἠθικῶς δούλου.

Τὰ χαρακτηριστικά τοῦ ἠθικῶς δούλου εἶναι ἡ προσκόλλησή του στο νόμο τῆς ἀμαρτίας, ἡ ἐξάρτησή του ἀπὸ τὰ πάθη του καὶ ἡ ἠθική του σκλαβιά καὶ κακία. Τὸ ἔγκλημα, ἡ ἔπαρση, ἡ κενοδοξία, ἡ ζεσιτιπωσιά, ἡ θρασυδειλία, ἡ ἀνανδρία, ἡ ταπεινότητα, ὁ πανικός, ἡ ἀσέβεια, ἡ ἀδικία, τὸ ψέμμα, ἡ μωρία κί ὄλες οἱ ἄλλες κακίες, πού ἐξευτελίζουν τὸν ἄνθρωπο εἶναι τὸ στολίδι του.

Αὐτὸς πού δὲν εἶναι ἠθικῶς ἐλεύθερος καταρτυπᾶται καὶ κατασβολώνει τὴν εἰκόνα πού ἐπῆρε ἀπὸ τὸν Θεό, κί ἐνῶ πλάσθηκε νὰ ζῆ τιμημένος καὶ δοξασμένος, ἐξομοιώνεται μὲ τ' ἀνόητα κτήνη, καὶ διαφθείρεται, ταπεινώνεται κί ἀτιμάζεται. Αὐτὸς πού δὲν εἶναι ἠθικῶς ἐλεύθερος εἶναι σκλάβος καὶ δούλος στὰ πάθη του καὶ στὶς ἐπιθυμίες του· ἐπειδὴ ἂν ἡ ἠθική ἐξάρτησή εἶναι ἠθική σκλαβιά, καὶ ἡ ἠθική σκλαβιά εἶναι ἀνελευθερία, τὸ συμπέρασμα εἶναι, πὼς ὅποιος δὲν εἶναι ἠθικῶς ἐλεύθερος εἶναι πραγματικὰ ἀνελεύθερος καὶ σκλάβος κί αἰχμάλωτος τοῦ νόμου τῆς ἀμαρτίας· καὶ τοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ κάνῃ τὸ καλὸ καὶ καθετὶ πού τοῦ τὸ ὑπαγορεύει ἡ ἐσωτερικὴ πνευματικὴ θέληση καὶ παρόρμηση τοῦ ἀνθρώπου. Γιὰ τὴν σκλαβιὰν αὐτὴν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέει· «Οὐκ οἶδατε, ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δούλοι ἐστὲ ᾧ ὑπακούετε;» Δὲν καταλαβαίνετε πὼς γίνεσθε δοῦλοι, σ' αὐτὸν πού καμώνεσθε πὼς ὑπακούετε; (Ρωμ. στ' 16). Ὁ δὲ θεῖος Χρυσόστομος λέει· «Τὸ ὑποπεσεῖν καὶ παραχωρῆσαι τοῖς πάθεσιν ἐσχάτη δουλεία, ὡσπερ ἀμέλει τὸ κρατεῖν τούτων ἐλευθερία μόνη». Τὸ νὰ ὑποχωρῆ δηλαδὴ κανεὶς στὰ πάθη του εἶναι ἡ ἐσχάτη δουλεία· ὅπως ἐπίσης δὲν ὑπάρχει ἄλλη ἐλευθερία, ἀπὸ τὸ νὰ τιθασεύῃ κανεὶς τὰ πάθη του. Ὁ ἄνθρωπος πού δὲν εἶναι ἠθικῶς ἐλεύθερος εἶναι ἐλεινότατο φαινόμενο ἠθικῆς κατάπτωσης κί ἐξουθένωσης. Ἡ ὄψη του ἐμπνέει τὴν ἀποστροφή· ἡ στάση του εἶναι ἀσεμνὴ· στο πρόσωπό του ζωγραφίζονται τὰ χαρακτηριστικά τῆς διεφθαρμένης του ψυχῆς καὶ θαρρεῖ κανεὶς πὼς τὰ ζωγράφησε κάποιος, μὲ ζωηρὰ χρώματα, ἐπάνω σ' ἀποκρουστικὸ του πρόσωπο. Κί ὄλη ἡ παράστασή του φανερώνει τὴν ἐλεινή ἠθική του διαστροφή.

Κάθε πνευματικό ἔχει ἐξαφανισθῆ ἀπὸ ἐπάνω του. Ὁ νοῦς του εὐχαριστιέται στὶς προστυχιῆς καὶ στὶς ταπεινότητες· τὰ ἰδανικά του εἶναι κούφια καὶ ματαιότητες· καὶ ἡ καρδιά μόνο τὴν ἀπόλαυση καὶ τὶς ἡδονὲς ἀποζητᾷ.

Ἡ αὐτεξουσιότητά του ἀποκλίνει πρὸς τὸ κακὸ κι' αὐτὸ πάντα προτιμᾷ. Ὁ νοῦς του εἶναι πλημμυρισμένος ἀπὸ τὰ πηχτὰ σκοτάδια τῆς ἀμαρτίας κι' ὅλο λαθεύει στοὺς λογισμοὺς του κι' ὅτι στοχάζεται εἶναι στρεβλὸ κι' ἀνόητο. Τὰ λόγια του χωρὶς οὐσία καὶ μωρολογίης· καὶ τὰ ἔργα του, χωρὶς βάση κι' ἀσύνετα. Κι' ἐνῶ εἶναι σκλάβος στὰ πάθη του, καμώνεται καὶ καυχίεται πὼς εἶναι ἐλεύθερος καὶ μυκτηρίζει μάλιστα αὐτοὺς ποὺ εἶναι πραγματικὰ ἠθικῶς ἐλεύθεροι. Διεφθαρμένος κι' ἀδιάντροπος ὁρμᾷ κυριολεκτικῶς σὲ κάθε παληανθρωπιὰ κι' ἀψηφᾷ καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ τὸν οὐράνιο νομοθέτη.

Αὐτὸς ποὺ δὲν εἶναι ἠθικῶς ἐλεύθερος ἔχει φρόνημα ταπεινὸ, πρόστυχους στοχασμοὺς κι' ἀνόσιες ἐπιθυμίης· καὶ ἡ καρδιά του καταγίνεται διαρκῶς μὲ ντροπιασμένα καμώματα. Ἡ μεταοδοξία, ἡ ψωροὑπερηφάνεια καὶ ἡ ἔπαρση τὸν ἔχουνε αἰχμάλωτο· κι' ὅτι κάνει, τὸ κάνει γιὰ τὴ δική του εὐχαρίστηση κι' ἀπόλαυση· γιὰ τὸν κυβερνᾷ ἡ ἐγωπάθεια κι' αὐτὴ εἶναι τὸ κίνητρο κάθε του πράξης. Κι' ἐνῶ πλάσθηκε αὐτεξούσιος, γιὰ νὰ γίνῃ ἠθικῶς ἐλεύθερος καὶ γιὰ νὰ βασιλεύῃ καὶ ν' ἀφεντεύῃ ἐπάνω σ' ὅλα, σιγά-σιγά καὶ χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ, ἔγινε δοῦλος τῶν πάντων. Γι' αὐτὸ εἶπε κι' ὁ θεὸς ψαλμωδός· «ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνῆκε, παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς». Ταλαίπωρε ἄνθρωπε! Ποιὰν ἀπολογία θὰ δώσης, ὅταν θὰ παρουσιασθῆς ἐμπρὸς στοῦ θεοῦ σου δημιουργό, μὲ τέτοια φρικτὴν εἰκόνα; πὼς θὰ ὑπομείνης τὸν ἔλεγχον τοῦ Πλάστη σου;

Ἔ, πόσο μεγάλη εἶναι ἡ διαφορὰ μεταξύ τους! Ἔ, πόσον ἀσύγκριτο εἶναι τὸ κάλλος τῆς ἀληθινῆς ἠθικῆς ἐλευθερίας, καὶ πόση ἡ αἰσχύνη καὶ ἡ ἀθλιότης τῆς ψευδώνυμης! Σὲ ποιὸ ὕψος μᾶς ὀδηγεῖ ἡ μιὰ καὶ σὲ τί σκοτεινὰ βάραθρα μᾶς σέρνει ἡ ἄλλη! Πόσα ἀγαθὰ μᾶς φέρνει ἡ μιὰ καὶ σὲ τί δυστυχίης καὶ σὲ τί συμφορὲς μᾶς βυθίζει ἡ ἄλλη! Πόση εἶναι ἡ δόξα τῆς μιᾶς καὶ πόση εἶναι ἡ καταφρόνηση καὶ ἡ ἀτιμία τῆς ἄλλης! Πόσο μᾶς ἐξομοιώνει ἡ μιὰ μὲ τὴ θεότητα! καὶ πόσο καταστρέφει ἡ ἄλλη τὴν θεόμορφη κι' ἀρχέτυπον εἰκόνα μας! Πόσον ἡ μιὰ μᾶς πλησιάζει πρὸς τὸν Θεόν, καὶ πόσον μᾶς ξεμακραίνει ἡ ἄλλη!

Γι' αὐτὸ λοιπόν, ὅποιος θέλει νὰ μείνῃ ἐλεύθερος, ἄς καλοετάξῃ κάθε φορὰ τὴ θέληση καὶ τὸ κίνητρο κάθε του πράξης,

ἄς ἀναζητᾷ τις πηγές, ἄς βρῆσκη τὰ ἐλατήρια πού τὸν κινοῦνε, ἄς μελετᾷ τὸν χαρακτήρᾳ του κι' ἄς ρωτᾷ τὸν ἐσωτερικό του ἄνθρωπο. Κι' ἂν ὁ ἐσωτερικός του αὐτὸς ἄνθρωπος εἶναι σύμφωνος, τότε ἡ θέλησή του εἶναι ἐλεύθερη κι' ἀδούλωτη, ἂν ὁμως δὲν εἶναι, τότε ἡ θέλησή του εἶναι αἰχμάλωτη τῶν παθῶν του καὶ τῶν ἐπιθυμιῶν του! Μέσα μας τὴν ἔχομε τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν σκλαβιά. Τὴν φωτιά καὶ τὸ νερό! Τὴ ζωὴ καὶ τὸν θάνατο. Καὶ τὴν ἐξάρτηση τῆς ἐλευθερίας μας καὶ τῆς δουλείας μας ἀπὸ τὸ αὐτεξούσιο μας λέει ὁ θεῖος Γρηγόριος: «Εἰδότες ὅτι καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ τρέχειν ἐν ἡμῖν ἐστὶ, καὶ διὰ τοῦ θέλειν καὶ τρέχειν τὸν Θεὸν ἐπισπασόμεθα πρὸς τὴν ἡμετέραν βοήθειαν· ἐπισπασάμενοι δὲ αὐτόν, πρὸς τὸ τέλος ἤξομεν τῶν πραγμάτων. Διαναστῶμεν οὖν, ἀδελφοί, καὶ πᾶσαν σπουδὴν ἐπιδειξώμεθα ἐν τῇ τῆς ψυχῆς σωτηρίᾳ τῆς ἡμετέρας, ἵνα μικρὸν ἐνταῦθα ποιήσαντες χρόνον, κατὰ τὸν ἀγήρω καὶ ἀθάνατον αἰῶνα τῶν ἀθανάτων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν». Ἄς τὸ ξέρωμε, ἀδελφοί μου, πῶς καὶ ἡ θέλησή μας καὶ ἡ σταδιοδρομία μας ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμᾶς τοὺς ἴδιους κι' ὅτι μὲ τὴ θέλησή μας αὐτὴ καὶ μὲ τὰ ἔργα μας θὰ προσελκύσωμε τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ, καὶ θὰ φθάσωμεν, ἔτσι, σὲ καλὸ τέλος. Ἄς προσέξωμε λοιπὸν πολὺ κι' ἄς δείξωμε κάθε προθυμία γιὰ τὴ σωτηρία τῆς ψυχῆς μας· κι' ἔτσι μὲ λίγο κόπο, θ' ἀπολαύσωμε τὰ αἰώνια ἀγαθὰ.

Ἡ διαπλαστικὴ δύναμη τῆς ἠθικῆς ἐλευθερίας.

Ἡ ἠθικὴ ἐλευθερία κάνει τὸν ἄνθρωπον ἰκανό, νὰ πραγματοποιεῖ πάντα τὸ καλὸ καὶ ν' ἀποφεύγη τὸ κακόν. Ἡ ἀγία Γραφή λέει, πῶς ὁ Θεὸς ἔβαλε στὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου τὸν νόμο του γραπτό. Καὶ μ' αὐτὰ τὰ λόγια θέλει νὰ μᾶς διδάξη καὶ νὰ μᾶς παραστήσῃ τὴ δύναμη τῆς ἠθικῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου, νὰ προτιμᾷ τὸ ἀγαθὸ σὰν κτῆμά του. Γι' αὐτὸ ὁ θεῖος νόμος, σὰν θέλημα τοῦ Θεοῦ πού εἶναι, λογιάζεται καὶ εἶναι ἀνώτερον ἀγαθόν.

Ὁ ἄνθρωπος πού εἶναι πράγματι ἠθικᾶ ἐλεύθερος, μπορεῖ νὰ γνωρίζῃ τὸ ἀγαθὸ πού εἶναι χαραγμένο στὴν καρδιά του· νὰ γνωρίζῃ τὸν Θεὸ πού μιλεῖ μέσα της καὶ φανερώνεται στὴν ἐπίγνωσή του αὐτὴ καὶ στὰ δημιουργήματά του σὰν σὲ εἰκόνα, καὶ νὰ γίνῃ ὁμοίός του. Τὸ μυστήριο τοῦ Θεοῦ τοῦ γίνεται φανερόν γιατί ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς τὸ φανερώνει. «Τὰ γὰρ ἄορατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἢ τε αὐτοῦ δύναμις καὶ θεότης εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογίτους». Γιατὶ ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γίνεται ὄρατὸ καὶ νοητὸ μέσα στὰ δημιουργήματά του, ὅπως ἐπίσης καὶ ἡ

θεία του δύναμη και θεότητα, για να είναι αυτοί αναπολόγητοι. (Ρωμ. α', 19-20). Το χαραγμένο μέσα στην καρδιά του ανθρώπου θείο θέλημα, γίνεται και δικό του θέλημα, για να μπορή και να θέλη και να κάνει το καλό· ν' ανσδείχεται ήθικα ελεύθερος και να γίνη εικόνα του Θεού. Η ήθικη ελευθερία ύψώνει τον άνθρωπο σ' αληθινήν εικόνα του Θεού· αυτή τον κάνει έραστή του θείου νόμου· κι' αυτή του φανερώνει και του αποκαλύπτει τον Θεό στα ιδιώματά του. Η ήθικη ελευθερία τον ανεβάζει σε βασιλική τιμή και περιωπή· κι' αυτή τον ντυνει, με την βασιλική πορφύρα κι' αλουργίδα, που είναι ντυμένα τα δημιουργήματά του στον κόσμο μας αυτόν. Η ήθικη ελευθερία είναι ή συνεκτική δύναμη, που ένώνει τον ουρανό με την γή· κι' αυτή ίκανοποιεί τον διακαή πόθο τής καρδιάς του και τον κάνει μακάριο. Η ήθικη ελευθερία είναι το οδηγητικό μας στο δρόμο που μᾶς έχάραξεν ο Θεός, κι' αυτή τον κατευθύνει προς το εύλογημένο τέλος, που εκλήθηκε να φθάση ο άνθρωπος. Η ήθικη ελευθερία κάνει τον άνθρωπο πραγματικά ελεύθερο κι' ανεξάρτητο, επειδή δέν του υποτάσσει μονάχα τις επιθυμίες και τα λογής λογής πάθη, αλλά και τον κόσμο ολό, κι' αυτόν άκόμη το Διάβολο. Η ήθικη ελευθερία είναι ή ήθικη άπόλυτη ελευθερία, επειδή άκολουθεί το θείο θέλημα, που είναι το άπόλυτον άγαθό. Η ήθικη ελευθερία είναι το μεγαλύτερον άπ' όλα τ' άγαθά που έχάρισεν ο Θεός στον άνθρωπο. Και είναι πραγματικά δώρο Θεού.

(Συνεχίζεται)

Άπόδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

Άρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Ίεροκήρυκος Νικοπόλεως

ΛΟΓΟΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΟΡΤΑΣ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΜΗΗΜΑΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ

Έγκρίσει - εύλογία τής Ί. Συνόδου
Τόμ. Α', σελ. 320

Πωλείται παρά τῷ συγγραφεῖ (Πρέβεζαν)
και εις τὰ βιβλιοπωλεία. Δρχ. 60.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Έκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Έφημέριος», ὅπως σημειῶσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

ΠΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΩΤΕΡΟΝ ΦΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑΝ ΜΑΣ

“Ολοι μας πρέπει να γνωρίσουμε και να βρεθούμε στο δρόμο του Θεού, αλλά και ν’ αποκτήσουμε τὴ δύναμι πού θά μπορούμε νὰ κατευθύνουμε τὰ βήματά μας στὸν εὐθὺ αὐτὸ δρόμο, στὸ δρόμο πού χάραξε ὁ Θεάνθρωπος μὲ τὸ Λόγο και μὲ τὸ ἅγιο παράδειγμά του. Εἶναι ἀνάγκη νὰ γνωρίσουμε και νὰ πιστεύουμε στὸ Μοναδικὸ αὐτὸ Πρόσωπο πού εἶπε «ἐγὼ εἰμὶ ἡ ὁδός, ἡ ἀλήθεια και ἡ ζωή». Μᾶς χρειάζεται και ἡ Ἁγία Γραφή πού θά μᾶς κἀνη γνωστὸ τὸ θεῖο αὐτὸ Σωτήρα μας (Ἰω. ε’ 39). Ὁ Χριστὸς κατὰ τὰς Γραφάς, εἶναι «ἡ ἀλήθεια» πού μᾶς ἐλευθερώνει ἀπὸ τὴν πλάνη και τὴν ἁμαρτία, ἀλλὰ και μᾶς δίδει και τὴ θεϊκὴ δύναμι γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ ζήσουμε τὴ ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ. Και μὲ τὴν ἐνσάρκωση αὐτῆ τῆς ἀληθείας τοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι και «ἡ ζωὴ μας», ὁ πιστὸς ζῆ τὴν ζωὴ τοῦ Χριστοῦ και βαδίζει στὰ χνάρια τοῦ Χριστοῦ και ἔτσι ὁ πιστὸς γίνεται μιὰ ὠλοκληρωμένη προσωπικότης, πού ἔχει φωτισθῆ και πειραματισθῆ τὴν ἀναγέννησί και τὸν ἁγιασμό.

“Ὅλα ἀρχίζου ἀπὸ τὴν πίστι ἀλλὰ και «ἡ πίστις γεννᾶται καθὼς διακηρύσσει ὁ Θ. Παῦλος, ἐξ ἀκοῆς, διὰ ῥήματος Θεοῦ». (Ρωμ. ι. 17). Αὐτὸ τὸ «ῥῆμα τοῦ Θεοῦ» πού δὲν εἶναι παρὰ ἡ Ἁγία Γραφή και ἔχει τὴν «ἀναγεννητικὴ» (Α. Πέτρ. α’ 23) και τὴν ἁγιαστικὴ (Ἰωάν. ιζ’ 17) δύναμιν, θά τὸ δοῦμε ἐδῶ ὡς ἓνα φάρμακο, γιατί ἔτσι κρίνεται ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματά του, και μαρτυρεῖται ἀπὸ τοὺς ἴδιους πού τὸ πῆραν και ὠφελήθησαν καθὼς και αὐτὸς πού μοῦ γράφει, ἓνας ἀπὸ τοὺς πολλοὺς.

«Πάτερ, σᾶς λέγω ὅτι ὅλη ἡ Καινὴ Διαθήκη εἶναι ὡς εἶδος, μέλι γλυκὺ, διότι ἐκ τοῦ αὐτοῦ Πνεύματος ἐγράφησαν ὅλα. Ἄλλ’ ἐγὼ ζηλεύω ποῖο καλύτερα τὴν ἐπιστολὴν πρὸς Γαλάτας, διότι ἐκεῖ εὐρίσκω μιαν ἔλξιν, τὴν ὁποῖαν κάμνει τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, και θέλω και ἐγὼ νὰ ἐλέγχωμαι ὑπὸ τῆς συνειδήσεώς μου, διὰ νὰ βλέπω κατὰ πόσον εἶμαι ἀπέναντι τοῦ Κυρίου ἐν τάξει» Και ὡς ἐλεγχοῦ του μοῦ ἀναφέρει ἐκεῖνο πού λέγει ὁ Θ. Παῦλος γιὰ τὴν προηγούμενη του διαγωγὴ «ὅτι καθ’ ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ και ἐκακοποίησα αὐτήν» (α’ 11—14). «Τότε, συνεχίζει, θυμήθηκα πόσον και ἐγὼ μὲ τὰ ἔργα μου και τὴν ἁμαρτωλὴ ζωὴ μου ἐκακοποίησα και καταπάτησα τὶς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου. Ἄλλ’ εἶπα και ἐγὼ ἄς εἶναι εὐλογημένο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, ὁ ὁποῖος δὲν ἠθέλησε νὰ μὲ ἀφίσῃ εἰς τὴν βορβορώδη κατάστασιν, στὴν ὁποῖαν ἤμου, και δι’ αὐτὸ μὲ εἴλκυσε πρὸς τὸ μεγαλειῶδες αὐτοῦ ἔργον, διὰ νὰ γνωρίσω τὴν ὁδόν, ἡ ὁποῖα πηγαίνει εἰς τὴν οἰκίαν τῆς χαρᾶς και τῆς ἀγαλ-

λιάσεως. Κατὰ τὶς πρῶτες ἡμέρες ὅποτε εἶχα πάρει τὴν Καινὴ Διαθήκη καὶ ἤθελα ν' ἀκολουθήσω τὸ δρόμο, τὸν ὁποῖον μᾶς διδάσκει, ἐννοιωθα νὰ παρασύρωμαι ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος πρὸς τὸ ἄλλο, ὡς εἶδος δένδρου, τὸ ὁποῖον τὸ φυσοῦν οἱ ἄνεμοι καὶ πότε γυρίζει ἀπ' ἐδῶ καὶ πότε ἀπ' ἐκεῖ, μὰ καὶ πάλι ἐννοιωθα τὴ φωνὴ τοῦ Κυρίου νὰ μοῦ λέγῃ «ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας;» καθὼς εἶπε στὸν Πέτρο (Ματθ. ιδ' 31). «Καὶ βεβαίως χωρὶς δύναμιν Θεοῦ δὲν γίνεται τίποτε. Ἡ ἀνθρωπίνῃ δύναμις εἶναι τόσον ἀδύνατη ὥστε παρασύρεται εὐκόλα καὶ χρειάζεται ἐνίσχυσι ἀνωτέρα, καθὼς ὁ τρυφερὸς βλαστὸς τοῦ δένδρου, ὅπου τὸν φυσᾷ ὀλίγος ἄνεμος καὶ θραύεται καὶ χρειάζεται τὸν πάσσαλο γιὰ στήριγμα».

Στὴν συνέχεια ἀναφέρεται στὴν ἴδια ἐπιστολὴ γιὰ τὴν καινούργια ζωὴ ποὺ πρέπει νὰ ζῆ κάθε χριστιανὸς καὶ ἐπαναλαμβάνει τὸ τοῦ Θ. Παύλου «Χριστῷ συνεσταύρωμαι, ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός, ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῆ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἑμοῦ, οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ γιὰ νόμου δικαιοσύνη ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν» (Γαλ. β' 20—21). Καὶ ἐνῶ αἰσθάνεται λύπη γιὰ τὸ ἁμαρτωλὸ παρελθὸν ποὺ τὴ διαδέχεται ἡ χαρὰ μὲ τὴ μετάνοιά του, ὑπογραμμίζει γιὰ τὸν κανὸν ζωῆς ἐντύπωση, ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ τραγικὸν τῆς ἁμαρτωλῆς θέσεώς του, γιὰ τὴν εἶναι κ' Ἐπικατάρατος πᾶς ὅς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιήσαι αὐτά» (ἐδ. 10) ἀφ' ἑτέρου τὸ χαρμόσυνον «ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται» (11)... «πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστὲ διὰ τῆς πίστεως, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε Χριστὸν ἐνεδώσασθε» (ἐδ. 26—27). «ὅτι δὲ ἔστε υἱοὶ, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ Ἰησοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κράζον· ἀββᾶ ὁ Πατήρ, ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος, ἀλλ' υἱός, εἰ δὲ υἱὸς καὶ κληρονόμος Θεοῦ διὰ Χριστοῦ» (δ' 6—7). Καὶ ἀτενίζει εἰς τὸ μέλλον μὲ μιὰ ἀποφασιστικότητα νὰ ζῆ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς του ἐλεύθερος ἐν Χριστῷ σύμφωνα μὲ τὰ θεῖα προστάγματα: «Γῆ ἐλευθερία οὖν, ἧ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε καὶ μὴ πάλιν ζυγῶ δουλείας ἀνέχεσθε»· «ὃ γὰρ ἐὰν σπεῖρη ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει, ὅτι ὁ σπεῖρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπεῖρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζῶν αἰώνιον» (δ' 7—8). «Αὐτά, πάτερ μου, συνεχίζει ὁ ἐπιστολογράφος μου, πῆρα καὶ ἐγὼ ὡς διδαχτικὰ μου, ἀφοῦ πρῶτον ἐγνώρισα τὸν Κύριον. Εἶθε ὁ Κύριος νὰ μᾶς φωτίσῃ καὶ νὰ μᾶς ἐνδυναμώσῃ διὰ νὰ παλαίσωμεν ἐναντίον τοῦ πονηροῦ διαβόλου καὶ νὰ ἀποφύγωμεν «τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς ἅτινα ἔστι μοιχεία, πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, ἔχθραι, φθόνοι, φόνοι, μέθαι...» (ε' 12—13) καὶ νὰ ἐφαρμόσωμεν τὰς «καρποὺς τοῦ Πνεύματος, αἵτινες εἶναι ἀγάπη, χαρὰ, εἰ-

ρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια» (ε' 22). Καὶ καταλήγει μετὴν εὐχὴν. «Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου μετὰ πάντων ἡμῶν. Ἀμήν».

Αὐτὲς εἶναι λίγες ἀπὸ τῆς πολλῆς σκέψεως ποῦ ἔκαμε κρίνοντας τὸν ἑαυτὸν τοῦ μετὴν πρὸς Γαλάτας Ἐπιστολῆν. Δὲν τὴν διάβασε ἀπλῶς, πολὺ δὲ περισσότερο δὲν τὴν ἀγνόησε, νὰ τὴν κρατήσῃ κλειστὴ ἢ γιὰ φυλαχτό, ἀλλὰ τὴ μελέτησε τὴν πῆρε γιὰ φάρμακο, λυτρωτικὸ τῆς ψυχῆς του. Δὲν νομίζεις, ἀναγνώστα, ἀφοῦ καὶ ὁ καθένας μας ἔχει τὴν ἱστορίαν του καὶ μάλιστα καὶ μετὰ σελίδες ρυπαρῶν πράξεων, τίς ὁποῖες πρέπει νὰ σπεύσουμε πρὶν ἢ εἶναι ἄργα νὰ ἀποπλύνουμε, μιὰ τέτοια πνευματικὴ ἐργασία καὶ ψυχικὴ καλλιέργεια, παράλληλα πρὸς τὴν μυστηριακὴν χάριν, ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποτελέσῃ κύριον ἔργο καὶ δικό σου; Μιὰ «θεώρησι δηλαδὴ τοῦ ἑαυτοῦ σου μεσ' τὸν καθρέπτη τοῦ θείου νόμου, μετὰ μιὰ ἐμβάνθουσι στὰ σωτηριώδη ρήματα τῶν θεοπνευστῶν Ἐπιστολῶν καὶ ὅλης τῆς Γραφῆς καὶ μετὰ μιὰ ἀπόφασιν ἐφαρμογῆς τῶν θείων ἐπιταγῶν, ὥστε νὰ γίνουσι τὸ βίωμά σου; Ἴδου τί σοῦ χρειάζεται καὶ σένα. Εἶπα σοῦ χρειάζεται, γιὰτὶ αὐτὸ εἶναι μιὰ ψυχανάλυσι τοῦ ἑαυτοῦ σου, ποῦ ἀποτελεῖ προϋπόθεσι τοῦ Μυστηρίου τῆς Μετανοίας καὶ ἐξομολογήσεως, καὶ ὁδηγεῖ στὴν ἀποφασιστικὴν καμτὴν μιᾶς καινούργιας ζωῆς κοντὰ τὸν Λυτρωτὴ σου Χριστό. Ὁ Ἅγιος Συμεὼν Ν. Θεολόγος λέγει: «Πρέπει νὰ προσέχωμεν εἰς τὰς θείας Γραφὰς καὶ ὅταν τις τὰς ἀναγινώσκει ἢ τὰς ἀκούῃ νὰ στοχάζεται τὸν ἑαυτὸν του, καὶ νὰ κοιτάξῃ τὴν ψυχὴν του ὡς ἂν μέσα εἰς καθρέπτην, εἰς ποῖαν ἀπ' ὅσα λέγουσι αἱ θεῖαι Γραφαὶ εὐρίσκεται» Αὐτὸ ἔκαμε καὶ ὁ ἐδῶ κρατούμενος, ποῦ μελετώντας τὰς Γραφὰς ἐδιδάχθη ἀπὸ τὴν πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆν, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ καθρεπτίσθη, ὅπως καὶ ἀπ' ὅλην τὴν Ἁγίαν Γραφήν.

Ὁ ἐπιστολογράφος μου δέσμιος βρῆκε τὸ λυτρωμόν του καὶ τὴν γιαντρίαν του, αὐτὸ ποῦ εἶναι καὶ ὁ ἐπίγειος καὶ αἰώνιος προορισμός τῆς ζωῆς μας. Ἐὰν ὁμολογῆς ὅτι σοφὰ ἔπραξες, καὶ ἀσφαλῶς ναί, καὶ ἔχεις καὶ σὺ τὰ δεσμά σου, καὶ θὰ ἤθελες νὰ γίνῃς ἐλεύθερος, δὲν ἔχεις παρὰ νὰ τὸν μιμηθῆς νὰ κάμῃς καὶ σὺ τὸ ἴδιον, νὰ βρῆς τὸ δρόμον σου ποῦ ἔχεις χάσει. Οἱ καιροὶ οὐ μενετοί, ἀλλὰ καὶ χαλεποί, ἢ ἁμαρτία πλεονάζει, τὸ κακὸν τείνει γιὰ γενίκευσι, ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος ἐξετροχιάσθη τῆς εὐθείας ὁδοῦ, ἢ ἠθικὴ νόσος ὁσημέραι αὐξάνει, καλλιφεργουμένη στὰ κέντρα καὶ στὰ καταγωγὰ τῆς ἀκολασίας. Εἶναι ἀνάγκη ἐπιστροφῆς εἰς τὸν Θεόν, εἶναι καιρὸς καὶ γιὰ μᾶς καὶ ἄλλες ψυχὰς νὰ ὁδηγήσωμεν στὸ Χριστό. Ὁ Χριστὸς μᾶς προσκαλεῖ. Μᾶς προσφέρει μαζί μετὰ τὴν χάριν του καὶ τὸ Εὐαγγέλιόν του ὡς φάρμακον, χωρὶς τὴν λῆψιν τοῦ ὁποῖου, μετὰ τὴν βαθυτέραν μελέτην του, οὔτε ἡ ἀρετὴ κατορθοῦται, οὔτε καὶ ἡ

ἀποχή ἀπὸ τῶν κακῶν, καθὼς μᾶς διδάσκει ὁ Μ. Ἀθανάσιος. Ἄς σπεύσουμε λοιπὸν νὰ τὸ λάβωμεν ὅλοι πρὶν ἢ «σκοτία ἡμᾶς καταλάβῃ» (Ἰω. ιβ' 35) καὶ «αἰφνίδιος ἐπιστῇ ὁ ὄλεθρος» (Α' Θεσ. ε' 3) καὶ «ἡ ἡμέρα ἐκείνη» (Λουκ. κ' 34). Καὶ τελειώνοντας σὰν σχετικὸ, ἀναφέρω ἐδῶ αὐτὸ ποῦ λέγει ἓνας συγγραφεὺς: Στὸν ἄνθρωπο ποῦ στεκότανε στὸ κατώφλι τοῦ ἔτους εἶπα: Δῶσε μου ἓνα φῶς γιὰ νὰ προχωρήσω μὲ ἀσφάλεια πρὸς τὸ ἄγνωστο. Καὶ αὐτὸς μοῦ ἀπήντησε. Προχώρησε πρὸς τὸ σκοτάδι καὶ βάλε τὸ χέρι σου στὸ χέρι τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸ θὰ εἶναι γιὰ σένα καλύτερο ἀπὸ τὸ φῶς καὶ ἀσφαλέστερο ἀπὸ τὸ γνῶσιμο δρόμο. Εἶναι ὁ δρόμος αὐτὸς ποῦ τὸν ἔχουν χάσει πάρα πολλοὶ καὶ ποῦ θὰ πρέπη νὰ τὸν βροῦν καὶ γιὰ τὴν αἰώνια σωτηρία τους. «Ἄν ἦταν νὰ κοῦν ὅλα μου τὰ ἔργα πλὴν ἐνός, αὐτὸ ποῦ θὰ ἤθελα νὰ σωθῆ εἶναι τὸ ρεκβιέμ μου». Τὰ ἔγραφε αὐτὰ λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ θάνατό του ὁ περίφημος μουσουργὸς Μερλιόζ ποῦ ἀπὸ τὴ φρικτὴ του ζωὴ γεννήθηκε τὸ θαυμάσιο «Ρεκβιέμ» καὶ ἡ μεγαλειώδης παιδικὴ ἡλικία τοῦ Χριστοῦ καὶ ποῦ ἴσως μέσ' τὶς ἀμφιβολίες καὶ τὴν ἀπιστία του τὴν ὕστατη στιγμή εἶχε βρῆ τὸ δρόμο του γιὰ νὰ θέλῃ νὰ σωθῆ τὸ «Ρεκβιέμ» του. Καὶ εἶναι μιὰ νοσοσταλγία τοῦ χαμένου πνευματικοῦ παραδείσου, ποῦ ἀγωνίζεται νὰ φθάσῃ μὲ τὸ ρεκβιέμ του ὁ δέσμιος συνθέτης καὶ ποῦ γυρεύει κάθε ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ, ὅπως καὶ ὁ συνάδελφος του Φωρέ, ποῦ ἀντίθετα αὐτὸς μέσα σὲ μιὰ γαλήνια ζωὴ, ποῦ τὴν ζωογονοῦσε ἡ πίστις, ἔγραφε τὸ ρεκβιέμ του ἐμπνευσθεὶς ἀπὸ τὶς δύο προσευχὰς «φῶς, αἰώνιο φῶς, χωρὶς ἕγνος σκιᾶς», «Ἀνάπαυσι, αἰώνια ἀνάπαυσις χωρὶς διακοπὴν».

Καὶ τώρα τὸ μεγάλο ἐρώτημα: Τὸν βρῆκες καὶ σύ, ἀγαπητέ μου ἀναγνώστα, τὸν παράδεισο; Πολὺ θὰ σὲ βοηθήσῃ σ' αὐτὸ ἡ προβολὴ καὶ τῶν προσώπων, γιὰ τὰ ὁποῖα ἀπὸ διείσδυσης δημοσιεύουμε ἐδῶ, καὶ ποῦ εὐτύχησαν νὰ βροῦν τὸ δρόμο τους μὲ τὸ «Πλεϊότερον φῶς» τῆς ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ.

Ἄρχιμ. ΠΡΟΚ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ διδῇ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι ἐφημέριοι δύνανται ν' ἀπευθύνουν ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις θὰ δίδονται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας.

Η ΑΓΙΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Β'

Γυρίζοντας στὰ ἀνάκτορά του ὁ βάρβαρος τύραννος Μαξιμίνος ὕστερα ἀπὸ τὸ αἱματηρὸ πανηγύρι, ποῦ εἶχε ὀργανώσει γιὰ νὰ ἀπολαύσῃ τὰ μαρτύρια καὶ τοὺς σπαραγμοὺς ἀπὸ θηρία πολλῶν χριστιανῶν, ἡ σκέψις του ὅλο καὶ ἐστρέφετο πρὸς τὴν κοπέλλα μὲ τὸ εὐγενικὸ παράστημα καὶ τὸ θάρρος της. Ποτὲ ὡς τότε δὲν εἶχε ἀντιμετωπίσει τόσο θάρρος καὶ τόσο φανερὴ ἀντίδραση πρὸς ἐνέργειάς του. Ἡ ἀπορία του ἀνάμικτη μ' ἓνα περίεργο δέος τὸν κρατοῦσε σὲ μιὰ κατάστασι ἀγωνίας. Τὰ λόγια ἰδίως τῆς κόρης ὅτι δὲν ὑπερηφανεύεται γιὰ τίποτε παρὰ μόνο διότι εἶναι χριστιανή, καὶ ἔχει ὡς μνηστῆρα της τὸν Ἰησοῦ Χριστόν, ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἀληθινὸν ἄνθρωπον, εἶχαν προκαλέσει στὸν σκληρὸ αὐτοκράτορα μιὰ συγκλονιστικὴ συγκίνησι. Γιὰ πολλὴ ὥρα σὰν νὰ τὸν παρακοκολουθοῦσε ἡ ἐκπαγλὴ ὁμορφιά τῆς κόρης. Τὴν ἄλλῃ μέρα ὑπέγραψε διάταγμα καλῶντας εἰς τὴν Ἀλεξάνδρεια τοὺς διαπρεπέστερους ῥήτορας καὶ φιλοσόφους. Ὁ ἴδιος καθὼς ἐδήλωσε δὲν θὰ ἤθελε νὰ συζητήσῃ μὲ τὴν θαρραλέα κόρην, ἀλλὰ θὰ ὑπεδείκνυον σ' αὐτὴν τίς πλάνες της οἱ φιλόσοφοι καὶ οἱ ῥήτορες ποῦ εἶχε καλέσει. Ἡ δημοσία συζήτησις ἄρχισε παρουσία καὶ τοῦ Μαξιμίμου. Οἱ ἐρωτήσεις καὶ αἱ ἀπαντήσεις τῆς Αἰκατερίνης ἐφύμωναν τοὺς τολμηροτέρους συζητητάς. Οἱ κορυφαῖοι τῶν φιλοσόφων ἔμειναν ἄναυδοι καὶ οἱ ἄλλοι ἐπίσης ὅσοι παρακολουθοῦσαν τὴν συζήτησι σιωπηλοὶ ἐξεδήλωναν τὴν κατάπληξί τους πρὸ τῆς ἀληθείας ποῦ εἰσέδουσε διὰ τῶν λόγων τῆς κόρης εἰς τὴν ψυχὴν τους καὶ τοὺς ἐσαγίνευσε. Πενήντα σοφοὶ εἰδωλολάτρες δὲν ἐβράδυναν νὰ καταθέσουν τὰ ὄπλα τῆς σοφίας καὶ τῆς ρητορικῆς των. Ὁμολόγησαν τὴν ἥττα τους καὶ ἐξεδήλωσαν τὸν θαυμασμόν τους πρὸς τὴν σοφὴν κόρην. Τὰ μένεα πνέων ὁ Μαξιμίνος κατὰ τῶν ῥητόρων διέταξε νὰ ἀλλὰ νὰ προχωρήσουν πρὸς τὸν μαρτυρικὸν θάνατον, ὁ ὅποιος ἔμελλε νὰ καθαρῶσι τίς ἁμαρτίαι των. Τὸ αἷμά τους, εἶπε, ἔμελλε νὰ χρησιμεύσῃ ἀντὶ ὕδατος βαπτίσματος. Ἡ πυρὰ θὰ ἐχρησίμευε ὡς κολυμβήθρα ἀναγεννήσεως, ὡς κλίμαξ ἀνόδου εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Τὰ λόγια της ἐπανέλαβε ἡ κόρη καὶ εἰς τὴν φυλακὴν ὅπου ἐσύρθησαν κατὰ διαταγὴν τοῦ αὐτοκράτορος οἱ φυμωθέντες ἐκ τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας σοφοί. Ἀκούοντες τὴν διδασκαλίαν αὐτὴν οἱ σοφοὶ τὴν παρακαλοῦσαν νὰ τοὺς εἰπῆ ἀπὸ ποῦ ἦν-τλησε τόσῃ σοφίαν καὶ ἀρετὴν Ἡ Αἰκατερίνη κατήχησε τότε

Ἡ ἁγ. Αἰκατερίνη μετὰ σικηνῶν τοῦ μαρτυρίου αὐτῆς.

(Εἰκῶν Ἱ. Μονῆς Σινᾶ)

αυτούς και προσευχήθηκε στὸν Χριστὸν δι' αὐτούς. Οἱ σοφοὶ ἐζήτησαν ὅλοι ἀπὸ κοινοῦ συγχώρησι παρ' αὐτῆς καὶ τοῦ Θεοῦ τῆς καὶ τέλος ἐβαπτίσθησαν ἀπὸ κάποιον ποῦ ἦταν ἱερέας τῶν χριστιανῶν εἰς τὴν φυλακὴν. Μετὰ παρέλευσιν μιᾶς ὥρας ὁ τύραννος καὶ τὸ πλῆθος ἔσπευδον πρὸς τὰς φυλακὰς νὰ ἰδοῦν τοὺς φιλοσόφους ριπτομένους εἰς τὴν πυρά. "Ἐμειναν ὅμως κατὰπληκτοὶ ὅλοι καὶ πτοημένοι ὅταν τοὺς εἶδαν νὰ κρατοῦν σταυροὺς καὶ νὰ κράζουν: «Ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ κλεῖς τῆς αἰωνιότητος».

* * *

"Ἐνας μεγάλος ἀριθμὸς πνευματικῶν ἀνθρώπων τῆς Ἀλεξανδρείας ποῦ ἐπληροφορήθηκα τὸν σκληρὸν θάνατον, ἀλλὰ καὶ τὴν μεταστροφήν πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν θρησκείαν του τῶν πενήντα φιλοσόφων ἐδοκίμασαν βαρεῖα δυσαρέσκεια. Ἐπέκριναν τὴν σκληρότητα τοῦ τυράννου αὐτοκράτορα καὶ ἐμάντευσαν, ὅτι ἡ σκληρότης αὐτῆ θὰ ἐπεσώρευε μεγάλες συμφορὰς στὸν εἰδωλολατρικὸ κόσμον στὸν ὁποῖον ἀνῆκαν. Ἰπῆρξε ἐπιθυμία πολλῶν φανατικῶν μέχρι τῆς ἡμέρας εἰδωλολατρῶν νὰ γνωρίσουν ἐκ τοῦ πλησίον τὴν πανέμορφη εἰς τὸ πρόσωπον καὶ τὸ πνεῦμα κόρη καὶ νὰ ἀκούσουν τὴν διδασκαλίαν τῆς τὴν τόσο σαγηνευτικῆς. Ἀπέκρουαν τὴν κατηγορίαν ἄλλων φανατικῶν, ὅτι ἦταν ἀπλῶς ἡ Αἰκατερίνη μιὰ μάγισσα καὶ ὑπεστήριζαν ὅτι ἦταν σταλμένη ἀπὸ κάποια θεία Εὐδοκία. Ὁ Μαξιμίμος ποῦ ἐπληροφορεῖτο ἀπὸ τὰ κατασκοπευτικὰ του ὄργανα τὴν βαρεῖαν ἀτμόσφαιρα ποῦ εἶχε δημιουργηθῆ ἐναντίον του δὲν ἐδίστασε νὰ στρέψῃ τὴν ὀργὴν του κατὰ τῆς Αἰκατερίνης. Διέταξε νὰ τὴν συλλάβουν καὶ νὰ τὴν ὑποβάλουν σὲ βασάνους. Ἡ σύλληψις τῆς δὲν τὴν ἐπτόχη. Τὴν προηγουμένην νύκτα μόλις εἶχε βυθισθῆ σὲ ὕπνον εἶδε στὸ ὄνειρό τῆς τὸν γέροντα πνευματικὸ τῆς χριστιανῆς μητέρας τῆς ποῦ ἦλθε νὰ φέρῃ σ' αὐτὴν τὸ μήνυμα πῶς ὁ Θεὸς τῆς δὲν τὴν ἐγκατέλειψε σὲ ὅλη τὴν δοκιμασίαν τῆς. Ἡ χάρις του θὰ ἐγλύκαινε ὅλους τοὺς πόνους ἀπὸ τὰ μαρτύριά τῆς. Τὸ ἄλλο πρωτὶ τὰ ὄργανα τοῦ αὐτοκράτορα τὴν ἔσυραν εἰς τὸν τόπον τῶν βασάνων. Ἐπὶ δύο ὥρες τὴν ἐμαστιγῶναν σκληρὰ καὶ ἐπλήρωσαν ὀλόκληρον τὸ σῶμά τῆς ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἔρρεε ἄφθονο αἷμα. Τὰ βάσανα αὐτὰ τὰ ὑπέμεινε μετ' ἀξιοθαύμαστη γενναϊότητα ἡ Αἰκατερίνη, δοξολογῶντας κατὰ διαστήματα τὸν Θεόν. Αὐτὴ ἡ γενναϊότης ἐκλόνησε τοὺς βασανιστὰς τῆς ποῦ ἤρχισαν νὰ μετριάξουν τὴν ὀρμὴν τοῦ μαστιγώματος. Κατόπιν νεώτερης διαταγῆς τοῦ τυράννου ἡ κόρη ἐρρίχθηκε σὶς φυλακὰς γιὰ νὰ ἀποθάνῃ ἀπὸ τὴν πείνα. Στὴν φυλακὴ ὅμως ἐστάθηκε ἀκαμπτη ὑπομένουσα τὰ πάντα, ἐνδυναμωμένη ἀπὸ τὴν χάρι τοῦ Θεοῦ. Ταυτοχρόνως δὲν ἔπαυσε νὰ κηρύττῃ τις ἀλήθειες τοῦ χριστιανισμοῦ ἐκλύουσα μετὰ τοὺς λόγους καὶ τὸ παράδειγμά τῆς πολλοὺς στὴν

θρησκεία τοῦ Χριστοῦ.

Ἀποφασισμένος ὁ Μαξιμίνος νὰ κατακτήσῃ τὴν ἄσπιλη κόρη διέταξε νὰ τὴν ὀδηγήσουν πρὸς αὐτόν. Τὴν ἐδέχθη μ' ἓνα μειδίαμα καλωσύνης καὶ συμπαθείας. Ἐκείνη τὸν ἀτένισε μὲ ἀξιοπρέπεια.

— Παρ' ὅλη τὴν ὁμορφιά σου, τῆς εἶπε ὁ τύραννος, ἐφάνηκες μὲ τὴ στάσι σου ἀπερίσκεπτη. Ὁ λαὸς θὰ σὲ κατεσπάραζε ἂν δὲν ἐπενέβαινε ἐγώ. Δὲν ζητῶ γι' αὐτὸ εὐγνωμοσύνη. Ἀπ' ἐναντίας θὰ σοῦ εἶναι εὐγνώμων ἐγώ ἄν...

Γιὰ μιὰ στιγμή δὲν ἐτόλμησε νὰ προχωρήσῃ ὁ Μαξιμίνος ἔδωξε ὅμως τοὺς δισταγμοὺς καὶ τὴν δειλία του καὶ συνέχισε

— .. Ἄν δεχθῆς νὰ γίνῃς αὐτοκράτειρα.

— Αὐτοκράτειρα ἐγώ! παρατήρησε μὲ ἐκπληξί καὶ μὲ σοβαρότητα ἡ κόρη.

— Καὶ γιατί ὄχι. Θὰ διώξω ἀμέσως τὴν Κωνσταντίαν τὴν αὐτοκράτειρα καὶ κανεὶς ἀπολύτως δὲν θὰ μὲ κατηγορήσῃ ὅταν πληροφορηθῆ καὶ ἰδῆ μὲ ποιὰν τὴν ἀντικατέστησα. Ἐνα ἔλαφρὸ καὶ εἰρωνικὸ χαμόγελο ἀνθίσε στὰ χεῖλη τῆς Αἰκατερίνης.

— Εἶμαι ἀρραβωνιασμένη ἐγώ.

— Ἀρραβωνιασμένη ἀνέκραξε μὲ κατάπληξι καὶ ὀργή ὁ Μαξιμίνος.

Καὶ δείχνοντας δακτύλιο πού φοροῦσε τοῦ εἶπε:

— Ἴδου ὁ δακτύλιος ἀρραβῶνας μου.

Ὁ αὐτοκράτορας ἔμεινε ἐκθαμβος ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴ ἀκτινοβολία τοῦ δαχτυλιδιοῦ.

— Βγάλε τὸ δαχτυλίδι αὐτὸ τὸ μαγικὸ τῆς εἶπε γεμάτος ὀργὴ καὶ δέξου τὰ κοσμήματα τῆς αὐτοκράτειρας.

— Ὅσο ἐσὺ εἶσαι ἄπιστος πρὸς τὴν σύζυγό σου τόσον ἐγώ εἶμαι πιστὴ μέχρι θανάτου στὸν ἀρραβωνιαστικό μου.

Ἐτινάχθηκε ἀπὸ τὸ θρόνο του ὁ τύραννος καὶ τῆς ρώτησε:

— Ποιὸς εἶναι ὁ ἀρραβωνιαστικός σου γιὰ τὸν ὅποιον περιφρονεῖς ἓναν ἔνδοξο αὐτοκράτορα;

— Ἡ δική σου ἡ δόξα εἶναι μιὰ κακούργα ἔπαρσις. Τοῦ ἰδικοῦ μου μνηστῆρος ἡ δόξα εἶναι τόσο λαμπρὴ καὶ αἰωνία ὥστε σ' ἐτύφλωσε μιὰ μονάχα ἀκτίνα τοῦ δαχτυλιδιοῦ του.

— Ἀπάντησέ μου ἀμέσως εἶπε ἐπιτακτικὰ ὁ Μαξιμίνος. Προτιμᾷς ἀπὸ τὸ στέμμα καὶ τὴν μεγαλόπρεπη ζωὴ πού θὰ περνᾷς τὸν θάνατο καὶ τὰ βασανιστήρια πού ζήτησε καὶ ζητᾷ ἀκόμη ὁ λαὸς γιὰ σένα;

— Δὲν δέχομαι οὔτε τὸ στέμμα σου νὰ φέρω οὔτε τὸ νυμφίον μου ν' ἀπαρνηθῶ.

— Οἱ παρακλήσεις μου σὲ ἀπεθράσυναν. Σ' ἀφίνω μοναχὴ μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου νὰ σκεφθῆς καὶ ν' ἀποφασίσῃς Τὴν

ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ Ζ. ΦΙΛΙΚΟΣ

(† 29 ΜΑΪΟΥ 1945)

Εικοσαετία συμπληρώνεται απ' την έκδημία, πρὸς τὸν Κύριο τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, τοῦ ἀειμνήστου Ἱερέως Ἀντωνίου Ζ. Φιλικοῦ.

Πόσο θυμοῦμαι τὴν 29 Μαΐου 1945. Ὁλόκληρο τὸ εὐλογημένο νησί μου, ἡ Σίφνος, βρισκόταν στὸ πόδι. Τὸ θλιβερὸ ἄγγελμα τοῦ θανάτου του, στὰ ἑβδομηταένα (71) χρόνια τῆς ζωῆς του, τοῦ σεβαστοῦ καὶ καλοκάγαθου Λευίτου παπ' Ἀντώνη, συνεκλόνησε ὅλο τὸν εὐσεβῆ καὶ φιλακόλουθο λαό. Οἱ καμπάνες τῶν Ναῶν, ἰδιαιτέρα τῶν δύο ἐνοριῶν, ὅπου ὑπηρετοῦσε, τῆς Ἀπολλωνίας καὶ τοῦ Ἁγίου Λουκά, κτυποῦσαν ἀδιάκοπα λυπητερά, μελαγχολικά, κι' οἱ ἀπλοικοὶ νησιῶτες ἐδάκρυζαν απ' τὸ βαθύτατο πόνο. Ἡ συγκίνησις ἦταν γενικὴ. Πολὺ περισσότερο ὅμως κατὰ τὴν ὥρα τῆς κηδείας, πού ἔγινε πάνδημη καὶ ἐψάλλθηκε στὸν Μητροπολιτικὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Σπυριδωνος ἡ «νεκρώσιμη Ἀκολουθία εἰς κοιμηθέντα Ἱερέα», δὲν ἔμεινε μάτι ἀβούρκωτο. Ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ ἔτρεξαν αὐθόρμητα κι' ἐξεδήλωσαν τὰ αἰσθήματα τοῦ σεβασμοῦ, τῆς ἀγάπης, τῆς βαθειᾶς ἐκτιμῆσεως, τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς ἠθικῆς ἀξίας καὶ ἀρετῆς τοῦ σεβαστοῦ πνευματικοῦ πατέρα. Ἀνάμεσα δὲ σ' ἄλλους ἔβγαλαν τότε καὶ τὸν γράφοντα λιπόθυμο απ' τὸ

νύκτα αὐτὴν θὰ κοιμηθῆς κατ' ἐκλογὴν σου ἢ στὰ ἀνάκτορα ἢ στὴν φυλακὴ.

Ἡ Αἰκατερίνη ἔκαμε ἓνα μορφασμὸ ἀηδίας ἀλλὰ καὶ ἀποφασιστικότητος. Καὶ καθὼς ἔμεινε μόνη στὴν αἴθουσα ὅπου τὴν εἶχε δεχθῆ ὁ αὐτοκράτωρ γιὰ νὰ τὴν πείσῃ νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὴν ἐπιθυμία του ἄρχισε νὰ προσεύχεται καὶ νὰ ψέλνῃ. Μιὰ ἀρμονία ἐπλήρωσε τὰ γύρω τῆς αἰθούσης δωμάτια καὶ ἀναρωτιότανε ὅλοι ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οἱ γλυκερὲς καὶ συγκινητικὲς μελωδίες πού ἤκούοντο. Ἦταν προικισμένη καὶ μὲ θεία φωνὴ ἡ Αἰκατερίνη καὶ τὸ τραγούδι τῆς ἦταν πάντοτε συναρπαστικὸ καὶ ἀφθαστο σὲ γλυκύτητα καὶ τέχνη. Ὅταν κατὰ τὸ ἡλιοβασίλεμα ὁ Μαξιμίνος ἐπέστρεψε βρῆκε τὴν Αἰκατερίνη νὰ προσεύχεται καὶ νὰ ψέλνῃ ἀκόμη. Ἡ εἴσοδος τοῦ αὐτοκράτορα δὲν ἀνησύχησε διόλου τὴν Αἰκατερίνη. Ἀπηξίωσε πρὸς στιγμὴν καὶ νὰ στρέψῃ τὸ βλέμμα τῆς πρὸς αὐτὸν ἀλλὰ ἐτελείωσε ἤρεμα τὴν προσευχὴ τῆς καὶ ἀσπάσθηκε εὐλαβικά τὸν σταυρὸ πού ἐκρέμετο ἀπὸ τὸν ἀλαβάστρινο λαϊμὸ τῆς.

(Συνεχίζεται)

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

Ναό. Τέτοια ήταν ἡ συγκίνησις· τέτοιο τὸ βαρὺ πένθος τοῦ νησιοῦ!...

Κι' ἦταν πραγματικὰ ἀξιαγάπητος ὁ παπ' Ἀντώνης. Γράμματα δὲν ἤξερε πολλά, ἀλλ' εἶχε ψυχικὴ μὀρφωση. Διέθετε καλωσυνάτη καρδιά, μεγάλη πίστι στὸν Θεό, βίωμα θρησκευτικό, ἀναλοιώτο, φρόνημα παραδοσιακό, ἐνάρετο βίο. Γι' αὐτὸ καὶ ἀπεφάσισε ν' ἀφιερωθῆ στὸ τρισάγιο ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας ἐγινε φλογόψυχος ἐργάτης καὶ ποιμένας ἄριστος τῆς ποιμνης τοῦ Χριστοῦ. Χειροτονήθηκε τὸ 1909 ἀπ' τὸν Μητροπολίτη Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Σίφνου Ἀθανάσιο, τὸν Λεβεντόπουλο, κι' ἐτοποιητήθηκε τακτικὸς Ἐφημέριος τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ταξιάρχων στὸν «Ἄη-Λούκα» Ἀρτεμιῶνος· ἀλλ' εἶχε ἀγαστή, στενή, θαυμάσια συνεργασία μὲ τὸν ἀοίδημο Ἀρχιμανδρίτη Γεώργιο Καλαράκη, Ἀρχιερατικὸ Ἐπίτροπο Σίφνου, καὶ τακτικὸ ἐφημέριο Ἱ. Ν. Ἁγίου Σπυριδῶνος Ἀπολλωνίας. Κι' ἔτσι ἱεουργοῦσαν στὶς δυὸ ἐνορίες ἐναλλάξ, ἀνὰ ἐβδομάδα. Στὶς γιορτὲς ὅμως τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα καθ' ἕνας περιωριζόταν στὴν τακτικὴ ἐφημεριακὴ του θέσι.

Τὸν παρηκολούθησα σ' ὅλα τὰ παιδικὰ μου χρόνια, πού βρισκόμουν κάτω ἀπ' τὴν πατρικὴ του στοργὴ κι' ἀγάπη· κι' εἶχε γίνει ἀπὸ τότε ὁ πρῶτος «νυμφαγωγός» μου στὴν διακονία τῆς Ἐκκλησίας μας. Πηγαίνοντας μαζί του κάθε μέρα, μὲ τὴν ιδιότητα τοῦ «μικροῦ ψάλτου», βοηθώντας τον στοὺς Ἐσπερινούς, στὶς ἄλλες Ἀκολουθίες, στὰ Μυστήρια, στὶς καθημερινὲς σχεδὸν ἰδιωτικὲς λειτουργίες του—κι' εἶχε τὶς περισσότερες ἀπ' ὅλους τοὺς Ἱερεῖς τοῦ νησιοῦ, γιατί τὸν ἀγαποῦσαν καὶ τὸν προτιμοῦσαν—στοὺς Ναοὺς καὶ στὰ Παρεκκλήσια τῶν δυὸ ἐνοριῶν καὶ στ' ἄλλα ἐρημοκλήσια, πού καταστόλιζαν κάθε βουνὸ καὶ λόφο, κάθε πλαγιά καὶ ρευματιά τῆς Σίφνου, εἶχα τὴν εὐχέρεια νὰ τὸν ζῆσω καὶ νὰ τὸν γνωρίσω ἀπὸ κοντά, ὥστε νὰ μπορῶ νὰ παρέχω γι' αὐτὸν αὐθεντικὰ τὴν καλὴ «μαρτυρία» (Α' Τιμοθ. γ', 7).

Ἦταν ζηλωτής. Ἦταν ἀφωσιωμένος στὴν ἱερατικὴ του ἀποστολή. Ἦταν δοσμένος στὸ Χριστὸ καὶ στὴν Ἐκκλησία. Πόσες φορές δὲν σηκωνόταν καὶ πήγαινε μεταμεσονύκτιες ὥρες στὴν πλησιέστερη, πρὸς τὸ σπίτι του, ἐκκλησία (προτιμοῦσε τὴν Παναγία Οὐρανοφόρα ἢ Γερανοφόρα, πού ἦταν ἀδυναμία του μεγάλη) καὶ διάβαζε, κάτω ἀπ' τὸ φῶς τοῦ τρεμοσβήνοντος κεριοῦ, τὶς ἀκολουθίες τοῦ Μεσονυκτίου, τοῦ Ὁρθρου, τῆς θείας

Μεταλήψεως. Καὶ πόσες φορές δὲν τὸν βρῆκα, χαράματα, κοιμησμένο ἐπάνω στὸ στασίδι, μὲ ἀνοικτὸ τὸ Ὁρολόγι στὴν τελευταία εὐχή τῆς Μεταλήψεως, καὶ νᾶναι ἀληθινὰ ἐξαυλωμένος.

(†) Οἰκονόμος Ζ. Φιλικός

Εἶχε βαθειὰ κατανοήσει τὸ μέγεθος τῆς ἱερᾶς ἀποστολῆς του καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἔδινε στὰ μάτια του νυσταγμὸ, ἀλλ' ἔσπευδε στὸν οἶκο τοῦ Θεοῦ «ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας» γιὰ νὰ ψάλλῃ μαζί μὲ τὸν Προφήτη. «Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει τὸ πνεῦμά μου πρὸς σὲ ὁ Θεός, διότι φῶς τὰ προστάγματά σου ἐπὶ τῆς γῆς» (Ἡσ. κς', 9).

Μὲ δέος προσέβλεπα πάντοτε τῇ σεβασμια μορφῇ του. Μὲ συγκίνησι παρακολουθοῦσα τὶς θείες Λειτουργίες, ποῦ ἱεουργοῦσε μὲ ἀπερίγραπτη εὐλάβεια καὶ κατάνυξι. Καὶ ὅλα, ἡ τάξις, ἡ πιστὴ ἐφαρμογὴ τῶν τυπικῶν διατάξεων, ἡ ἀπαστράπτουσα καθαριότητα τῶν ἀμφίων του, ἡ ἐπιβλητικὴ ἱεροπρέπεια του, ὅλα μ' ἔκαναν βαθύτατη ἐντύπωσι.

Κί' ἀπὸ τῆ ἀποψι τῆς ποιμαντικῆς δὲν ὑστεροῦσε. Ἄν κι'

ἡ μόρφωσίς του δὲν ἦταν τέτοια, πού νὰ μπορούσε νὰ διδάσκη τὸ ποίμνιό του, ὅμως τὸ φωτεινὸ παράδειγμά του ἐδίδασκε πάντοτε μὲ τὸν εὐγλωττότερο τρόπο τὸν χριστιανικὸ χρέος· κι' οἱ ἀπλῆς-ἀπέριττες συμβουλές του συμπλήρωναν τὴν ἠθικὴ κατάρτισι τῶν Χριστιανῶν του. Προσέβλεπε μὲ πίστι καὶ προσευχόταν ἰδιαίτερα στὸν «Ποιμένα τῶν προβάτων» τὸν Μέγαν (Ἦσ. μγ', 11) καὶ ἀντλοῦσε ἀπ' Ἐκεῖνον φώτισι, ἐνίσχυσι, κατεύθυνσι. Κι' ἔτσι καὶ αὐτὸς «ὡς ποιμὴν ἐποίμανε τὸ ποίμνιό του» μὲ ὁσιότητα καὶ δικαιοσύνη (Αὐτοθ. μ', 11).

Στὸ πρόσωπό του ἔλαμπε πάντοτε ἡ ἰλαρότητα κι' ἡ πραότητα. Ἡ καρδιά του ἀκτινοβολοῦσε τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν θερμουργὸν ἀγάπη. Ἀπ' τὴν εὐγενέστατη ψυχὴ του ἀνεδίδετο τὸ λεπτὸ ἄρωμα τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ φιλανθρωπίας. Ἦταν γλυκὸς στοὺς τρόπους καὶ ἀγαθὸς στὴν καρδιά· ἄκακος στὸ βάθος του, ζωηρὸς καὶ ἀκούραστος στὶς σκέψεις καὶ ἐνεργεῖες του προκειμένου νὰ πληροφορήσῃ τὴν ἱερατικὴ του διακονία. Ἡ καθ' ὅλου ζωὴ του ἀπέβαινε ἕσαι ἐλαία κατάκαρπος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ (Ψαλμ. μδ', 3). Ἦταν «ὡς ἐλαία ἀναθάλλουσα καρποῦς καὶ ὡς κυπάρισσος ὑψομένη ἐν νεφέλαις» (Σοφ. Σειρ. ν', 10). «Ὡς λαμπὰς ἐκαίετο» (Αὐτοθ. μη', 1) καὶ ἀπέβαινε ἄξιος τῆς Ἐκκλησίας μας λειτουργός, πιστὸς καὶ φρόνιμος οἰκονόμος τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ (Α' Κορ. δ', 2).

Σ' ὀλόκληρη τὴ ζωὴ του ποτὲ δὲν λησμονοῦσε τὶς προτροπὲς τοῦ μακαρίου Ἀποστόλου Παύλου «Τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὖν ὁ Χριστὸς ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθημένος, τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ· ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ» (Κολασ. γ', 1-4). Κι' ἔτσι, ἀφοῦ «τὸ πολίτευμα ἡμῶν ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει» (Φιλιπ. γ', 20), ἐφρόντιζε καὶ γιὰ τὰ ἄνω. Κι' ἤθελε νᾶναι πάντα ἔτοιμος. Χωρὶς κανένα αἰσθημα ἀπαισιοδοξίας, ἀλλ' ἀποκλειστικὰ ἀπὸ ἐλατήρια χριστιανικῶν πεποιθήσεων, ἔβλεπε μπροστὰ του πάντοτε τὸν θάνατον, πού «ἔρχεται» ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ (Α' Θεσ. ε', 2). Καὶ ὄχι μόνο δὲ τὸν ἐφοβεῖτο, ἀλλ' ἔφθασε στὰ 60 περίπου χρόνια του, νὰ ἐτοιμάσῃ, μὲ δική του αὐτεπιστάσια, ἕνα ἀπέριττο τάφο-παρὰ τὶς διαμαρτυρίες τῶν δικῶν του—μπροστὰ στὸν ὁποῖο πολλὰς φορὲς σταματοῦσε καὶ βυθιζόταν σὲ σκέψεις...

Θυμοῦμαι, μιὰ μέρα φθινοπωρινή, εἶχε μνημόσυνο, καὶ βρέθηκαμε μαζί στὸ Κοιμητήριο τῆς Ἁγίας Βαρβάρας. Μετὰ τὴ θεία Λειτουργία καὶ τὰ «Τρισάγια», πού ἔκανε σὲ διαφόρους

τάφους, πήγε κατά τή συνήθειά του—και σταμάτησε πάνω ἀπ' τὸ μνήμά του αὐτό. Ἡ ὥρα περνοῦσε. Ἐγὼ περίμενα. Κι' ἐκεῖνος φαινόταν βαθεῖα συλλογισμένος. Στὸ τέλος τοῦ ἔκαμα δειλὰ τὴν ἐρώτησι. Γιατὶ πάτερ, σταματᾶτε τόση ὥρα σ' αὐτὸ τὸ μνήμα, ὅσες φορές ἐρχόμαστε ἐδῶ στὴν Ἀγία Βαρβάρα;... Μήπως εἶν' ἐδῶ θαμμένοι οἱ γονεῖς σας;... Ἀλλὰ γιατί δὲν σᾶς εἶδα καμμιά φορά νὰ κάμετε ἐδῶ Τρισάγιο;... Οἱ περιέργες—ἴσως ἀδιάκριτες—ἐρωτήσεις μου διέκοψαν τὶς μακρὲς σκέψεις του. Μὲ κύτταξε μ' ἕνα γαλήνιο μειδίαμα, σκέφθηκε πάλι λίγο κι' ὕστερα μοῦ εἶπε σοβαρά, σταθερά: «Δὲν εἶναι παιδί μου, τῶν γονιῶν μου· εἶναι τό... δικό μου μνήμα. Ἐδῶ μέσα θὰ μὲ βάλουν, ὅταν ἡ ψυχὴ μου πετάξῃ ἀπ' τὸ μάταιο αὐτὸ κόσμο καὶ κατευθυνθῇ πρὸς τὸν ἄλλο, τὸν αἰώνιο». Καὶ μοῦ ἐξήγησε μὲ λίγα λόγια ἀπλᾶ, ποῦ μοῦμειναν ἀξέχαστα, τὸ Παῦλειο: «Οὐκ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν» (Ἐβρ. ιγ', 14).

Βέβαια τότε, 9-10 χρόνων παιδί, δὲν ἠμπόρεσα ν' ἀντιληφθῶ τὶς σκέψεις του σ' ὄλο τὸ ὑπέροχο βάθος τους. Κατόπιν ὁμως ἐθαύμασα τὴν καταπληκτικὴν του ψυχικὴ εὐαισθησία, τὴν μεγάλη κι' ἀκλόνητη πίστι του στὴν ἀθανασία, στὸν Θεόν. Πολλὲς φορές πικραμένος ἀπὸ διάφορες οἰκογενειακὲς δοκιμασίες, ἀγόγγυστος, καρτερικός, ἀλύγιστος, ἐστήριξε τὴν ἐλπίδα τῆς ψυχῆς του «ἐπὶ τὸν Κύριον» (Ψαλμ. ρκθ', 6) κι' ἐπιθύριζε τοὺς ψαλμικοὺς στίχους: «Ὅν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, οὕτως ἐπιποθεῖ ἡ ψυχὴ μου πρὸς σέ ὁ Θεός» (Ψαλμ. μα', 2).

Κι' ἔτσι, φεύγοντας κατὰ θεία κλῆσι, μὲ τὴ συνείδησι ἡρεμῆ, ἀπ' τὸν παρόντα κόσμον, στίς 29 Μαΐου 1945, πῆρε μαζί του τὰ καλὰ ἔργα τῆς χριστιανικῆς καὶ ἱερατικῆς του ζωῆς καὶ «χρῆσμα ἱερατείας εἰς τὸν αἰῶνα» (Ἐξοδ. μ', 14) καὶ τώρα παρεδρεῖε στὸ οὐράνιο Θυσιαστήριον...

Τὶς λίγες ἀδρὲς αὐτὲς γραμμὲς ἐχάραξα ἐδῶ σὰν εὐλαβικὸ μνημόσυνο. Δὲν τὸν ξεχνῶ ποτὲ καὶ μάλιστα σὰν βρίσκομαι στὸ ἱερὸ Θυσιαστήριον. Καὶ σὲ ἄλλη περίστασι δὲν παρέλειψα νὲ τοῦ γράψω μιὰ σύστομη νεκρολογία, ἀλλὰ καὶ ἕνα ταπεινὸ ἔργο μου—βιβλίον τοῦ ἀφιέρωσα, κατ' ὀφειλὴν ἱεράν. Καὶ γενικὰ προσπάθησα καὶ προσπαθῶ νὰ φανῶ ἀντάξιος τῶν ἐλπίδων καὶ προσδοκιῶν, ποῦ ἔτρεφε γιὰ μένα.

Θυμοῦμαι, μιὰ μέρα γυρίσαμε στὸ σπῆτι του, ὕστερα ἀπὸ

θεία Λειτουργία, στήν Παναγία τοῦ «Μπαροῦ». Πήραμε τὸν καφέ μας· καί μ' ἐρώτησε· «Τί θὰ γίνῃς, Γιώργο, ὅταν μεγαλώσῃς;» Παρ' ὄλο πού ἤμουν τότε ἑννέα μόλις ἔτῶν, τοῦδῶσα μὲ τόση χαρὰ κι' ἐνθουσιασμό κι' αὐτοπεποίθησι, τὴν ἀπάντησι, πού τὸν κατέπληξε· «θέλω νὰ γίνω σὰν καὶ σᾶς. Θέλω νὰ ὑπηρετήσω τὴν Ἐκκλησία σὰν Κληρικός». Τότε, μὲ συγκίνησι βαθεῖα καὶ δάκρυα στὰ μάτια, ἐφώνασε τὴν καλὴ σύντροφο τῆς ζωῆς του, πού ζῆ μέχρι σήμερα, καὶ τῆς εἶπε: «Παπαδιά, ὁ Γιώργος σήμερα μ'εὐχαρίστησε. Μ' ἐβεβαίωσε πὼς θὰ γίνῃ ὅταν μεγαλώσῃ Ἱερέας. Τότε, μπορεῖ ἐγὼ νὰ μὴ βρίσκωμαι στὴ ζωὴ. Γι' αὐτὸ σὺ—εὐχομαι νὰ ζῆς—ὅταν ἔλθῃ ἐκείνη ἡ ὥρα καὶ χειροτονηθῇ, καὶ δὲν εἶμαι στὴ ζωὴ, ἐγὼ, θὰ τοῦ χαρίσῃς τὴν καλὴ μου ἱερατικὴ στολὴ καὶ τὸν καλύτερό μου Σταυρὸ «ἀγιασμοῦ», μαζί μὲ τὴν εὐχή μου».

Αὐτὴ τὴν ἁγία εὐχὴ τοῦ ἔχω, ἔκτοτε, κλεισμένη στήν ψυχὴ μου. Καὶ κάθε φορὰ πού μ' ἀξιώνει ὁ Θεὸς καὶ πηγαίνω στὸ νησί μου αἰσθάνομαι ιδιαίτερη εὐχαρίστησι καὶ συγκίνησι νὰ ἐπισκέπτομαι τὸ γνῶριμό μου μνημα, μέσα στὸ ὁποῖο ἀπὸ 20ετίας περίπου βρίσκεται τὸ σεπτὸ του σκῆνωμα. Νομίζω πὼς τὰ ὀστᾶ του θὰ ριγοῦν ἀπὸ σκιρτήματα χαρᾶς κι' ἡ ψυχὴ του θ' ἀγάλλεται, γιατί ὁ κόπος του ἀγωνίζομαι μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, νὰ μὴν πάῃ χαμένος.

Ἄς μ' ἐνισχύσουν οἱ προσευχῆς τοῦ ἀπ' τὰ οὐράνια. Τὶς ἐπικαλοῦμαι μ' ὅλη μου τὴ ψυχὴ.

Ἄρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ Α. ΒΙΤΑΛΗΣ
Ἱεροκέρυξ Νικοπόλεως

Παρακαλοῦνται τὰ Ἐκκλ. Συμβούλια τῶν Ἱ. Ναῶν, ὅτινες λαμβάνουν τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ὅπως καταβάλουν εἰς τὸ Τοπικὸν ΤΑΚΕ τῆς περιφέρειας των τὴν τυχὸν ὀφειλομένην συνδρομὴν των, ἥτις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1957 καθωρίσθη εἰς δρχ. 30 ἑτησίως, ἐκτὸς τῶν Ἱ. Ναῶν τῶν περιφερειῶν Ἀθηνῶν—Πειραιῶς, τῶν ὁποίων ἡ συνδρομὴ καθωρίσθη εἰς δρχ. 50, 75 ἢ 100, ἀναλόγως τῆς κατηγορίας ἐκάστου.

«ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ»

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΨΥΧΩΦΕΛΕΙΣ ΕΠΙΣΤΑΣΙΣ ΑΠΟ ΤΟ «ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ»

Ὑπὸ ΕΥΤΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Πρέπει νὰ προφυλάσσωμε τὸν νοῦ μας καὶ τὴν καρδιά μας ἀπὸ τοὺς ψευτοδασκάλους εἴτε δικοὶ μας εἶναι εἴτε ξένοι.

Ὁ νοῦς, μὲ τὴν στοχαστικὴν του ἔρευνα κι' ἡ ἐπίκρισις, καὶ ἡ θέλησις, μὲ τὸ γεμᾶτο ἀπὸ ἀγάπη ἐνδιαφέρον της, εἶναι οἱ δυὸ δυνάμεις ποὺ δοθήκανε στὸν ἄνθρωπο γιὰ νὰ τὸν ὀδηγοῦν καὶ νὰ τὸν προάγουν σὲ μιὰν ἀνώτερη ψυχικὴ ζωὴ. Μὰ συχνὰ συμβαίνει νὰ γίνεταί, χάρις στὴ ἀδυναμία του αἰτία τοῦ ψυχικοῦ του θανάτου· καί, ἀπὸ παρεκτροπὴ σὲ παρεκτροπὴ, πέφτει ὁ ταλαίπωρος ἄνθρωπος στὸ βάραθρο τῆς ἀπωλείας· ἢ γιὰτὶ παρασύρθηκε ἀπὸ μιὰ σφαλερὴ γνώμη, ἢ ἐπειδὴ τὸν ἐγοήτευσε μιὰ ἀπατηλὴ του ἐπιθυμία, καὶ τὸν ἔσυρε στὴν παρανομία καὶ στὴν ἀσέβεια.

Γι' αὐτὸ καὶ προλαβαίνει ἡ θεία νομοθεσία νὰ προστατέψῃ τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαόν, κι' ἀπὸ τὸ ἓνα κι' ἀπὸ τὸ ἄλλο, προβάλλοντας δυὸ ὑποθετικὰ περιστατικά, καὶ τὸν μαθαίνει νὰ προφυλάσσεται ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρεία, εἴτε ἀπὸ τὴν σφαλερὴ κρίσιν τοῦ νοῦ του, εἴτε καὶ ἀπὸ δολερὴν κλίσιν καὶ συμπάθειαν τῆς καρδιάς του, ὅταν κι' ἀπὸ τὸ ἓνα κι' ἀπὸ τὸ ἄλλο, κινδυνεύει νὰ ξεπέσῃ, μὲ τὴν ἀποστασίαν του, στὸ βόθρον τῆς ἄρνησις τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, εἴτε, μὲ τὴν παρακοήν του, στὴν ἀθέτησιν τῶν θείων του ἐντολῶν.

Εἶναι ἐνδεχόμενον, λέει ἡ νομοθεσία, ν' ἀναφανοῦνε ἀνάμεσά σας, ὧ Ἰσραηλίτες, εἴτε κάποιος Προφήτης ποὺ νὰ σᾶς γεμίσῃ φόβον, πῶς ἔχει κάποια θεία ἐντολή· καὶ νὰ σᾶς πείσῃ ν' ἀκολουθήσετε τοὺς ψεύτικους Θεοὺς, ποὺ προστάχθηκε δῆθεν ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ σᾶς τοὺς ἀποκαλύψῃ, ἐπειδὴ δὲν τοὺς ξέρετε, νὰ σᾶς ἐπιδείξῃ καὶ θαύματα ἀκόμη ξένα καὶ παράδοξα. «Ἐὰν ἀναστῇ

ἐν σοὶ Προφήτης, ἢ ἐνυπνιαζόμενος τὸ ἐνύπνιον, καὶ δῶ σοὶ σημεῖον ἢ τέρας... λέγων, πορευθῶμεν, καὶ λατρεύσωμεν θεοῖς ἑτέροις, οὓς οὐκ οἶδατε», (Δευτ. ιγ', 1,2)· αὐτὸ εἶναι τὸ ἓνα ἀπὸ τὰ περιστατικὰ ποῦ εἶπαμε παραπάνω.

Καὶ ξαναπροσθέτει ἡ ἴδια νομοθεσία. Εἶναι ἐνδεχόμενο νάρθη κάποιος πραγματικός, κι' ἀπὸ πατέρα κι' ἀπὸ μητέρα, ἀδελφός σου, ἢ κάποιο παιδί σου, ἢ μιὰ γυναῖκα ποῦ τὴν ἀγαπᾶς, τὰ πιὸ στενὰ δηλαδὴ καὶ τὰ πιὸ συγγενικά σου πρόσωπα, ἢ κάποιος φίλος σου, ἀγαπητὸς κι' ὁμόψυχός σου, καὶ νὰ σὲ παρακινήσῃ ν' ἀλλάξῃς τὴν πίστη σου καὶ τὴν λατρεία σου στὸ Θεό, μὲ τὴν πίστη καὶ μὲ τὴν λατρεία ἄλλων ξένων, ποῦ οὔτε τοὺς ξέρεις, οὔτε καὶ τοὺς ἀκουσες. «Ἐὰν παρακαλέσῃ σε ὁ ἀδελφός σου, ἐκ πατρὸς σου ἢ ἐκ μητρὸς σου, ἢ ὁ υἱός σου, ἢ ἡ θυγάτηρ ἢ ἡ γυνή σου ἢ ἐν κόλπῳ σου, ἢ φίλος ἴσος τῇ ψυχῇ σου, λάθρα λέγων· βαδίσωμεν καὶ λατρεύσωμεν θεοῖς ἑτέροις, οὓς οὐκ ἤδες σὺ καὶ οἱ πατέρες σου» (Δευτ. ιγ', 6). Αὐτὸ εἶναι τὸ δεῦτερο περιστατικό.

Καὶ τὰ δύο τους εἶναι δοκιμαστικά καὶ δυνατὰ κι' ἐπικίνδυνα. Τὸ ἓνα στενοχωρεῖ τὸν ἄνθρωπο καὶ βάζει σὲ πειρασμὸ τὸ μυαλό του. Ὅπτασιές, ἀποκαλύψεις, θαύματα, τέρατα καὶ σημεῖα! Πῶς νὰ μὴν πιστέψῃ; Τὸ ἄλλο τὸν βιάζει ἀπὸ μέρους τοῦ συναισθήματός του, τῆς καρδιάς του δηλαδὴ· συγγένεια ἀδελφῶν, στοργὴ τῶν παιδιῶν, πόθος κι' ἐπιθυμία τῆς γυναίκας του, δεσμὸς ἰσχυρὸς φιλικός! Πῶς λοιπὸν νὰ μὴ πεισθῇ; Ἡ νομοθεσία ὅμως ρητὰ καὶ κατηγορηματικά τ' ἀπαγορεύει καὶ στὴν πρώτη περίπτωσιν νὰ μὴν πιστέψῃς καὶ στὴ δεύτερη μὰ μὴν ξεγελασθῆς καὶ νὰ δεχθῆς. Καμμιά θαυματοποιεῖα καὶ καμμιά τερατουργία καὶ μαγγανία δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ὑπερισχύσῃ καὶ ν' ἀμαυρώσῃ τὸ φῶς τῆς ἀληθινῆς θεογνωσίας.

Εἶναι ἀπατεωνίες οἱ θαυματοργίες ἐκεῖνες ποῦ κάνει ὁ ψευτοπροφήτης· εἶναι φανερός πειρασμός· εἶναι

ψευτοπροφήτης· εἶναι φανερός πειρασμός· εἶναι δοκιμασία τῆς ψυχῆς τοῦ θεοφοβούμενου ἀνθρώπου. Καμμιὰ συγγένεια καὶ καμμιὰ φιλία δὲν πρέπει νάχη τὴν δύναμη νὰ σοῦ παραλύσῃ καὶ νὰ σοῦ κλονίσῃ, τὴν ὀφειλόμενη πρὸς τὸν Θεὸ ὑπακοή καὶ ὑποταγή. Μὴν πιστεύετε τίποτα! «Οὐκ ἀκούσεσθε τῶν λόγων τοῦ Προφήτου ἐκείνου, ἢ τοῦ ἐνυπνιαζομένου... ὅτι πειράζει Κύριος ὁ Θεὸς σου ὑμᾶς εἰδέναι, εἰ ἀγαπάτε Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς ὑμῶν» (Δευτ. ιγ', 3). Κι' ἐκεῖνες οἱ προτροπές τοῦ δόλιου ἀδελφοῦ σου, καὶ τοῦ παιδιοῦ σου, καὶ τοῦ φίλου σου, εἶναι μιὰ καθαρὴ ἐπιβουλή, εἶναι δόλωμα ἀπωλείας, εἶναι παγίδα θανάτου· «Μὴ συγκατανεύσῃς, οὐ συνθελήσεις αὐτῶ, οὐκ εἰσακούσῃ αὐτοῦ». Δὲν πρέπει νὰ συγκατατεθῆς· νὰ μὴν συμφωνήσῃς μαζί του· νὰ μὴν τὸν ἀκούσῃς. (Δευτ. ιγ' 8).

Καὶ δὲν σταματᾷ ἕως ἐδῶ, «οὐκ εἰσακούσῃ, οὐ συνθελήσεις», ἀλλὰ ὁ νόμος προστάζει ἀκόμη καὶ κάτι ἄλλο περισσότερο· νὰ καταδικάσῃς δηλαδὴ σὲ θάνατον τὸν θαυματουργὸν ἐκεῖνο ψευτοπροφήτη σου κι' ὄνειροεξηγητῆ, πού δείχνοντάς σου τίς τερατουργίες του σὲ κατηχεῖ στὴν ἀσέβεια καὶ σὲ καταδικάζει σὲ θάνατο· «καὶ ὁ Προφήτης, ἢ ὁ τὸ ἐνύπνιον ἐνυπνιαζόμενος ἐκεῖνος ἀποθανεῖται· καὶ ἀφανιεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν» (Δευτ. ιγ' 5). Παρόμοια καὶ τὸν ἀδελφό σου, ἢ τὸ παιδί σου, ἢ τὸ φίλο σου ἐκεῖνο, πού σ' ἐπιβουλεύεται καὶ σὲ δελεάζει καὶ σὲ τραβᾷ στὴν ἀποστασία, νὰ μὴ θελήσῃς νὰ τὸν σκεπάσῃς καὶ νὰ τὸν κρύψῃς ἀπὸ συμπάθεια καὶ ἀπὸ ἀγάπη ἀλλὰ φανερώσῃς τοὺς καὶ κάμε βούκοινο τὴν ἐπιβουλή τους· καὶ στὸ λιθοβολισμό τους, πρῶτος ἐσὺ νὰ ρίξῃς τὴν πέτρα σου κατεπάνω τους· «οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμὸς σου ἐπ' αὐτῶ· οὐκ ἐπιποθήσεις ἐπ' αὐτῶ· οὐδ' οὐ μὴ σκεπάσεις αὐτὸν· ἀναγγέλλων ἀναγγελεῖς περὶ αὐτοῦ καὶ αἱ χεῖρές σου ἔσονται ἐπ' αὐτὸν ἐν πρώτοις ἀποκτεῖναι αὐτόν, καὶ αἱ χεῖρες παντὸς τοῦ λαοῦ ἐπ'

ἐσχάτω· καὶ λιθοβολήσουσιν αὐτὸν ἐν λίθοις, καὶ ἀποθανεῖται». (Δευτ. ιγ', 8—10).

Ἡ χριστιανικὴ νομοθεσία τῆς Ἐκκλησίας μας δὲν ἔχει ὀρίσει ποινὲς γιὰ τοὺς ἀποστάτες καὶ γιὰ τοὺς ἄρνητὲς ὅπως εἶχεν ὀρίσει τὸν λιθοβολισμό καὶ τὸν θάνατο ἢ νομοθεσία τῆς Συναγωγῆς· ἐμεῖς ὅμως, ποὺ εἴμαστε παιδιὰ τῆς θείας χάριτος διδασκόμεστε κι' ἀπ' αὐτὸ δυὸ πράγματα, τὰ ἐξῆς:

Τὸ πρῶτον εἶναι, τὸ νὰ μὴ πιστεύωμε εὐκόλα στὰ διάφορα θαύματα ποὺ ἀκοῦμε καὶ ποὺ φημολογοῦνται πὼς γίνονται στὶς ἡμέρας μας. Ἀλλὰ νὰ παραδεχώμαστε, μὲ ἀδίστακτη πίστη, μονάχα ἐκεῖνα ποὺ ἀναφέρονται στὶς ἱερὲς Γραφές, τόσο στὴν Παλαιὰ ὅσο καὶ στὴ Νέα· ἐπίσης καὶ ὅσα παραδέχονται, ἀναμφισβήτητα κι' ὁμόφωνα, οἱ θεοφόροι Πατέρες μας. Τ' ἄλλα τὰ λογῆς λογῆς τέρατα καὶ σημεῖα, ποὺ τὰ πολυφημίζουσε πὼς ἔγιναν ἀπὸ τοὺς τυχόντες, εἶναι χρέος μας σὰν φρόνιμοι καὶ μυαλωμένοι ἄνθρωποι, νὰ ὑποπτευώμαστε πὼς ἐκεῖνοι ποὺ τ' ἀνιστοροῦνε, ἢ κουτοὶ κι' ἀνόητοι κι' ἄκριτοι εἶναι, ἢ κατεργάρηδες καὶ πανοῦργοι καὶ ἀπατεῶνες. Καὶ πρέπει νὰ ἐξετάζωμε, ὄχι μονάχα τὸ ὄργανο, τὸν ἄνθρωπο δηλαδή, ποὺ ἔκαμε ἢ φημολογεῖται πὼς ἔγινε τὸ θαῦμα (γιατὶ μερικὲς φορὲς οἱ δαίμονες μετασχηματίζονται σὲ Ἀγγέλους)· ἀλλὰ καὶ «τὸ τελικὸ αἶτιον» δηλαδή καὶ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ καθ' ἑαυτό· ἀλλὰ καὶ σκοπὸ καὶ τὴν διάθεση τοῦ ἀνθρώπου ποὺ τᾶκαμε· σὲ τί δηλαδή ἀπέβλεπε, κι' ἂν ἦτανε χρήσιμο κι' ὠφέλιμο, τὸ πολυφημιζόμενο αὐτὸ θαῦμα.

Καὶ ὁ κυριώτατος σκοπὸς ποὺ ἀποβλέπει ἓνα θαῦμα, εἶναι τὸ νὰ θέλῃ καὶ νὰ εὐδοκῇ ὁ Θεὸς νὰ φανερώσῃ, μὲ τὸ θαῦμα, στὸν ἄνθρωπο κάποιον ἅγιον θέλημά του. Σκοπὸς του ἐπαναλαβαίνω, εἶναι νὰ στηρίξῃ τὴν θεογνωσίαν καὶ νὰ βεβαιώσῃ τὴν ἀληθινὴν πίστη, ποὺ ὅταν ὁ θαυματουργὸς προφήτης κι' ἅγιος, κηρύττει ἢ ἐνεργεῖ κάτι ποὺ εἶναι ἀντίθετό της κι'

άναρμοστο κι' άνώφελο, δέν πρέπει νά τοῦ δίνωμε καμμιάν άπολύτως σημασία. «Οὐκ άκούσεσθε τῶν λόγων τοῦ προφήτου εκείνου». Νά μήν άκούετε τόν τέτοιο Προφήτη (Δευτ. ιγ', 3). Άλλά πρέπει νά λογιάζεται αὐτός πού κάνει τίς φροφητείες και τίς θαυματουργίες, σάν ένας ψεύτης κι' άπατεώνας, κι' ό ίδιος και τά θαύματά του ἢ σάν ένας Σατανᾶς, πού τοῦ επέτρεψεν ό Θεός νά μάς πειράξη, για νά λάμψη περισσότερο τό φῶς τῆς ἀληθινῆς και γνήσιας πίστεως μας, και τῆς ἀγάπης πού ἔχομε πρὸς τόν Θεό «Ότι πειράζει Κύριος ό Θεός σου ὑμᾶς ειδέναι, εἰ ἀγαπάτε τόν Θεόν ὑμῶν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ὑμῶν, και ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς ὑμῶν» (Δευτ. ιγ', 3).

Τὸ δεύτερο πού διδασκόμαστε εἶναι, ὅτι ἡ πρὸς τόν Θεό ὑπακοή μας κι' άφοσίωσή μας, πρέπει νά ναι άσύγκριτα μεγαλύτερη και δυνατώτερη ἀπό κάθε ἄλλον ἐπίγειο συγγενικό και φιλικό δεσμό. Κι' ὅταν οἱ γονεῖς μας ἢ τά παιδιά μας, ὅταν ἀδελφοί μας ἢ φίλοι μας ἀπομακρύνονται ἀπό τόν Θεό κι' ἀποστατοῦνε ἀπό τὴν ὀφειλόμενην ὑποταγή και σεβασμό και πίστη σ' αὐτόν, και μάς ζητοῦν νά γίνωμε κι' εμεῖς ἀποστάτες μαζί τους, κι' ἀγωνίζονται νά μάς παρασύρουν, με λόγια και με προτροπές στὸν κατήφορον αὐτὸ τῆς ἀπιστίας τους, τότε αὐτοί, πρέπει νά λογιάζωνται, σάν οἱ μεγαλύτεροι μας ἐχθροί και πολέμιοι «Έχθροὶ τῷ ἀνθρώπῳ οἱ οἰκειακοὶ αὐτοῦ». γι' αὐτὸ κι' ἀξίζου νά τοὺς ἀποφεύγωμε και νά τοὺς ἀρνιοῦμαστε παντελῶς. Κι' αὐτὸ μάς τὸ λέει, κατὰ τρόπον ἄριστο ό Προκόπιος «Πίστειως ἀδικουμένης, ἐρρέτω φύσις και γένος». Παρόμοια και ό Σωτήρας μας, πού εἶπεν· «Ό φιλῶν πατέρα, ἢ μητέρα, ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος». (Ματθ. ι', 37). Παρόμοιο εἶναι και τ' ἄλλο ἐκεῖνο· «Εἰ δὲ ό ὀφθαλμός σου, ἢ ἡ χεῖρ σου, ἢ ό ποῦς σου σκανδαλίζη σε, ἔκκοψον αὐτά». (Ματθ. ιη', 8). Αὐτό, λέει ό Εὐσέβιος, εἰπώθηκε για τοὺς οἰκειοτάτους μας και για τοὺς πολυαγαπημένους μας, πού εἶναι τά

χέρια μας και τὸ μάτι μας, πού ὁ Σωτήρας μας προ-
τρέπει νὰ ἀποκόβωμε.

“Ὅπως εὐρίσκονταν τότε στὴ Συναγωγὴ τέτοιοι
λαοπλάνοι ψευτοπροφήτες και γόητες, πού παρέσυραν
τὸν λαὸ στὴν ἀνυποταξία και στὴν ἀσέβεια και πού
ὁ νόμος ἐπρότρεπε τοὺς Ἰσραηλιῖτες νὰ τοὺς καταδιώ-
κουν μ’ ἔνθεο ζῆλο, ἔτσι και στὸν καιρὸν μας αὐ-
τὸν παρουσιάζονται κι’ ἐπιπλέον παρόμοια τέτοια
πρόσωπα, πού εἶναι πνεύματα ἑσφορικά, ὄργανα
τοῦ Διαβόλου, ἀκάθαρτα σκευὴ κακίας και δολιό-
τητας, πού εἰσάγουν διάφορες κακοδοξίες ἢ κηρύττουν
ἀσύστολα τὴν ἀθεΐα· ἄλλοι τοὺς κάτω ἀπὸ τὸ προσω-
πεῖο ἐπίπλαστης ἀρετῆς κι’ ἀγιωσύνης, κι’ ἄλλοι
τοὺς, κάτω ἀπὸ τὸν ὄγκο και τὴν ἔπαρση ἀνύπαρκτης,
μάταιης και ψευδώνυμης γνώσης και σοφίας.

Κατὰ τῶν τέτοιων, ἀν θᾶπρεπε νὰ μαρτυρήσωμε
κι’ ἐμεῖς, θὰ παρουσιαζόμεστε πρῶτοι ἐμεῖς στὸ δι-
καστήριο γιὰ νὰ τοὺς καταδικάσωμε, κι’ ἄς ἦτανε
τυχὸν και συγγενεῖς και καταδικοί μας και φίλοι,
φίλτατοί μας μάλιστα. («Ἀναγγέλλω ἀναγγελεῖς περὶ
αὐτοῦ»).

Κι’ ἀν ἴσχυε και στὸν καιρὸ μας ὁ νόμος, νὰ λιθο-
βολοῦνται ἀπὸ τὸν λαὸ οἱ τέτοιοι, τὴν πρώτην πέτραν
ἐναντίον τοὺς θὰ τὴ ρίχναμεν ἐμεῖς· «Αἱ χεῖρές σου
ἔσονται ἐπ’ αὐτόν, ἐν πρώτοις ἀποκτῆναι αὐτόν». Τὰ
χέρια σου θὰ πέσουν ἐπάνω του, γιὰ νὰ σκοτωθῇ πρῶ-
τος αὐτός. (Δευτ. ιγ’ 10). Ὁ νόμος ὅμως τοῦ Εὐαγ-
γελίου, πού εἶναι νόμος πνευματικός, δὲν ἐπιτρέπει νὰ
μεταχειρίζεται και ἡ Ἐκκλησία τὸν λιθοβολισμόν,
ὅπως τότε ἡ Συναγωγὴ, οὔτε κι’ ἄλλη θανατικὴ ποινὴ
νὰ ἐπιβάλλεται σὲ μέλος τοῦ μυστικοῦ της σώματος.
Ἄλλὰ σὲ τέτοια σάπια και διεφθαρμένα μέλη της,
πού βλάπτουνε τὴν υἰεία τῶν ἄλλων, ἔχει ἐντολὴ και
νόμος της εἶναι, νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν ἀποκοπὴ τοὺς, και
τοὺς ἀναθεματισμούς, και τὴν τέλειαν ἀποστέρησὴ

τους κι' απόμακρυνσή τους από τις ιερές συναξείς κι' από την μετάδοση τῆς θείας κοινωνίας.

Κι' αὐτὰ μὲν εἶναι τὰ κανονικὰ ἐπιτίμια πού τὰ ὀρίζει ἡ Ἐκκλησία γιά τοὺς κοκομοίρηδες κι' ὀλέθριους αὐτοὺς ἀνθρώπους. Χρέος ὅμως δικό σου εἶναι, ἀδελφέ μου Χριστιανέ, ν' ἀποφεύγεις, ὅσο μπορεῖς, τοὺς τέτοιους, σὰν νᾶναι φίδια καὶ σκορπιοὶ καὶ νὰ φεύγεις μακριὰ τους, ὅπως φεύγεις ἀπὸ μιὰ πυρκαϊά. Πρόσεχε γιὰτὶ ἀπὸ τὴ συναναστροφή σου κι' ἀπὸ τὴ συμφιλίωσή σου μὲ τέτοιους, μπορεῖς νὰ καταστραφῆς. Κι' ἂν ἔλαχεν, ἀπὸ κακὴ σου τύχη, νᾶχης μὲ κάποιον ἀπ' αὐτούς, συγγένεια, φιλία, καὶ συναλλαγές, διάλυσέ της, ὅσον μπορεῖς γρηγορώτερα. Εἶναι μάτι σου; Εἶναι χέρι σου; Εἶναι πόδι σου; Νὰ θυμᾶσαι τὴν παραγγελία τοῦ Σωτήρα μας· βγάλε τὸ μάτι σου, κόψε τὸ χέρι σου, πέταξέ το μακριὰ σου τὸ πόδι σου.

Πῶς καὶ μὲ τί τρόπο; Συλλογίσου μέσα σου καὶ πές· αὐτὸ τὸ μάτι θᾶπρεπε νὰ μὲ φωτίζει καὶ νὰ μοῦ εἶναι ὀδηγός· κι' αὐτὸ ἀντίθετα μὲ σκοτίζει καὶ μ' ὀδηγεῖ στὸν γκρεμνό! Τὸ χέρι μου αὐτό, θᾶπρεπε νᾶναι ὁ συνεργός μου κι' ὁ βοηθός μου γιά τὸ καλό μου καὶ γιά τὴν προκοπή μου· κι' αὐτό, κάνει κάθε νόμιμο τρόπο, γιά νὰ μὲ κρατήσῃ ἀπὸ τὸ νὰ κάνω τὸ καλό, καὶ νὰ μ' ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὸν ἴσιο καὶ σωστὸ δρόμο! Αὐτὸ τὸ πόδι μου, πού εἶναι καὶ συνοδίτης μου στὴν πολυπλήνητην αὐτὴ ζωὴ, θᾶπρεπε νὰ μὲ στηρίζει πάντα καὶ νὰ μὲ βαστᾷ ὀρθιο· κι' αὐτὸ μὲ σέρνει σὲ παγίδες, καὶ σὲ κακοτοπιές κι' ἀνηφοριές, κι' ὀδηγεῖ ἔτσι τὰ βήματά μου στοὺς δρόμους τοῦ ἀφανισμοῦ καὶ τῆς καταστροφῆς. Μακριὰ λοιπόν, μακριὰ ἀπὸ τέτοια κακοροϊζικὴ κι' ἀλαζονικὴ σου συντροφιά! Μακριὰ, ναι μακριὰ! Κι' ἄς τριγυρνᾷ μονάχο του, ὅπου θέλει... Μακριὰ, ναι μακριὰ, γιὰτὶ τὴν κακία καὶ τὴν ἀσέβεια ἀποζητᾷ!

Ἀπόδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

ΘΕΟΔΩΡΑ, Η ΟΣΙΑ ΠΟΥ ΕΖΗΣΕ ΣΑΝ ΑΝΔΡΑΣ

Ἡ Ὁσία Θεοδώρα ἢ Ἀλεξανδρινὴ στάθηκε μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ ἐπιφανεῖς μονάστριες τῶν ἀρχαίων καιρῶν.

Ἐλαμψε στὶς μέρες τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Ζήνωνος, δηλαδή κατὰ τὸ β' ἡμισυ τοῦ πέμπτου αἰῶνος.

Ἦταν ἀπὸ τὶς πιὸ ξακουστὲς καλλονὲς τῆς μεγάλης αἰγυπτιακῆς πόλεως. Γι' αὐτὸ καὶ μετὰ τὸν γάμο της μ' ἓνα ἄνδρα, ποὺ ἦταν σὲ ὅλα ἀξίος της, δὲν ἔπαψαν νὰ τὴν φέρνουν γύρω πολλοί, ποὺ ἢ ἐξαιρετικὴ σωματικὴ ὁμορφιά της τοὺς ἔκανε νὰ βγαίνουν ἀπὸ τὴ λογικὴ. Αὐτὴ ὅμως ἀγαποῦσε τὸν σύζυγό της καὶ φοβόνταν τὸν Θεό.

Ἐνας ὥστόσο ἀπὸ τοὺς ἄνδρες ἐκείνους δὲν ἀποθαρρύνθηκε ἀπὸ τὴ μεγάλη ψυχικὴ της ἀντίστασι. Μὲ ἀνεξάντλητη ὑπομονὴ καὶ πολὺ λεπτὴ τέχνη, κατάρθωσε ἔτσι στό τέλος νὰ τὴν πετύχῃ σὲ μιὰ στιγμὴ ἀδυναμίας καὶ νὰ τὴν κἀνῃ νὰ πέσῃ στὸ ἀμάρτημα τῆς μοιχείας.

Ἄλλὰ ἡ Θεοδώρα συνῆλθε καὶ κατάλαβε μονομιᾶς τὸ βαρὺ τῆς φταιξίμο. Ἡ ψυχὴ της ἦταν ἀγνή, ἢ πίστις της ἀπέραντη κι' ἢ μετάνοια γιὰ ὅ,τι εἶχε κάνει τὴν συνεκλόνησε βαθειά. Ἀποφάσισε λοιπὸν νὰ μὴ γυρίσῃ στὸ σπίτι τοῦ ἀνδρός της, ἀλλὰ νὰ ἐξιλεωθῇ γιὰ τὴν πτώσιν της μὲ ἰσόβια δάκρυα, προσευχὲς καὶ κακουχίες.

Πράγματι, γιὰ νὰ μὴ μπορέσῃ νὰ τὴν ἀνακαλύψῃ ὁ ἄνδρας της, περιπλανήθηκε γιὰ ἀρκετὸ καιρὸ στὴν ἔρημο, ἀφήνοντας τὸ ὠραῖό της πρόσωπο καὶ κορμὶ νὰ φρυγανιάσουν κυριολεκτικὰ κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο καὶ νὰ στεγνώσουν ἀπὸ τὴν πεῖνα καὶ τὴ δίψα. Κι' ὅταν ἡ σωματικὴ καλλονὴ της ἐξαφανίσθηκε ἐντελῶς καὶ στὴ θέσιν της ἔβλεπε κανεὶς ἓνα ἀνθρώπινο πλάσμα, ποὺ δὲν θύμιζε πλέον γυναῖκα, ἀλλὰ μᾶλλον ἓνα κακοφτιαγμένο εὐνοῦχο, ἢ Θεοδώρα, ἔφθασε μπροστὰ σ' ἓνα ἀνδρῶο μοναστήρι, ποὺ βρισκόταν σὲ μιὰ ὄσι, λίγους σταδίους ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια.

Ἄλλὰ ὡς ἀφήσουμε ἓνα παλιὸ ἐκκλησιαστικὸ βιβλίον, τὸν περίφημο «Εὐεργετινόν», νὰ μᾶς ἰστορήσῃ τὰ ὑπόλοιπα γιὰ τὴ Θεοδώρα:

«Μόλις ἔφθασε κι' ἦταν ἀκόμη ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ μοναστηριοῦ, ζητοῦσε ἐπίμονα νὰ τῆς ἀνοίξουν καὶ νὰ τὴ δεχθοῦν ν' ἀσκητέψῃ. Τὴ δέχθηκαν λοιπὸν, παίρνοντάς της γιὰ ἄνδρα

κι' ὄχι γιὰ γυναῖκα κι' ὁ ἡγούμενος τῆ ρώτησε ἐξουχιστικά γιὰ ποῖαν αἰτία εἶχε ἀποφασίσει νὰ μπῆ σὲ μοναστήρι. Μήπως εἶχε δανεισθῆ χρήματα καὶ δὲν εὔρισκε νὰ ξεπληρώσῃ τὸ χρέος;

Ἡ μήπως εἶχε κάνει κανένα φόνο; Ἡ μήπως ἀπὸ φτώχεια; Γιὰ τίποτε ἀπ' αὐτά, πάτερ μου, ἀποκρίθηκε ἡ Θεοδώρα. Θέλω ἀπλῶς νὰ μείνω μακριὰ ἀπὸ τὴν τύρβη τοῦ κόσμου καὶ νὰ κλάψω γιὰ τὶς ἀμαρτίες μου.

— Καὶ ποῖο εἶναι τὸ ὄνομά σου; τὴν ξαναρώτησε τότε ὁ ἡγούμενος.

— Θεόδωρος, εἶπε ἐκείνη.

— Νὰ μὴ θαρρῆς λοιπόν, ἀδελφὲ Θεόδωρε, τῆς ἀπάντησε ὁ ἡγούμενος, ὅτι ἐδῶ θὰ τὰ περνᾷς ξεκούραστα. Νὰ ξέρης ὅτι, ἂν ἀποφασίσῃς νὰ μπῆς κάτω ἀπὸ τὸν ζυγὸ τῆς ὑπακοῆς, θὰ κάνῃς ὅλες τὶς δουλειές. Θὰ περιποιῆσαι τὰ δένδρα καὶ τὰ λαχανικά, θὰ βγάξῃς νερὸ ἀπὸ τὸ πηγάδι καὶ θὰ τὸ κουβαλᾷς. Ἄλλὰ κι' ἐξωτερικὲς ὑπηρεσίες θὰ κάνῃς, πηγαίνοντας στὴν Ἀλεξάνδρεια ὅταν θᾶναι ἀνάγκη. Κι' ὅλα αὐτὰ δὲν θὰ σοῦ γίνωνται καθόλου πρόφασις γιὰ νὰ παραμελῆς τὸν ἀσκητικὸ σου ἀγῶνα. Θὰ νηστεύῃς καὶ θὰ προσεύχεσαι καὶ θὰ δουλαγωγῆς τὸ σῶμά σου μὲ κάθε λογῆς καταπόνησι.

Αὐτὰ τὰ ἄκουσε μὲ προσοχὴ ἡ μακαρία Θεοδώρα καὶ λογιζόντάς τα σὰν χαρὰ καὶ σὰν ἐντρύφημα τῆς ψυχῆς της, ὑποσχέθηκε ὅτι θὰ τὰ ἐκτελῆ. Κι' ἔτσι κατατάχθηκε στὴν ἀγία χορεία τῶν μοναχῶν. Καταφρόνησε κάθε φρόνημα καὶ σαρκικὸ καὶ κοσμικὸ κι' ἀφωσιώθηκε ἀποφασιστικὰ στὴ βραειὰ της ἄσκησι, χωρὶς νὰ προφασισθῆ ποτέ της τὸ παραμικρό, σὲ ὅποια διακονία τῆς ὠριζαν.

Ὅχτῶ λοιπόν χρόνια φύτευε καὶ πότιζε τὸν λαχανόκηπο, ποὺ χρειαζόταν τὸ μοναστήρι. Ἀλεθε κάθε μέρα τὸ σιτάρι, κοσκίνιζε τὸ ἀλεῦρι, τὸ ζύμωνε κατόπιν κι' ἔψηνε ψωμιὰ, χωρὶς νὰ παραμελῆ νὰ μαγειρεύῃ καὶ τὰ διάφορα λαχανικά, ποὺ μὲ αὐτὰ μονάχα τρέφονταν οἱ ἀδελφοί, νεκρώνοντας τὰ σώματά τους. Οὔτε κι' ἔλειψε ποτέ ἀπὸ καμμιά σύναξι».

Τὸ πραγματικὸ φῦλο τοῦ μοναχοῦ Θεοδώρου ἀποκαλύφθηκε μόνο μετὰ θάνατο. Τὸ συναξάρι τῆς Ὁσίας ἀναφέρει, ὅτι σύζυγός της εἰδοποιήθηκε ἀπὸ ὄραμα κι' ἔτρεξε στὸ μοναστήρι, ὅπου πρόλαβε νὰ ἀγκαλιάσῃ καὶ ν' ἀσπασθῆ τὸ σῶμά της, πρὶν τὸ κατεβάσουν στὸν τάφο. Τὸ σῶμα αὐτό, ποὺ εἶχε ὄχι ἀπλῶς σκληρὰ ἐξαγνισθῆ, ἀλλὰ κι' ἀγιασεῖ.

Ἡ Ἐκκλησία τιμᾷ τὴ μνήμη τῆς Ὁσίας Θεοδώρας στὶς 11 Σεπτεμβρίου.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Παροχή πασχάλινου βοηθήματος.

Π ρ ό ς

α) "Απαντα τὰ Τοπικά Τ.Α.Κ.Ε.

β) τὰς Διευθύνσεις, Τμήματα, Ύπηρεσίας καὶ Γραφεῖα τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

Κοινοποιούμεν κατωτέρω ἐξ ὀλοκλήρου τὴν ὑπ' ἀριθμ. 85802/917 PONEO 71 ἀπόφασιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν (περὶ παροχῆς βοηθήματος εἰς τοὺς συνταξιούχους Ν.Π.Δ.Δ. ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τοῦ Πάσχα 1965) πρὸς γνώσιν καὶ ἐκτέλεσιν δεδομένου, ὅτι τὸ διὰ τὴν καταβολὴν τοῦ δώρου συνολικὸν ποσὸν ἔχει προβλεφθῆ διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ TAKE 1965.

Συναφῶς γνωρίζομεν ὑμῖν, α) ὅτι τοῦ δώρου τούτου δικαιούνται ἅπαντες οἱ συνταξιούχοι τοῦ TAKE, ἕπερ θὰ καταβληθῇ αὐτοῖς βάσει τῆς ἐν τῷ συνταξιοδοτικῷ των βιβλιαρίῳ ὑπ' ἀριθμ. 35 σχετικῆς ἀποδείξεως δεόντως ὑπογεγραμμένης καθὼς καὶ τῆς ὑπισθογράφου ὑπευθύνου δηλώσεως. Ὑπογραμμίζεται ὅτι τὰς ἀποδείξεις πληρωμῆς τοῦ ὡς ἄνω δώρου θὰ ὑπογράψουν ὑποχρεωτικῶς ἅπαντα τὰ ἐνήλικα συνδικαίουχα πρόσωπα ἢ ὁ νόμιμος πληρεξούσιος αὐτῶν, διότι ἄλλως δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ καταβολὴ τούτου. Σημειοῦται ἐπίσης ὅτι εἰς τὰς δηλώσεις δεόν ρητῶς νὰ δηλοῦται ἐὰν λαμβάνουν ἢ ἔχει ἐξ ἄλλης πηγῆς δῶρον καὶ ἐν καταφατικῇ περὶ αὐτοῦ ἐν ποίᾳ πηγῆς καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν.

β) Συνταξιούχοι τοῦ TAKE τυγχάνοντες καὶ συνταξιούχοι τοῦ Δημοσίου θὰ λάβωσι τὸ βοήθημα παρὰ τοῦ TAKE ἐκ δὲ τοῦ Δημοσίου μόνον τὴν διαφορὰν, ἐφ' ὅσον τὸ ποσὸν τοῦ βοηθήματος, ἕπερ θὰ εἰσπράξουν ἐκ τοῦ TAKE εἶναι μικρότερον ἐκείνου τοῦ ὁποῖου δικαιούνται ἐκ τοῦ Δημοσίου.

γ) Τοῦ ὡς ἄνω δώρου οἱ συνταξιούχοι δικαιούνται ἐκ μιᾶς μόνον πηγῆς. Κατὰ συνέπειαν πρόσωπα τυγχάνοντα καὶ ὑπάλληλοι τοῦ Δημοσίου ἢ Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου ἢ Ἰδιωτικοῦ, δὲν θὰ λάβουν δῶρον καὶ ἐκ τοῦ TAKE, τὸ ἀναλογεῖν ποσοστὸν τῶν ὁποίων δέον νὰ ἐκπεσθῇ.

δ) Τοῦ ὡς ἄνω δώρου δικαιούνται οἱ συνταξιούχοι, αἵτινες κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς καταβολῆς του (19.4.65) εὐρίσκονται ἐν ζωῇ.

ε) Τὸ περὶ οὗ πρόκειται δῶρον ἀπαλλάσσεται πάσης κρατήσεως ὑπὲρ Δημοσίου κ.λ.π., πλὴν τοῦ τέλους χερτοσήμου.

Ὁ Διευθὼν Σύμβουλος
Καθηγ. Π. ΣΤΕΡΙΩΤΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚ. ΛΟΓΙΣΤ. ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ 6η
ΤΜΗΜΑ Β'
ΓΡΑΦΕΙΟΝ Γ'
Ἀριθμ. Πρωτ. 85802/917
PONEO 71

ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ
Ἐν Ἀθῆναις τῇ 8.4.1964

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Σ
Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

«Περὶ παροχῆς βοηθήματος εἰς τοὺς συνταξιούχους Ν.Π.Δ.Δ. ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τοῦ Πάσχα 1965».

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τῆς ὑπ' ἀριθμ. 180/28.11.60 Πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κυρωθείσης διὰ τοῦ Ν.Δ. 4242/1962.

Ἀποφασίζομεν

Ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τοῦ Πάσχα 1965 παρέχομεν τὴν ἐγκρισίν μας διὰ τὴν,

εις άπαντας τούς συνταξιούχους τών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) τούς λαμβάνοντας σύνταξιν ή βοήθημα υπό τύπον συντάξεως, εξαίρεσει τών συνταξιούχων 'Οργανισμών Κοινωνικής 'Ασφάλισης άρμοδιότητος 'Υπουργείου 'Εργασίας, δι' ούς έχει εφαρμογήν ειδική άπόφασις χορήγησιν επιδόματος ίσου πρὸς τὸ ήμισυ (1/2) το ποσού μιᾶς μηνιαίας συντάξεως ή βοήθηματος μετὰ τών πάσης φύσεως συνταξιοδοτικῶν επιδομάτων.

Τοῦ βοηθήματος τούτου δικαιούνται οί λαμβάνοντες σύνταξιν ή βοήθημα υπό τύπον συντάξεως ἐφ' ὅσον έχει διαταχθῆ ή θά διαταχθῆ ή πληρωμή τῆς συντάξεως μέχρι τῆς 15ης 'Απριλίου 1965.

Τοῦ βοηθήματος τούτου οί συνταξιούχοι περί ὧν ή παρούσα θά δικαιωθῶσιν ἐκ μιᾶς καί μόνον πηγῆς εἴτε λόγω μισθοῦ εἴτε λόγω συντάξεως κατὰ κυρίαν 'Ασφάλισιν λαμβανομένης.

Συνταξιούχοι λαμβάνοντες καί σύνταξιν ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου ή ἐτέρου Ταμείου ή κατέχοντες οἰκονομικῶς ἐμμίσθον θέσιν, δικαιούνται τοῦ ἐν λόγω επιδόματος κατ' ἐπιλογὴν των ἐκ μιᾶς μόνον πηγῆς. 'Εν προκειμένῳ διευκρινίζεται ὅτι συνταξιούχοι Ν.Π.Δ.Δ. τυγχάνοντες καί συνταξιούχοι τοῦ Δημοσίου θά λάβωσι τὸ δῶρον παρὰ τοῦ παρ' ᾧ συνταξιοδοτοῦνται Νομικοῦ Προσώπου, μὴ ὑφισταμένης ἐν τῇ συγκεκριμένῃ ταύτῃ περιπτώσει εἰς τὸν συνταξιούχον τῆς εὐχερείας ἐπιλογῆς τῆς πηγῆς ἀπολήψεως τοῦ δώρου. 'Εν ή περιπτώσει τὸ δῶρον ὅπερ καταβάλλεται υπό τοῦ Ν.Δ. εἶναι μικρότερον τοῦ παρεχομένου υπό τοῦ Δημοσίου τότε ὁ συνταξιούχος θά εἰσπράξῃ μόνον τὴν διαφορὰν παρὰ τοῦ Δημοσίου.

Εἰς περίπτωσιν λήψεως συντάξεως, βοηθήματος ή μερίσματος ἐξ 'Επικουρικοῦ 'Οργανισμοῦ οὐχὶ κατὰ κυρίαν 'Ασφάλισιν ἀλλὰ ὡς ἐπικουρικῆς τοιαύτης, οί περί ὧν ή παρούσα συνταξιούχοι θά δικαιωθῶσιν ἐπίδοματος καί ἐκ τοῦ 'Επικουρικοῦ των Ταμείου.

Τὸ διὰ τῆς παρούσης παρεχόμενον βοήθημα θά καταβληθῆ τὴν 19ην 'Απριλίου 1965.

Τὸ υπό τῆς παρούσης ἀποφάσεως παρεχόμενον ἐπίδομα ἀπαλλάσσεται πάσης κρατήσεως ὑπὲρ Δημοσίου καί Τρίτων, φόρου ή τέλους, ὑποκείμενον μόνον κατὰ περίπτωσιν εἰς τὸν φόρον εἰσοδήματος καί τὰ τέλη χαρτοσήμου.

Ἡ διὰ τὴν καταβολὴν τοῦ βοηθήματος τούτου ἀπαιτηθησομένη δαπάνη θά βαρύνῃ τὸ κεφάλαιον καί ἄρθρον τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων των Ν.Π.Δ.Δ. διὰ τὴ πληρωμὴν τῶν συντάξεων, πρὸς τοῦτο δὲ παρέχομεν διὰ τῆς παρούσης τὴν σχετικὴν ἐγκρίσιν ἡμῶν.

Τέλος τίθεται ὑπ' ὄψιν ή διάταξις τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 7 τῆς ὑπ' ἀριθμ. 180/60 Πράξεως τοῦ 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου, καθ' ἣν ἐν οικονομικῇ ἀδυναμίᾳ τοῦ εἰς πληρωμὴν ὑποχρέου Νομικοῦ Προσώπου, δύναται δι' ἠτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ ἐποπτευόντος τοῦτο 'Υπουργοῦ, νὰ περιορίζεται τὸ ποσὸν τῶν ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς επιδομάτων ή καί νὰ μὴ καταβάλλωνται ταῦτα.

'Ο 'Υπουργὸς
Μ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἰδεσιμ. Λινοξυλάκην Μιχαήλ, Καλλιδρόμον Μόλου Φθιώτιδος. 'Απαντώντες εἰς τὴν ἀπὸ 23-3-65 ἐπιστολήν σας, γνωρίζομεν εἰς ὑμᾶς ὅτι εἰχομεν διακόψει τὴν ἀποστολὴν των περιοδικῶν διότι ἔχετε καταστή συνταξιούχος. Τὴν ἐπάνοδον δὲ εἰς τὴν ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν σας ἐπληροφορήθημεν ἤδη καί μόνον ἐκ τῆς ἐπιστολῆς σας, ἥτοι μετὰ παρέλευσιν ἐτών. Σᾶς ἀποστέλλομεν τὰ τεύχη τοῦ ἔτους 1964. «'Εκκλησίας» καί «'Εφημε-

ρίου» καὶ τὰ ἀπὸ 1-1-1965 ἕως σήμερα τεύχη. Παρακαλοῦμεν δέ, ὅπως πᾶσαν τευχὸν μεταβολὴν εἰς τὴν διεύθυνσίν σας γνωστοποιήτε εἰς ὑμᾶς ἐγκαιρῶς. — **Αἰδεσιμ.** Ἄλεξιου Γεωργίου. Σογιαδά Φιλιατῶν Θεσπρωτίας. Ἐτακτοποιήθησαν ἀμέσως αἱ διευθύνσεις, καθὼς ὑποδεικνύετε ἐν τῇ ἐπιστολῇ σας. Εὐχαριστοῦμεν. — **Αἰδεσιμ.** Βασίλειον Βασιλείου, Δραγωψιά - Κουρέντων Ἰωαννίνων. Ἐνεγράφητε ἐν νέου εἰς τὴν διεύθυνσιν τὴν ὅποιον ἀναφέρετε εἰς τὴν ἐπιστολῇ σας. Εἴχομεν διαχόψει τὴν ἀποστολὴν κατόπιν ἐπιστροφῆς τῶν τευχῶν ἀπὸ 19-4-64, ὅτε ἐστέλλομεν τὰ περιοδικὰ εἰς τὸ Λύγκον Ἰωαννίνων. Παλαιότερον ἐστέλλομεν τὰ τεύχη εἰς Δραγωψίαν ὅθεν πάλιν ἀπὸ 30-6-60 εἴχομεν ἐπιστροφὰς τούτων, καὶ ἐτι παλαιότερον εἴχομεν ἐπιστροφὰς ἀπὸ Αὐγὸ Δωδώνης Ἰωαννίνων. Σὰς ἀποστέλλομεν τὰ ἀπὸ 1-1-65 κυκλοφορήσαντα τεύχη καὶ παρακαλοῦμεν, ὅπως μᾶς γνωστοποιήται ἐν μέρῳ σας πᾶσα μελλοντικῶς μεταβολὴ εἰς τὴν διεύθυνσίν σας ἐγκαιρῶς. — **Αἰδεσιμ.** Σακελλαρίου Πλάτωνα, Κορυφῆ, Δροσάτου, Κιλίκις. Σὰς ἀπαντήσαμε δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς. — **Αἰδεσιμ.** Γιαλένην Νικόλα, Ἀγριδέικα Αἰγίου. Ἐστέλλοντο ἕως νῦν τὰ τεύχη εἰς Νικολέικα Αἰγίου, καθ' ὑπόδειξιν δι' ἐγγράφου) τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Καλαβρύτων. Νῦν ἐνεγράψαμεν ὑμᾶς εἰς τὴν νέαν διεύθυνσιν καὶ στέλλομεν εἰς ὑμᾶς τακτικῶς τὰ τεύχη ἀπὸ 1-1-1965. — **Αἰδεσιμ.** Δρακουτὸν Νικόλαον, Μεσσαριά Θήρας. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν νέαν διεύθυνσίν σας. Εὐχαριστοῦμεν. — **Κυρίαν** Ἀβιγαήδ Νικοκάρουρα, Κοτάρδου 14. Κέρκυραν. Ἐστάλησαν τὰ τεύχη τὰ ὅποια δὲν ἐλάβατε καὶ ἀπὸ τοῦδε στέλλομεν τακτικῶς εἰς τὴν ἰδίαν διεύθυνσιν. — **Δ/δα** Γούλαν Διβόλη, ὁδὸς Τιμοξένου 24, Ἀθῆναι T.406. Ζητηθὲν τεύχος σὰς ἀπεστάλη.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης, Ἱ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ. — **Φωτίου Κόντογλου**, Ὁ θησαυρὸς ὁ κρυμμένος καὶ ὁ πολύτιμος μαργαρίτης. — **Ανθίμου Θεολογίτη**, Ὁ Σαμουήλ. — **Ἀρχιμ. Χριστοφόρου Καλύβα**, Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος, Ἡ σωστὴ γραμμὴ. — Ὁρησκεντικὸς καὶ ἡθικὸς μελέτες τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Νεκταρίου Αἰγίνης**. «Γνώρισε τὸν ἑαυτὸ σου». Ἀπόδοσις **Θεοδόση Σπεράντσα**. — **Ἀρχιμ. Προκοπίου Παπαθεοδώρου**, Πλειότερον καὶ καθαρώτερον φῶς εἰς τὴν νεολαίαν μας. — **Βασιλ.** Ἡλιάδη, Ἁγία Αἰκατερίνη (Β'). — **Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη**, Ἱεροκήρυκος Νικοπόλεως, Οἰκονόμος Ἀντώνιος Ζ. Φιλικός. — «Φιλοθέου ἀδολεσχίας» μέρος πέμπτον. Ψυχοφελεῖς ἐπιστάσεις ἀπὸ τὸ «Δευτερονόμιον», ὑπὸ **Εὐγενίου Βουλγάρεως**. Ἀπόδοσις **Θεοδόση Σπεράντσα**. — **Βασ. Μουστάκη**, Θεοδώρα, ἡ ὅσια πού ἔζησε σάν ἄνδρας. — **Εἰδήσεις** τοῦ TAKE. — Ἀλληλογραφία.

Τύποις : ΤΣΙΡΩΝΗ (Μονοτυπικὰ Συγκροτήματα)

Ὁδὸς Μενάνδρου 4, Ἀθῆναι — Τηλέφ. 533.805.

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου : Γ. Σ. Χρυσάφης, Ἱασωνίδου 22, Σούρμενα